www.aku.sk Štvrťročník Akadémie umení v Banskej Bystrici 01 – 02/2024

9 788089 555659
ISSN 2453-7349

art3.

42
Aké je divadlo pre 21. storočie?

76
Laudatio ad Ladislav Burlas

90
„Je demokracia v ohrození?"

PINOCCHIO, B. Oguršák, M. Rafaj
Foto: Bianka Záchenská

OBSAH

3 AB INITIO...

4 AKADEMICKÉ A SAMOSPRÁVNE ORGÁNY ZASADALI

5 INFORMÁCIE O UBYTOVACÍCH SLUŽBÁCH POSKYTOVANÝCH V ŠTUDENTSKOM DOMOVE AKADÉMIE UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI PRE NOVOPRIJATÝCH ŠTUDENTOV

6 CVIČENIE AKO PRACOVNÝ BENEFIT

9 VZÁJOMNÁ SPOLUPRÁCA S REGIONÁLNYM ÚRADOM VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA (RÚVZ) V BANSKEJ BYSTRICI

10 TERÉZIA ŠUSTEKOVÁ, ABSOLVENTKA FAKULTY DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADÉMIE UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI – ROZHOVOR

12 ALMA MATER 2024 – MIESTO, KDE SI NÁJDEŠ SVOJU UNIVERZITU

14 SKÚSENOSTI Z POBYTU NA ZAHRANIČNEJ ŠKOLE CEZ ERASMUS+

20 WORKSHOP „VYHĽADÁVANIE V ONLINE KATALÓGU KNIŽNICE AU“

21 DNI OTVORENÝCH DVERÍ V AKADEMICKEJ KNIŽNICI AU

22 MICHAL SVITOK

26 2. ROČNÍK CELOAKADEMICKÉHO PLESU AKADÉMIE UMENÍ

28 VŠETKO ZAČÍNA NÁPADOM

30 SEZÓNA 2023/2024 V DIVADLE AKADÉMIE UMENÍ

34 UMENIE ŽIVÝCH SLOV

35 HERCI NA FESTIVALE SETKÁNÍ STRETNUTIE

36 VÝNIMOČNÝ ÚSPECH V PODĚBRADOCH

38 ROMAN HARGAŠ

40 FILMOVÝ VÍKEND ALEBO ŠTUDENTI SCENÁRISTIKY NIELEN PÍŠU, ALE AJ ORGANIZUJÚ

42 AKÉ JE DIVADLO PRE 21. STOROČIE? 20. ROČNÍK MEDZINÁRODNEJ BANSKOBYSTRICKEJ TEATROLOGICKEJ KONFERENCIE

46 ROSNÉ BODY

48 BRAZÍLSKE TURNÉ ADAMA MARCA V ZNAMENÍ MAGICKEJ SEDMIČKY

50 ALICA V KRAJINE ZÁZRAKOV

51 ORBIS MUSICUS KARLA DICHTLA

52 ROK ČESKEJ HUDBY NA 4. ROČNÍKU DOKTORANDSKEJ KONFERENCIE FMU

54 ERASMUS+ OČAMI ŠTUDENTOV

58 MAJSTROVSKÉ SPEVÁCKE INTERPRETAČNÉ KURZY ADRIANY KUČEROVEJ

60 BAROKOVÁ FLAUTA TRAVERSO DOROTY MATEJOVEJ V DVOCH PODOBÁCH

62 KOMORNÝ ORCHESTER FAKULTY MÚZICKÝCH UMENÍ NA RADNICI

64 OPERNÉ FRAGMENTY 2024

65 NETOPIER

68 BENEFÍCIA PRE UKRAJINU

69 SPOLUPRÁCA S MESTOM BANSKÁ BYSTRICA

70 SPOLUPRÁCA S HUDOBNOU AKADÉMIOU V NOVOM SADE V RÁMCI ERASMUS+

71 POKRAČOVANIE SLOVNÍKA PRE HUDOBNÍKOV...

72 MEDZINÁRODNÝ HUDOBNÝ FESTIVAL INTERCOMP

74 SEMINÁRE VYUČOVANIA HRY NA KLARINETE

75 GREGORIÁNSKY CHORÁL V INTERPRETÁCII AD FONTES

76 LAUDATIO AD LADISLAV BURLAS

78 KONCERT ŠTUDENTOV FMU AU V SLOVENSKEJ FILHARMÓNII

79 MAJSTROVSKÉ KURZY V HRE NA FLAUTE

80 RETRO REFLEXIA NÁVŠTEVY JEDNÉHO KONCERTU

81 SPOLUPRÁCA S UKRAJINSKOU UNIVERZITOU IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

82 MLADÉ KONE 2023 (ARCHITEKTÚRA ŠTRUKTÚRY)

83 NIEKOĽKO INVERZIÍ

84 SAPERE AUDE – ODVÁŽIŤ SA VEDIEŤ – DARE TO KNOW

88 NATÁLIA ŠIMONOVÁ. KONVERGENCIE.

90 „JE DEMOKRACIA V OHROZENÍ?“

92 HORE BIRDY

94 3×2×2

96 PREZENTÁCIA SÚČASNÉHO UMENIA NA JUBILEJNOM ROČNÍKU SALON D'AUTOMNE V PARÍŽI

97 PAULINA TARARA: HAPPY EVER AFTER.

100 GRAPHIC ART LAB

102 CORPUS TX

ART3
2
2003
FVU a FDU AKREDITOVANÉ!
ČINORODÁ PRÁCA A JEJ PLODY

art3
Spravodajca Akadémie umení v Banskej Bystrici
Známky pre hokejových fanúšikov
SLOVENSKO 0,50€
SLOVENSKO 0,40€

ART3
4
2007
10 ROKOV AKADÉMIE UMENÍ
SLOVENSKÁ SPORITEĽŇA
RÁDIO LUMEN

art3
Slávnostná chvíľa k 20. výročiu založenia AU v Štátnej opere
20 AU

art3

ART3
KONFERENCIA TEATROLÓGOV PRILÁKALA AJ MINISTRA

art3
8
10
18

art3.
6
26
46

art3.
7
8
28

AB INITIO...

Náš akademický časopis má za sebou už dve desaťročia. Ak by sme sa poobhliadli na čas jeho vzniku – bolo to v roku 2001, keď študentky, študenti a pedagógovia dostali do rúk prvý výtlačok periodika Akadémie umení s názvom „APPOLO vodca múz" v náklade 500 kusov.

Po dvoch rokoch sa mení názov a vychádza prvé číslo ART3 (Umenie 3 fakúlt), vtedy ako 16-stranový magazín v čiernobielej verzii. Vtedajšiu redakčnú radu viedol Mgr. Michal Babiak a zodpovedným redaktorom bol Mgr. Ľuboš Krno. V roku 2016 je ART3-ka zaregistrovaná ako periodikum, ktoré prešlo niekoľkými zásadnými zmenami. Zmenil sa dizajn, obsah a kvalita papiera. Najdlhšie pôsobiacim šéfredaktorom bol Ján Beňuška, autor viacerých knižných titulov.

Výraznejší redizajn časopisu a zmena koncepcie nastala v roku 2020.

V súčasnosti si akademické periodikum drží svoj štandard a zaznamenáva aktivity pedagógov a študentstva v akademickom prostredí, ale aj tie vo voľnom čase. ART3- je kronikou nášho umeleckého sveta.

Prajeme príjemné čítanie nového vydania!

Patrik Ševčík
šéfredaktor

AKADEMICKÉ A SAMOSPRÁVNE ORGÁNY ZASADALI

Vedenie AU BB a kolégium rektora riešilo na svojich zasadnutiach okrem iných úloh výkonnostné zmluvy, rozpočet a metodiku rozpisu dotácií na rok 2024, prípravu a priebeh prijímacích konaní na fakultách. Ďalej sa zaoberalo medzinárodnými a domácimi grantovými schémami a výzvami. Rekapitulovali sa partnerské spolupráce s neakademickým prostredím a nastavovala stratégia ďalších aktivít. Vedenie AU BB sa venovalo príprave veľtrhu VŠ Alma Mater, Výročnej správy o činnosti za fakulty a univerzitu. Dôležitou témou boli ceny energií na rok 2024 a ich úspešné vysúťaženie za oveľa nižšie ceny ako v roku 2023. Konštatovali a vyhodnocovali sa ukončené investície, update Wifi infraštruktúry a práce na novom webe AU BB. Kolégium rektora rozhodlo o spustení Interného grantového systému (IGS) s orientáciou na excelentné výstupy.

Správna rada AU BB zasadala 12. februára 2024 a vyhodnotila merateľné ukazovatele za rok 2023 určujúce odmenu rektora. Členovia v rozprave vyzdvihli úspešný akreditačný proces AU BB, opätovné obhájenie mandátu rektora na nadchádzajúce funkčné obdobie. Správnej rade bol pre informáciu o výsledku zosúlaďovania VSK so štandardmi vydanými SAAVŠ doručený dokument Hodnotiaca správa Pracovnej skupiny výkonnej rady agentúry k žiadosti o posúdenie vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania podľa § 24 zákona č. 269/2018 Z. z.. Pri hodnotení štandardov Pracovnou skupinou neboli zistené žiadne nedostatky. Pracovná skupina však dala Akadémii umení k jednotlivým štandardom odporúčania.

Akademický senát AU BB sa na zasadnutí dňa 28. februára 2024 vyjadroval k návrhom na vymenovanie prorektorov PaedDr. Petra Vítka do funkcie prorektora pre vzdelávanie, kvalitu a rozvoj a doc. Mgr. art. Evy Varhaníkovej, ArtD. do funkcie prorektorky pre umenie, tvorivú činnosť a medzifakultnú spoluprácu. Zároveň schválil návrh na vymenovanie prof. PhDr. Martina Šmatláka, rektora VŠMU, za člena Umeleckej a vedeckej rady AU BB.

Akademický senát Akadémie umení v Banskej Bystrici schválil Metodiku rozpisu dotácie zo štátneho rozpočtu z kapitoly Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR na súčasti Akadémie umení v Banskej Bystrici na rok 2024.

Zasadnutie Akreditačnej rady AU BB sa konalo 5.3.2024, kde bola schválená Výročná správa o činnosti AR AU za rok 2023. Ďalej sa zaoberala a zobrala na vedomie Hodnotiacu správu Pracovnej skupiny výkonnej agentúry k žiadosti o posúdenie VSK AU BB a Stanovisko AU BB k hodnotiacej správe.

Predseda AR AU, rektor prof. MgA. Ing. Michal Murin ArtD. s potešením oznámil, že Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo prijala dňa 8. februára 2024 na svojom 69. zasadnutí uznesenie č. VR-69/3/2024 a následne vydala pre AU BB Rozhodnutie v znení: Vnútorný systém účastníka konania a jeho implementácia je v súlade so štandardmi pre vnútorný systém. Účastník konania je oprávnený vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy v študijnom odbore umenie v 1., 2. a 3. stupni vysokoškolského vzdelávania.

Súčasťou Rozhodnutia bol aj list výkonného riaditeľa prof. Redhammera, v ktorom pogratuloval AU BB k dosiahnutému významnému úspechu.

Spracovala Holécyová Marta

Naši jubilanti

Február 2024
45. narodeniny –Miriam Rodriguez Brüllová

Apríl 2024
55. narodeniny – Peter Himič

Máj 2024
70. narodeniny – František Výrostko
60. narodeniny – Ľubica Trniková
45. narodeniny – Peter Neveďal

Z celého srdca prajeme veľa zdravia, šťastia a úspechov v osobnom a pracovnom živote,

tím redakcie ART3

Marta Holécyová

INFORMÁCIE O UBYTOVACÍCH SLUŽBÁCH POSKYTOVANÝCH V ŠTUDENTSKOM DOMOVE AKADÉMIE UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI PRE NOVOPRIJATÝCH ŠTUDENTOV

Študentský domov Akadémie umení počas akademického roka poskytuje ubytovanie pre 108 študentov Akadémie umení v Banskej Bystrici. Študenti AU, ktorí sa uchádzajú o ubytovanie v ŠD AU v ďalšom akademickom roku 2024/2025 si môžu zaevidovať žiadosť o ubytovanie v AiS2 do 31. 05. 2024. Pri schvaľovaní žiadostí o ubytovanie sa postupuje podľa zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v platnom znení a Smernice AU č. 124 – Internátny poriadok AU s jeho Dodatkami č. 1. a č. 2.

Pre potreby stravovania ubytovaných študentov sú k dispozícii vynovené dve kuchynky v ŠD AU, ktoré sú vybavené novými elektrospotrebičmi: elektrickým sporákom so sklokeramickou varnou doskou a rúrou na pečenie, vysokovýkonným komínovým digestorom, mikrovlnnou rúrou a varnou kanvicou a tiež novou kuchynskou linkou. Pri kuchynkách na II. a III. poschodí sa nachádzajú jedálne, kde si ubytovaní študenti môžu uvarené pochutiny skonzumovať.

ŠD AU poskytuje ubytovanie v bunkách: dve dvojlôžkové izby majú spoločné sociálne zariadenie. Interiér izby pozostáva z dvoch výklopných váľand (s posteľným setom – vankúšom, paplónom a posteľnými obliečkami), písacieho stola, dvoch stoličiek, dvoch poličiek, dvoch nočných stolíkov a nástenného vešiaku. V chodbovej časti bunky je umiestnená chladnička, skrinka na topánky a šatníkové skrine. V kúpeľni sa nachádza sprchovací kút, umývadlo, wc. V tomto akademickom roku 2023/2024 sa zakúpili ďalšie výklopné váľandy (39 ks), čím sa pokryla kompletná výmena všetkých postelí v ŠD AU.

V pláne je zrealizovanie maliarskych prác v interiéri ŠD AU a zakúpenie nového inventáru do študentských izieb: písacie stoly, stoličky, nočné stolíky, skrine, poličky, nástenné vešiaky, chladničky.

Mgr. Katarína Stareková
Riaditeľka ŠD

Akadémia umení potvrdzuje spoluprácu s partnermi uzatvorením memoranda, ktoré vytvára systém vzájomnej efektívnej spolupráce a budovania vzťahov. Zároveň otvára priestor pre uskutočňovanie podujatí, akcií, výstav, koncertov, divadelných predstavení a workshopov s potenciálnymi budúcimi zamestnávateľmi. Poskytuje príležitosť predstaviť sa širokej kultúrnej verejnosti a podporiť regionálne aktivity a spolupráce.

Partnerstvá, ktoré boli uzatvorené v roku 2024
- Národný dom Banská Bystrica
- CoolGearSk Banská Bystrica
- Slovenská autobusová doprava Zvolen
- Slovenská filharmónia Bratislava
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva Banská Bystrica
- Rádio BB FM Banská Bystrica
- Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica
- Stredoslovenská galéria v Banskej Bystrici
- Štátny komorný orchester Žilina
- Galéria umelcov Spiša Spišská Nová Ves
- Krajská galéria Prešov
- Víkendové o. z., Banská Bystrica
- Fond na podporu vzdelávania Bratislava

Vítame nové partnerstvá a podporu, ktorá nám umožní dosahovať viac spoločných a efektívnych aktivít a prepojení !

Marta Holécyová

CVIČENIE AKO PRACOVNÝ BENEFIT

Od letného semestra 2024 začala Akadémia umení v Banskej Bystrici organizovať pre svojich zamestnancov viaceré aktivity. Medzi nimi aj cvičenie s PaedDr. Michalom Markom, PhD., ktoré je zamerané predovšetkým na správne držanie tela a zmiernenie bolestí chrbta pre ľudí, ktorí sú prevažnú časť pracovného dňa nútení sedieť.

Čo Vás priviedlo práve k cvičeniu a pohybu ako takému?

Pre mňa osobne, cvičenie a pohyb sú dôležitou súčasťou môjho zdravia a celkového blahobytu. Začal som cvičiť z viacerých dôvodov. Po prvé som si uvedomil, že moje telo potrebuje aktívny pohyb na udržanie zdravého stavu a dobrého fyzického stavu. Cvičenie mi tiež pomáha zmierniť stres a uvoľniť napätie, čo je v dnešnom rušnom svete veľmi dôležité. Okrem toho mi cvičenie pomáha udržiavať sa fit a zlepšuje moju náladu a sebavedomie. Takže celkovo ma to priviedlo k cvičeniu, aby som si udržal zdravý a vyvážený životný štýl.

Kedy nastal ten moment a rozhodli ste sa mu venovať intenzívnejšie?

Roztrhnutie Achillovej šľachy nebolo ľahké obdobie. Rozhodnutie venovať sa cvičeniu intenzívnejšie pravdepodobne prišlo ako reakcia na túto situáciu. Tento moment poslúžil ako príležitosť na zamyslenie sa nad tým, ako sa starať o svoje telo.

Vieme o Vás, že máte mnohé certifikáty...

Áno, mám ich viac, ale vždy ich môže byť ešte viac :) Trénerská licencia C (basketbal), Propriofoot Concept, no netreba zabúdať na jazykové (pozn. anglický jazyk – B2, C1 – City & Guilds).

Aký druh športu preferujete Vy a čo Vás osobne najviac baví?

Preferujem kolektívne športy a môj osobný favorit je basketbal. Hral som ho 15 rokov (Spojené štáty americké, Slovensko – Reprezentácia U-14/18) a stále si užívam dynamiku a tímovú atmosféru, ktorú ponúka.

Aké sú podľa Vás dôvody, prečo sa ľudia rozhodnú pravidelne cvičiť? Aká je motivácia, ktorá ich prinúti prekonať sa?

Ľudia sa často rozhodujú pravidelne cvičiť z rôznych dôvodov a s rôznou motiváciou. Tu je niekoľko možných dôvodov: zdravotné dôvody, zlepšenie fyzickej kondície, emocionálny a psychický blahobyt, zlepšenie vzhľadu, sociálne spojenie a i. Každý človek môže mať inú kombináciu týchto dôvodov, ktoré ho vedú k pravidelnému cvičeniu. Je to individuálny proces, ktorý závisí od osobných cieľov, preferencií a životného štýlu každého jednotlivca.

Ako dlho trvá, kým si človek vytvorí návyk športovať?

Dĺžka času potrebná na vytvorenie návyku cvičenia sa môže líšiť od človeka k človeku a závisí od mnohých faktorov, vrátane osobných preferencií, motivácie, životného prostredia a dostupnosti zdrojov. Tradične sa tvrdí, že vytvorenie nového návyku trvá približne 21 až 66 dní, pričom štúdie naznačujú, že skutočný čas potrebný na vytvorenie návyku sa môže pohybovať niekde v tomto rozsahu. Je dôležité mať trpezlivosť a realistické očakávania. Návyk cvičenia sa nevytvára cez noc, ale s pravidelným úsilím a vytrvalosťou môžete postupne dosiahnuť svoje ciele a ustanoviť si zdravé návyky.

Kedy človek môže začať čakať prvé výsledky, keď začne cvičiť?

Čas potrebný na prvý viditeľný výsledok cvičenia sa líši v závislosti od mnohých faktorov, vrátane typu cvičenia, frekvencie, intenzity, stravy, genetiky a individuálnych cieľov. Avšak môžeme očakávať niektoré zmeny v pomerne krátkom časovom horizonte, ak budeme systematicky cvičiť. Je dôležité mať realistické očakávania a byť trpezlivý. Výsledky cvičenia sa objavujú postupne a každý jedinec reaguje na cvičenie individuálne. Dôležité je zostať motivovaný, pravidelne cvičiť a dbať na vyváženú stravu, aby sa dosiahli želané výsledky.

Je cvičenie doma rovnako účinné ako v posilňovni alebo s trénerom?

Cvičenie doma môže byť rovnako účinné ako cvičenie v posilňovni alebo s osobným trénerom, ale účinnosť môže závisieť od rôznych faktorov. Je dôležité si uvedomiť, že efektivita cvičenia závisí od vašej osobnej motivácie, cieľov a schopností. Niektorí ľudia môžu dosiahnuť rovnaké výsledky cvičením doma, zatiaľ čo iní môžu preferovať cvičenie v posilňovni alebo s osobným trénerom. Nakoniec ide o to, aby človek našiel spôsob cvičenia, ktorý mu najlepšie vyhovuje a umožňuje mu dosiahnuť jeho ciele.

Kedy a ako často je najlepšie cvičiť?

Ideálne množstvo cvičenia a jeho frekvencia môžu závisieť od viacerých faktorov, vrátane cieľov, fyzickej kondície, úrovne aktivity a zdravotného stavu. Je dôležité si uvedomiť, že jednotlivé potreby a možnosti každého jednotlivca sú rôzne. Je dobré začať pomaly a postupne zvyšovať intenzitu a dĺžku

cvičenia podľa svojich schopností a cieľov. Pred začatím nového cvičebného programu je vždy vhodné poradiť sa so svojím lekárom alebo kvalifikovaným trénerom, aby ste zabezpečili, že cvičenie je pre vás bezpečné a účinné.

Ako si môžeme pomôcť v práci, keď trpíme bolesťami chrbta?

Bolesť chrbta je častým problémom, ktorý môže ovplyvniť našu schopnosť pracovať a kvalitu života. Tu je niekoľko spôsobov, ako si môžete pomôcť zmierniť bolesť chrbta a zlepšiť pohodlie pri práci:

Udržiavajte správnu polohu tela: Snažte sa udržiavať rovný chrbát a správnu polohu tela počas sedenia alebo stoja. Držte ramená narovno a uistite sa, že hlava je vyvážená nad chrbticou. Používajte ergonomické stoličky s opierkami na chrbát a nastaviteľnými opierkami na ruky.

Pravidelne cvičte a venujte sa aj strečingu: Vykonávanie cvičení na posilnenie chrbtových svalov môže pomôcť uvoľniť napätie a zmierniť bolesť. Zahrňte do svojho cvičebného režimu cvičenia na posilnenie svalov chrbta, brušných svalov a i.

Pracujte na svojom pracovnom prostredí: Uistite sa, že váš pracovný priestor je dobre nastavený a ergonomicky zorganizovaný. Nastavte si monitor počítača tak, aby bol vo výške očí, používajte ergonomickú klávesnicu a myš a uistite sa, že máte dostatočné osvetlenie.

Pravidelne sa vzdiaľte od počítača: Pracujte s krátkymi prestávkami, aby ste sa mohli postaviť, natiahnuť a prejsť sa. Dlhé obdobia sedenia môžu zhoršiť bolesť chrbta a spôsobiť ďalšie problémy so zdravím.

Pamätajte, že každý človek je jedinečný a čo funguje pre jedného, nemusí fungovať pre druhého. Je dôležité experimentovať s rôznymi metódami a nájsť tie, ktoré najviac zmiernia vašu bolesť chrbta a zlepšia vašu pohodu pri práci.

Čo konkrétne cvičíte so zamestnancami AU?

So zamestnancami AU realizujeme cvičenia na správne držanie tela, ktoré pomáhajú posilniť svaly jadra a udržať správne držanie tela. Tieto cvičenia na správne držanie tela pomáhajú zamestnancom zmierniť bolesti chrbta, posilniť svaly jadra a udržať správne držanie tela pri sedení alebo stoji počas pracovného dňa.

Sú takéto aktivity pre zamestnancov prínosné? Vidíte u nich pozitívny progres?

Áno, aktivity zamerané na správne držanie tela a zlepšenie držania tela môžu byť veľmi prospešné pre zamestnancov. Tu sú niektoré dôvody, prečo:

Zmiernenie bolesti chrbta: Cvičenia na správne držanie tela môžu pomôcť zmierniť bolesti chrbta. Silnejšie a flexibilnejšie svaly môžu pomôcť zmierniť napätie a tlak na chrbtové svaly a stavce.

Prevencia zranení: Správne držanie tela môže pomôcť predchádzať zraneniam a nepríjemným podmienkam spojeným s nesprávnym postojom, ako sú napríklad bolesti chrbta, krčnej chrbtice alebo ramien.

Zlepšenie produktivity a sústredenia: Zamestnanci, ktorí majú lepší postoj a menej bolestí chrbta, sú často schopní pracovať efektívnejšie a sústrediť sa dlhšie bez nepohodlia alebo rozptyľovania.

Zvýšené pohodlie pri práci: Zlepšené držanie tela môže viesť k väčšiemu pohodliu pri sedení alebo stoji počas dlhých pracovných hodín, čo môže mať pozitívny vplyv na celkovú spokojnosť a pohodu zamestnancov.

Ak sú tieto aktivity systematicky integrované do pracovného prostredia a podporované vedením, môžu mať pozitívny vplyv na zdravie a pohodu zamestnancov. Pokrok môže byť pozorovaný vo forme menšej bolesti chrbta, lepšej postavy a väčšej sústredenosti a produktivity pri práci. Je však dôležité venovať pozornosť primeranej implementácii a monitorovaniu týchto aktivít, aby sa dosiahol maximálny úžitok pre zamestnancov.

Je nejaké vekové, príp. zdravotné obmedzenie pre takéto cvičenie?

Všeobecne platí, že cvičenia na správne držanie tela by mali byť prispôsobené individuálnym schopnostiam, zdravotnému stavu a potrebám každého jednotlivca. Hoci neexistujú striktné vekové obmedzenia pre tieto cvičenia, niektoré faktory by sa mali brať do úvahy (pozn. zdravotný stav).

A nakoniec najdôležitejšia otázka: Ako a prečo pri cvičení zotrvať?

Zotrvať pri cvičení môže byť náročné, ale existuje niekoľko dôvodov a stratégií, ktoré vám môžu pomôcť zostať motivovaný a pravidelne cvičiť:

Zdravotné výhody: Cvičenie má mnoho pozitívnych účinkov na zdravie, vrátane zlepšenia kondície, posilnenia svalov, zvýšenia energie a zlepšenia nálady. Uvedomenie si týchto zdravotných výhod vám môže pomôcť udržať motiváciu cvičiť.

Stanovenie cieľov: Stanovte si jasné, merateľné ciele, ktoré chcete dosiahnuť pomocou cvičenia. Môžu to byť ciele týkajúce sa zlepšenia kondície, zníženia váhy, získania svalovej hmoty alebo zlepšenia flexibility. Ciele vám pomôžu udržať zameranie a motiváciu.

Nájdenie zábavy: Vyberte si cvičenia, ktorá vás bavia. Ak vás cvičenie baví, budete s väčšou pravdepodobnosťou chcieť pokračovať a zotrvať pri ňom dlhodobo.

Rutina a disciplína: Vytvorte si pravidelnú cvičebnú rutinu a dodržiavajte ju. Stanovte si čas a miesto na cvičenie a robte z neho súčasť svojho každodenného života. Aj keď sa vám nechce cvičiť, dodržiavanie rutiny a disciplína vám môžu pomôcť prekonať pohodlie a pokračovať v cvičení.

Podpora a zodpovednosť: Hľadajte podporu od priateľov, rodiny alebo cvičebného partnera. Zdieľanie svojich cieľov a pokroku s ostatnými vám môže poskytnúť dodatočnú motiváciu a zodpovednosť.

Uvedomenie si výsledkov: Uvedomujte si svoj pokrok a oslavujte svoje úspechy. Nielenže vás to bude motivovať, ale aj vám to pomôže udržať pozitívny postoj k cvičeniu a podporiť sebadôveru.

Cvičenie je investíciou do vášho zdravia a pohody a je dôležité nájsť spôsoby, ako si udržať motiváciu a zotrvať pri ňom dlhodobo. Sústredenie sa na svoje ciele, zábavu, podporu a disciplínu vám môže pomôcť udržať sa na ceste k zdravému a aktívnemu životnému štýlu.

PaedDr. Michal Marko, PhD. vyštudoval anglický jazyk (Špecifiká výučby angličtiny integrovaných žiakov) a telesnú a športovú výchovu (Vplyv pohybového programu na funkčnosť chodidla vo vzťahu k postúre).

Momentálne pôsobí na Fakulte múzických umení v Banskej Bystrici ako odborný asistent – Cudzí jazyk – anglický, Prevencia muskuloskeletálneho systému, Spoločenská, psychická a fyzická príprava hudobníka. Je fakultným koordinátorom Erasmus+.

Je bývalý reprezentant Slovenska v basketbale ako hráč – U-14/U-18; ako asistent trénera U-18. Hral za Partizánske, Prievidzu, Handlovú a Levice. Je majstrom Slovenska – Banská Bystrica. Hral v Spojených štátoch amerických v rámci All star game v štáte Washington.

Zároveň je autorom viacerých učebníc a monografií a viac ako 20 indexovaných (Scopus, Web of Science) článkov v zahraničí. K jeho aktivitám patrí aj recenzná činnosť. Je členom projektových tímov v rámci grantov VEGA a KEGA a v súčasnosti aj zástupcom grantu VEGA v rámci FMU AU.

Má za sebou viaceré Erasmus+ pobyty ako študent (Maďarsko, Francúzsko, Poľsko) a ako učiteľ (Turecko, Španielsko, Česko, Grécko).

A v neposlednom rade má viacero pracovných ponúk – od Ázie cez Európu až Spojené štáty americké (Vedecko-výskumný pracovník, odborný asistent). No ako sám tvrdí, verný zostáva Akadémii umení.

Rozprávala sa Mgr. art. Katarína Viludová Public relations
Foto: Mgr. art. Katarína Viludová, Irena Glézlová

VZÁJOMNÁ SPOLUPRÁCA S REGIONÁLNYM ÚRADOM VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA (RÚVZ) V BANSKEJ BYSTRICI

V rámci Svetového dňa obezity, ktorý bol vyhlásený v roku 2015 a ktorý si pripomíname 4. marca, realizoval RÚVZ interaktívno-výchovné aktivity formou výtvarnej súťaže. Prihlásené práce vyhodnotila hodnotiaca komisia zložená z odborníkov výtvarného umenia z našej univerzity. Tohtoročnou témou bolo „Ovocie a zelenina ako superhrdina".

10. apríla 2024 prebehlo oficiálne vyhlásenie víťaza krajského kola 2. ročníka celoslovenskej výtvarnej súťaže pre triedy základných škôl pri príležitosti Svetového dňa obezity 2024 za Banskobystrický kraj.

Víťaznou kresbou za Banskobystrický kraj je dielo žiakov 4. ročníka zo Základnej školy Slatinské Lazy. Žiaci tejto triedy budú ocenení peňažnou poukážkou na nákup športovej výbavy.

Hodnotiaca komisia z Akadémie umení v Banskej Bystrici, fakulta výtvarných umení, sa rozhodla oceniť špeciálnou cenou „Talent akadémie" dielo 4. B. triedy Základnej školy Petra Kellnera Hostinského z Rimavskej Soboty. Žiaci získali vecnú cenu od Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Obom víťazom gratulujeme a veríme, že pre všetkých zúčastnených bude aj naďalej ovocie a zelenina ich superhrdinom.

https://www.uvzsr.sk/web/ruvzbb/aktuality/-/asset_publisher/toes/content/vyhlasenie-vitaza-krajskeho-kola-2-rocnika-celoslovenskej-vytvarnej-sutaze-pre-triedy-zs-pri-prilezitosti-svetoveho-dna-obezity-2024-bbkraj

Na Vašom zdraví nám záleží

Poradňa zdravia je opakovane poskytovaná služba od nášho partnera RÚVZ, ktorý zabezpečuje Akadémia umení v Banskej Bystrici priamo na pracovisku pre svojich zamestnancov. Hlavnú myšlienku programu „Na Vašom zdraví nám záleží" vnímame ako možnosť poskytnúť poradenstvo a základné vyšetrenia v rámci prevencie. Z odberu krvi z prsta boli zisťované hodnoty cholesterolu, glykémie, boli vykonané kontrolné merania tlaku a pulzu a tiež analýza zloženia tela, BMI, telesného tuku a iné. Dôležitá je pre nás individuálna forma konzultácií a poradenstva k rizikovým faktorom v závislosti od druhu práce.

Teší nás záujem zamestnancov o túto službu, ktorú plánujeme poskytnúť aj v jesenných mesiacoch.

Marta Holécyová

TERÉZIA ŠUSTEKOVÁ, ABSOLVENTKA FAKULTY DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADÉMIE UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI – ROZHOVOR

Terka, kedy si skončila štúdium na akadémii?

Štúdium som ukončila v júni 2021.

Zaspomínaj si, aké boli začiatky štúdia?

Začiatky štúdia boli super, ale aj náročné. Doteraz si pamätám, ako som po prvej hodine herectva volala s plačom svojmu priateľovi, ktorý bol v tom čase v treťom ročníku na bakalárskom stupni na herectve, že: „Ja vôbec neviem, čo je etuda a do zajtra mám urobiť dve etudy; a je 7 hodín večer a ja neviem ani ako sa to robí a ani poriadne, čo to slovo znamená…“ Teraz je mi to už smiešne, ale vtedy to bol pre mňa obrovský problém. Nakoniec som sa samozrejme z prvotného stresu upokojila a etudy som si pripravila. Pamätám si aj na svoje prijímačky: mala som všetky 3 kolá v priebehu dvoch dní, lebo som si podala prihlášku dodatočne, takže bez toho, aby som to vedela, som sa musela pre istotu rovno naučiť texty na všetky tri kolá. Ale prvý ročník bol skvelý. Tým, že som predtým neštudovala na konzervatóriu, bolo to pre mňa všetko nové a veľmi ma bavilo spoznávať a objavovať … a mala som neskutočné chcenie to vedieť.

Stretávaš sa s niekým zo spolužiakov?

Akurát v čase, keď odpovedám na tieto otázky, tak sa chystám na rozlúčku so slobodou mojej spolužiačky Simi, ktorá bola na prijímačkách mojou najväčšou sokyňou. No hneď prvý mesiac na škole sa z nás stali najlepšie kamarátky. Tak isto nedám dopustiť na môjho Roba, s ktorým sme v kontakte viac-menej každý týždeň. No ktoréhokoľvek z mojich spolužiakov vždy rada vidím! Myslím si, že vzťahy, ktoré vznikajú na tejto škole, naozaj málokedy niečo rozdelí, pretože ste si prešli spoločne takou škálou zážitkov a emócií, že tí ľudia ostanú vo vás navždy!

Ako si spomínaš na pedagógov?

Boli a aj sú to skvelí ľudia! Od Sanitru, Rozkoša, Mischuru cez Aničku Hajdukovú, Gromanovú, Soňu Kočanovú, Majeru… atď. To sú ľudia, ktorí ma neskutočne veľa naučili a myslím si, že nám týchto ľudí môžu iné herecké školy len závidieť, lebo to, koľko času oni do nás investovali, nie je samozrejmosťou, ale výsadou. A preto som neskutočne vďačná, že som mala možnosť zažiť rôzne pedagogické prístupy, techniky a spôsoby tvorby a práce. Lebo stretnúť sa počas 5 rokov s týmito pedagógmi, rok po roku, mi stále viac otváralo dvere k vlastnému prístupu pri hereckej tvorbe.

Čo sa ti na alma mater páčilo a čo nepáčilo?

Všade niečo funguje a niečo nie, no môžem povedať, že u nás skoro všetko fungovalo! Naozaj je to škola s obrovským potenciálom, plná veľkých profesionálov, ktorí majú každému jednému študentovi čo dať! Jediné, čo mi bolo vždy ľúto je, že Banská Bystrica nemá svojho divadelného diváka. Nakoľko tu nie je činohra, je veľmi citeľné, že ľudia nie sú zvyknutí chodiť do divadla. A myslím si, že je načase to zmeniť! Takže uvidíme, čo ukáže budúcnosť, ale jednoznačne chcem, aby v mojom rodnom meste malo divadlo svoje miesto, a to nie hocijaké!

Povedz nám v krátkosti, kde si pracovne pôsobila?

Momentálne som herečkou Bábkového divadla na Rázcestí a rannou moderátorkou v BBFM rádiu. Taktiež som účinkovala v rôznych televíznych projektoch. Veľkú časť mojej práce tvorí aj práca s hlasom, venujem sa tvorbe rôznych reklám a voiceoverov.

Čo plánuješ do budúcnosti?

Budúcnosť veľmi neplánujem, aj keď mám nejaké ciele, kam by som sa chcela dostať. Momentálne sa ale v blízkej budúcnosti chcem zlepšovať a pracovať na sebe, nielen v hereckej oblasti, ale aj tej moderátorskej. Taktiež sa snažím budovať samu seba, môj imidž! Lebo je veľmi dôležite budovať u hercov aj svoju osobnosť, rozvíjať sa, pretože my sme svoj vlastný „tovar" a trh je veľký! Preto by sme sa mali vedieť správne „predať"!

Prezraď nám niečo z tvojho súkromia. Ako oddychuješ a relaxuješ?

Milujem turistiku! Od začiatku tohto roka som si dala taký cieľ, že chcem byť aspoň raz za týždeň niekde v prírode a začala som spoznávať svoje okolie! Je neskutočné, koľko tu toho len v okolí Banskej Bystrice máme! Milujem tú cestu na vrchol, ktorá nie je vždy úplne ľahká, ale keď prídete hore, dáte si jablko a pozriete sa vôkol, tak sa dostaví presne ten pocit, za ktorý to vždy stojí! Ale viac ako výhľady milujem tú cestu, ani neviem prečo. Baví ma asi to, že presne viem, čo robím a čo/kde je môj cieľ! A preto, že pri herectve je psychohygiena viac než potrebná, práve les a turistika ma prinúti úplne vymeniť myšlienky! To isté platí aj o behu! Teraz nedávno sme mali taký náročnejší skúšobný proces, inscenáciu, ktorá pojednávala o ruskej krutovláde a o tom, ako systém v Rusku zničil milióny životov. No a práve beh mi pomohol vždy po náročných skúškach zmeniť myšlienky! A najlepšie je spojiť beh a les ... a na to odporúčam Španiu Dolinu.

Zhovárala sa Marta Holécyová

ALMA MATER 2024 – MIESTO, KDE SI NÁJDEŠ SVOJU UNIVERZITU

V mesiacoch marec a apríl sme sa v zastúpení zamestnancov rektorátu a študentov FDU Akadémie umení v Banskej Bystrici zúčastnili veľtrhu vysokých škôl

Cieľom veľtrhu bola propagácia štúdia pre stredoškolákov, možnosť prezentácie a oslovenia potenciálnych študentov efektívnou formou priamo v cieľovej skupine žiakov v konkrétnom krajskom meste. Zároveň išlo o vhodný priestor pre kontaktnú kampaň a možnosť prepojenia vysokých a stredných škôl.

Záujem študentov bol veľký, dovolíme si tvrdiť, že pre všetky tri fakulty na rovnakej úrovni. V každom meste nás oslovilo viac ako 120 stredoškolákov, väčšinou tretiakov a maturantov. Informovali sa o štúdiu na jednotlivých fakultách a konkrétnych katedrách, o pedagogickom vedení, možnostiach zamestnanosti po skončení štúdia. S nadšením si vyskúšali aj testy s teoretickými vedomosťami z jednotlivých fakúlt, a to podľa preferencií ich umeleckého zamerania.

Mestá, priestory a termíny mini-veľtrhov ALMA MATER 2024 – miesto, kde si nájdeš svoju univerzitu, na ktorých sme sa zúčastnili:

BANSKÁ BYSTRICA,
hotel Dixon, 22. 3. 2024

NITRA,
Agrokomplex, 26. 3. 2024

ŽILINA,
Dom odborov, 5. 4. 2024

PREŠOV,
Hotelová akadémia PO, 16. 4. 2024

Mini-veľtrh v Banskej Bystrici navštívili aj zástupcovia ministerstva školstva so štátnym tajomníkom Mgr. Róbertom Zsemberom zo sekcie vysokých škôl.

Mgr. art. Katarína Viludová
Public relations
Foto: autorka

https://www.youtube.com/watch?v=Zrt_vov10-Q

https://www.instagram.com/ministerstvoskolstva/reel/C40-EvsrlJa/

SKÚSENOSTI Z POBYTU NA ZAHRANIČNEJ ŠKOLE CEZ ERASMUS+

MAXIMILIANA GONTKOVÁ
2. roč. Bc. štúdia, katedra IDM FVU

Cez Erasmus+ sa mi podarilo absolvovať mobilitu v Zlíne, kde som sa rozhodla vyskúšať štúdium odboru priemyselný dizajn. Bola to veľká výzva a skúsenosť, pretože ide o úplne iný odbor v porovnaní s tým, ktorý študujem na domovskej univerzite. Keď som oznámila túto skutočnosť pedagógom, boli veľmi ochotní a nápomocní vo všetkých ohľadoch. Ďalej musím pochváliť organizačný team z ESN, ktorý sa hneď postaral o program pre všetkých výmenných študentov, a tak im pomohol začleniť sa do kolektívu a nájsť priateľov. Organizovali pre nás rôzne exkurzie do bližších aj vzdialenejších miest, kde sme sa veľa dozvedeli o histórii, ako aj spoznali pomery v danej krajine cez kultúru a umenie.

Priestory univerzity ma uchvátili, boli obrovské s najmodernejším technickým vybavením, na aké si spomeniete. Vyučovanie prebiehalo na vysokej úrovni, pričom všetci vyučujúci mi boli nápomocní aj pri veciach, s ktorými som sa predtým ešte nestretla. Veľmi na mňa zapôsobili hodiny kreslenia. V rámci nich boli organizované workshopy vedené známymi výtvarníkmi. V rámci zvoleného predmetu – priemyselný dizajn som si ozrejmila veľa nových znalostí a vedomostí. Okrem iného ma veľmi zaujal stravovací systém. V areáli školy sú vyhradené priestory, ktoré pripomínajú jedálne alebo reštauráciu, a v rámci nich si môžete cez nabitú kartu ISIC zvoliť obed a v pokoji sa najesť medzi prednáškami. Ďalšia vec, ktorá ma veľmi potešila boli voľne dostupné tlačiarne na chodbách v každej budove. Fungovalo to tak, že ste sa v aplikácií zaregistrovali cez študentskú kartičku a cez ňu ste si vytlačili to, čo ste potrebovali. Internáty sú krásne zrenovované a bola som s nich nadšená. Všetko v rámci pobytu prebiehalo na vysokej organizačnej úrovni, či už po stránke zabezpečenia vyučovacieho procesu, ubytovania, alebo voľnočasových aktivít.

Mala som možnosť spoznať tam úžasných ľudí a túto skúsenosť odporúčam všetkým študentom. Erasmus+ je možnosť veľmi efektívne a jednoducho vyskúšať aj iný typ školy v zahraničí, ktorý Vám rozšíri obzor a prinesie veľa inšpirácie a chuti do ďalšieho štúdia. Určite túto možnosť využite!

MONIKA HURAJOVÁ
študentka FVU, 1 roč. Mgr. štúdia, voľné výtvarné umenie

Letný semester trávim na škole Accademia di Belle Arti di Brera v Miláne. Hoci moja mobilita ešte nekončí, môžem povedať, že svoj pobyt zatiaľ vnímam ako veľmi dobrú skúsenosť. Ako študentka maľby magisterského stupňa som mala na výber zo širokej škály ponúkaných ateliérov. Okrem maľby je tu však aj mnoho iných možností. Nemožno opomenúť fakt, že Brera ponúka študentom akadémie nádherné priestory na tvorbu umenia. Podľa môjho názoru je pobyt v Miláne ideálny najmä pre študentov, ktorí sa venujú móde a dizajnu, keďže sa tu každoročne organizujú podujatia, ako sú Design week a Fashion week, kde mnohé známe značky prezentujú nové kolekcie. Miláno však nie je len mestom módy a dizajnu. Na svoje si v ňom prídu milovníci klasického aj moderného umenia. Návštevníci Milána môžu obdivovať stálu expozíciu vo Fondazione Prada, ktorá disponuje dielami Damiena Hirsta, Jeffa Koonsa, Roberta Gobena a mnohých ďalších umelcov. Za návštevu nepochybne stojí aj múzeum umenia Triennale di Milano.

ADAM BANÍK, ANASTASIA KOVALOVA
študenti 3. roč., FVU, študijný porgram maľba a grafika

V prvom rade nám pobyt vo Varšave a na Akademii sztuk pięknych ponúka nové perspektívy, tvorivý priestor a príležitosti na prezentáciu našich diel. Aj vďaka tomu, že Varšava je hlavné mesto cítime, že to tu žije, a to aj kultúrne. Je tu mnoho miest, kde sa môžeme umelecky aj kultúrne obohatiť. Momentálne sa pripravujeme na dve menšie výstavy v rámci nášho ateliéru, pričom jedna z nich bude súčasťou noci múzeí, ktorá sa bude konať po celom meste.

MILOŠ MOZDÍK
1. roč. Mgr. štúdia, Katedra grafiky

Esam (école supérieure d'arts & médias de Caen/Cherbourg)
svojimi impozantnými priestomi osláví v momente ako ju človek uvidí. Samotná budova nieje veľmi stará, má okolo 25 rokov, takmer ako naša Akadémia. To je to jediné v čom možno porovnávať. Priestori samotné sú rozdelené do dielní a ateliérov. Úvodné átrium disponuje otvoreným priestorom, menšou kuchynkou a pingpongovím stolom, s ktorého sa dostaneme do ktorejkoľvek časti školy potrebujeme. Mestská knižnica má pobočku na tejto škole so zameraním na umenie/teóriu/históriu/techniky s rozsiahlov zbierkov nielen francúzskych kníh.

Mesto Caen v ktorom sa škola nachádza ponúka mnohé no vypichol by som nedeľný trh ktorý sa koná v prístave kde každý víkend nakupujeme zeleninu a niekedy si doprajeme aj miestne špeciality ako napríklad ustrice. Okolie mesta ako aj celé územie Normandie v sebe nesie na každom rohu históriu či už z čias stredoveku alebo 2.svetovej vojny no predsa väčšia časť pozornosti ide ku bohatosti prírody, malých fariem a nekonečných polí. Tieto prednosti sem, ako sme zistili po návšeteve výstavy ‚normandy impresionism' zistili, priťahovali impresionistov s celého francúzska (Monet,Sisley, Pissarro..)

Veľa tu cestujeme po okolí a Paríž tiež nebol ďaleko tak sme navštívili aj ten spolu s Piccasovím múzeom, Giacometiho inštitútom a Centrom Pompidou. Spolu s Parížom aj mesto Rouen, Bayeux či mnohé ďalšie naprieč Normandiou.

Dokonca pri kupovaní Banánov na trhu sme stretli slovenku ktorá tu žije! Bohužiaľ mala naponáhľo a tak sme neprehodili veľa slov.

SARAH HORNÁ
2. roč. Bc. štúdia, Katedra grafiky

Erasmus v Caen a štúdium na ESAM sú pre študenta umenia neuveriteľnou skúsenosťou. Škola nám poskytuje množstvo možností v rôznych ateliéroch, ktoré sú vybavené všetkým potrebným. Samotná výučba nás podnecuje, aby sme vyskúšali čo najviac možností, ktoré táto škola ponúka.

Avšak Caen ponúka omnoho viac ako len výborne vybavenú školu. Samotné mesto tisícich veží je plné pamiatok a okolitá príroda je úchvatná. Slnko, ktoré zapadá až okolo desiatej, je príjemným bonusom, ktorý dodáva mestu ešte viac kúzla.

VERONIKA LASANOVÁ A IVONA BARBARIČOVÁ,
2. roč. Bc. štúdia
Filmová a televízna réžia a scenáristika FDU

Na prednáškach sa stretávame s inšpiratívnymi profesormi a talentovanými študentmi z rôznych krajín.

Každý týždeň venujeme čas písaniu a diskusii o scenáristike a o filmovom umení, pričom získavame nové techniky pre pochopenie tvorby príbehov. Okrem toho máme možnosť objavovať bohatú kultúru Budapešti a navštevovať miestne divadelné predstavenia, filmové štúdiá, natáčania, workshopy...

Mobilita v Budapešti nám otvorila nové dvere nielen v oblasti scenáristiky, ale aj v našom osobnom raste. Získavame nové perspektívy a skúsenosti, ktoré nám pomáhajú rozvíjať talent a prehlbovať vášeň pre filmové umenie.

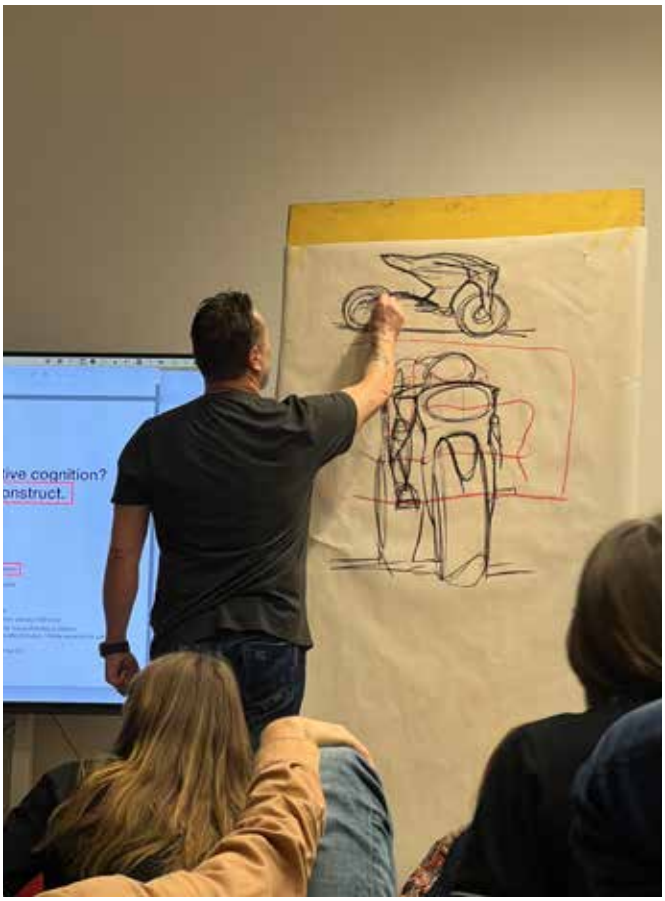
ive cognition?
onstruct.

→ zlato
umenia

So spolužiakmi a profesorom vo filmovom štúdiu Fóti (Westernové mestečko)

Veronika Lasanová a Ivona Barbaričová na hrade v Budapešti

Mobilita FVU Ivana Slivková a Ľubomíra Kručayová

WORKSHOP „VYHĽADÁVANIE V ONLINE KATALÓGU KNIŽNICE AU“

Knižnično-informačný systém tretej generácie Kis3g je spoločný projekt Slovenskej národnej knižnice a knižníc, ktoré sa k tomuto projektu pripojili. Spája knižnice, ktoré využívajú knižničný systém Virtua. Hlavným výstupom projektu je súborný katalóg, ktorý je dostupný online na stránke https://www.kis3g.sk/.

Spomínaný súborný katalóg bol hlavnou témou workshopu, ktorý prebiehal v rámci DOD Akademickej knižnice pod názvom „Vyhľadávanie v online katalógu Knižnice AU“. Študenti sa naučili pracovať s katalógom knižnice, aby si vedeli aj z pohodlia domova zistiť, ktoré publikácie sa v našom fonde nachádzajú, prípadne, aby si vedeli dohľadať práve tú, o ktorú majú záujem. Hneď po registrácii si vyskúšali, ako sa dá do online katalógu prihlásiť pod svojím kontom a ako si predĺžiť výpožičnú dobu publikácií. Všetky knižničné jednotky fondu Akademickej knižnice AU BB sa nachádzajú vo voľnom výbere a sú dostupné na počkanie. Študenti si vyhľadali publikácie, ktoré ich zaujímali a zároveň si ich hneď aj vypožičali.

Súčasťou workshopu bolo aj oboznámenie študentov s online Centrálnym registrom záverečných a kvalifikačných prác, vyhľadávanie a pracovanie s registrom CRZP. Študenti sa zaujímali o práce bývalých absolventov AU BB, ktoré si neskôr aj prezenčne prezerali, nakoľko archív záverečných prác sa nachádza práve v Knižnici AU.

Lenka Bojtošová
Katalogizátorka, spracovateľka knižničných jednotiek Akademickej knižnice

DNI OTVORENÝCH DVERÍ V AKADEMICKEJ KNIŽNICI AU

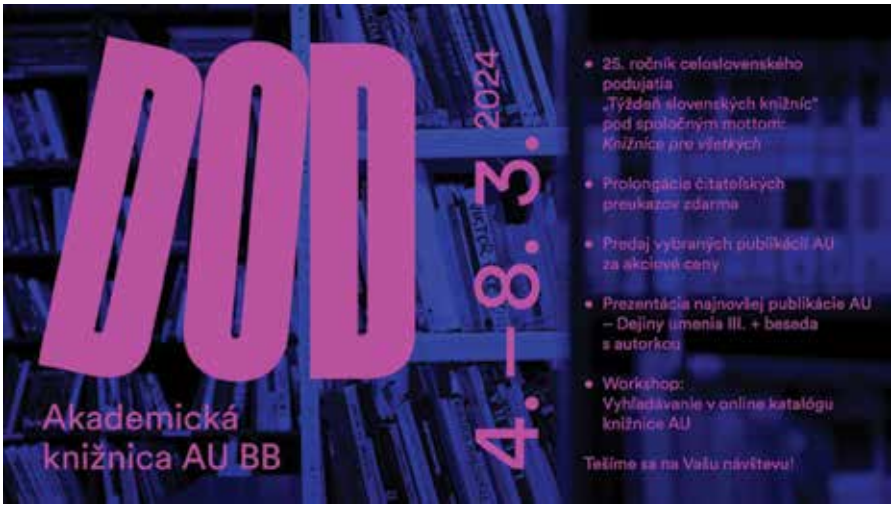

V dňoch od 4.marca do 8. marca 2024 sa v Akademickej knižnici Akadémie umení v Banskej Bystrici uskutočnili „Dni otvorených dverí" v rámci 25. ročníka celoslovenského podujatia Týždeň slovenských knižníc pod spoločným mottom: Knižnice pre všetkých. Záštitu nad uvedeným podujatím prevzala prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová. Slávnostné otvorenie Týždňa slovenských knižníc sa uskutočnilo dňa 4. 3. 2024 na Bratislavskom hrade. Zámerom podujatia bolo predovšetkým zvyšovať povedomie o knižniciach ako inštitúciách pre všestranné využitie v každodennom živote spoločnosti a tiež poukázať na to, že slovenské knižnice kráčajú so súčasným vyspelým svetom. Základným cieľom Týždňa slovenských knižníc bolo a bude pozitívne zviditeľňovať knižnice ako kultúrne a vzdelávacie inštitúcie prostredníctvom najrozmanitejšieho spektra aktivít a podujatí.

Prezentácia najnovšej publikácie AU - Dejiny umenia III.

Naše „DOD" sa v Akademickej knižnici AU BB začali dňa 4. 3. 2024 prezentáciou najnovšej publikácie AU Dejiny umenia III., ktorej autorkou je PhDr. Silvia Kováčiková, ArtD. V úvode prezentácie autorka definovala všetky obsahové časti publikácie, pozornosť venovala hlavne renesancii a humanizmu, renesančnej architektúre, sochárstvu, maliarstvu a tiež renesančnej hudbe. Následne upriamila pozornosť na Florenciu ako kolísku renesancie a v závere prezentácie sa autorka venovala aj renesancii na Slovensku. Okrem najnovšej publikácie autorka predstavila aj svoje dve predchádzajúce publikácie, a to Dejiny umenia I. a Dejiny umenia II. Všetky tri publikácie si bolo možné počas prezentácie prelistovať, ale tiež vypožičať z fondu knižnice AU. Mnohí študenti využili po prezentácii možnosť nákupu týchto publikácií za zvýhodnené ceny.

Predaj publikácií AU za akciové ceny

Počas DOD ponúkala Akademická knižnica AU BB predaj vybraných publikácií AU za zvýhodnené akciové ceny za účelom podpory predaja publikácií, ktoré vydala Akadémia umení v Banskej Bystrici. Celkovo sme znížili cenu 47 publikáciám AU; niektoré sa predávali až s 80 % zľavou. Počas Týždňa slovenských knižníc tak bolo možné zakúpiť napríklad publikáciu Umelecký prednes za 3,00 €, Filmové scenáre študentov za 2,50 €, Kapitolky z hudby za 1,00 €, Dejiny umenia II. za 3,00 €, Premietané obrazy v digitálnom veku za 0,50 €, Filmovú tvorbu za 0,50 €, Metodiku spevu za 1,00 € a mnohé ďalšie. Akcia platila do vypredania zásob.

Prolongácie čitateľských preukazov zdarma

Počas celého týždňa Akademická knižnica AU BB poskytovala prolongácie čitateľských preukazov na ďalší jeden rok zdarma. Túto službu sme poskytovali všetkým návštevníkom akademickej knižnice, ktorí boli našimi čitateľmi.

Ďakujeme našim milým študentom za návštevu Akademickej knižnice AU počas Týždňa slovenských knižníc a tiež našim kolegom a pedagógom za spoluprácu pri organizovaní „DOD" a za zdieľanie príspevkov na sociálnych sieťach. Zároveň Vás všetkých pozývame na ďalšie „DOD", ktoré plánujeme zrealizovať začiatkom zimného semestra 2024/25.

Ing. Ivana Badinská
Riaditeľka Akademickej knižnice
Foto: archív AK

MICHAL SVITOK

Michal Svitok je rodák z Banskej Bystrice a absolvent Akadémie umení v Banskej Bystrici. Vyštudoval filmovú a dokumentárnu tvorbu. Po skončení štúdií v roku 2009 sa doslova rozbehla jeho úspešná profesionálna kariéra fotografa.

Michal patrí medzi oceňovaných fotoreportérov predovšetkým v kategóriách aktualita, šport, no venuje sa aj foteniu z dronu. Jeho fotografie z významných politických, športových a spoločenských udalostí preberajú slovenské aj zahraničné médiá.

Už 20 rokov pracuje v Bratislave v Tlačovej agentúre SR, momentálne ako vedúci obrazovej redakcie a samozrejme aj ako fotograf.

Prečo si si vybral pre svoje vysokoškolské štúdium práve Akadémiu umení v Banskej Bystrici?

Vybral som si Akadémiu umení preto, lebo bola v mojom rodnom meste Banskej Bystrici a ponúkla zaujímavý odbor, ktorý ma oslovil. Nakoniec musím skonštatovať, že som si vybral dobre :) Vždy ma to ťahalo k tvorbe dokumentu – či už na foto alebo video.

Pohrával aj s myšlienkou byť dokumentarista, alebo bola fotografia tvoja jasná voľba?

Samozrejme moja srdcovka je fotografia, ale našiel som sa aj pri krátkych dokumentoch, ktoré sme robili na škole. Bavilo ma cestovať po Slovensku, spoznávať ľudí a potom to v strižni finalizovať, ale niekedy po kritike aj prerábať. Momentálne sa však na 90 % venujem fotografii, zároveň si rád odskočím na filmovanie s bývalými spolužiakmi alebo niekým, kto ma osloví s ponukou na spoluprácu.

Bol nejaký pedagóg, na ktorého spomínaš dodnes a máš pocit, že ťa najviac profesijne ovplyvnil?

Povedal by som, že každý jeden profesor z akadémie niečo vo mne zanechal a niečo ma naučil. Niektoré veci človek ocení alebo pochopí až neskôr po skončení školy. Dokonca kurátorom mojej jubilejnej fotografickej výstavy pod názvom Mojich 15 (v roku 2020) bol môj profesor počas štúdia na AU FDU Anton Szomolányi. Mali sme prednášky s osobnosťami ako Tibor Huszár, Štefan Komorný, Oľga Sommerová a každému vďačím za to, že ma posunul vpred. Často som zablúdil aj na prednášky hercov, kde som počúval, fotografoval a tiež som si odniesol nejaké postrehy.

Si v kontakte so spolužiakmi?

Áno, s niektorými pravidelne a s niektorými pomenej. Teším sa, že takmer všetci zostali v brandži a darí sa im.

A teraz nám prezraď tvoju profesionálnu dráhu. Kde si začal po škole a ako išla tvoja cesta ďalej?

Už počas štúdia som začal spolupracovať s Tlačovou agentúrou SR. Najprv ako študent externista, potom po ukončení školy ako regionálny reportér. Neskôr, po presťahovaní do Bratislavy, som pôsobil ako interný fotoreportér pre Bratislavský kraj a momentálne som vedúci obrazovej redakcie TASR. Ako interný fotoreportér TASR som precestoval dosť krajín, pretože súčasťou tejto práce sú aj služobky či už so športovcami alebo politikmi v rámci Európy a sveta.

Aké zaujímavé osobnosti, podujatia a akcie si fotil?

Fotografoval som zimné olympijské hry v ruskom meste Soči a v Južnej Kórei v Pjongčangu, letné v brazílskom Riu De Janeiro, a „kovidovú" olympiádu v Tokiu. Fotil som pápeža Benedikta XVI a pokrýval som aj návštevu pápeža Františka na Slovensku, kde som bol v úzkom tíme fotografov, ktorí ho sprevádzali počas celého pobytu u nás. Fotoaparátom som zachytil aj stretnutie vtedajšieho premiéra Petra Pellegriniho v Bielom dome s Donaldom Trumpom. Bol som viackrát aj na MS v hokeji či Majstrovstvách Európy vo futbale. Tých zaujímavých podujatí či ľudí bolo za tých takmer 20 rokov v agentúre veľmi veľa.

Práca fotografa ti ponúkla možnosť vidieť svet a stretnúť naozaj mnoho zaujímavých ľudí, čo je úžasné. Ale na čo alebo koho najradšej spomínaš?

Veľkým zážitkom bolo pre mňa fotografovanie pápeža Františka počas jeho návštevy na Slovensku. Párkrát som zažil, že som išiel s veľkým rešpektom za nejakým dôležitým človekom v rámci spoločnosti a on ma milo prekvapil ľudskosťou. Ale samozrejme som zažil aj opak.

Viem o tebe, že máš za sebou aj výstavy. Môžeš nám ich priblížiť?

Ako som spomínal, k 15 rokom v Tlačovej agentúre som si dal darček v podobe výstavy v Nadácii Slovak press photo. Bola to moja jubilejná prierezová výstava, kde som chcel priblížiť moju prácu a ukázať to najlepšie, čo som za 15 rokov vytvoril. Neskôr ma oslovili z mesta Banská Bystrica a ponúkli mi priestory v historickej radnici, a tak sme usporiadali výstavu pod názvom Rodinné striebro. Tak sa volal aj letecký projekt, ktorého som autorom. Vtedy sme fotografovali z lietadla všetky národné parky, významné hrady a kaštiele, vodné nádrže a dôležitú infraštruktúru, ale samozrejme sme robili aj fotografie s tvorivým presahom. Nasledovala výstava Športové triumfy Slovenska, kde som bol aj autorom, aj kurátorom. A v tejto výstave sme priblížili divákom úspechy našich športovcov objektívmi mojich kolegov z agentúry. No a v roku 2023 sme dali dokopy dve agentúry: českú ČTK a slovenskú TASR a v prihraničnom meste Hodoníne sme mali spoločnú výstavu s kolegom z českej agentúry Vaškom Šálekom.

Získal si niekoľko ocenení. Je niektoré, ktoré si asi najviac vážiš?

Vážim si každé jedno ocenenie a za každým sa skrýva veľa práce, čakania, potu, nervozity.

Ako reportéri za fotografiami často cestujeme tisícky kilometrov, čakáme v teple či zime, v davoch ľudí alebo naopak sami niekde uprostred lesa. Pre mňa je tiež potešenie, keď mi niekto starší či skúsenejší povie: „Toto si urobil naozaj dobre, toto sa ti podarilo". Častokrát som ani najprv netušil, aká fotografia sa mi podarila. Až s odstupom času som si uvedomil, čo sa mi podarilo. Pretože keď je človek napríklad na olympiáde, nemá čas sledovať, čo sa s fotografiou po nafotení a vydaní do servisu deje.

Aký je tvoj zatiaľ nesplnený profesionálny sen?

Toto si asi nechám pre seba, ale niekoľko ich ešte mám. Keby sa mi všetko splnilo, asi by som bol nesvoj :))

Ďakujem veľmi pekne za rozhovor.

Mgr. art. Katarína Viludová
Public relations

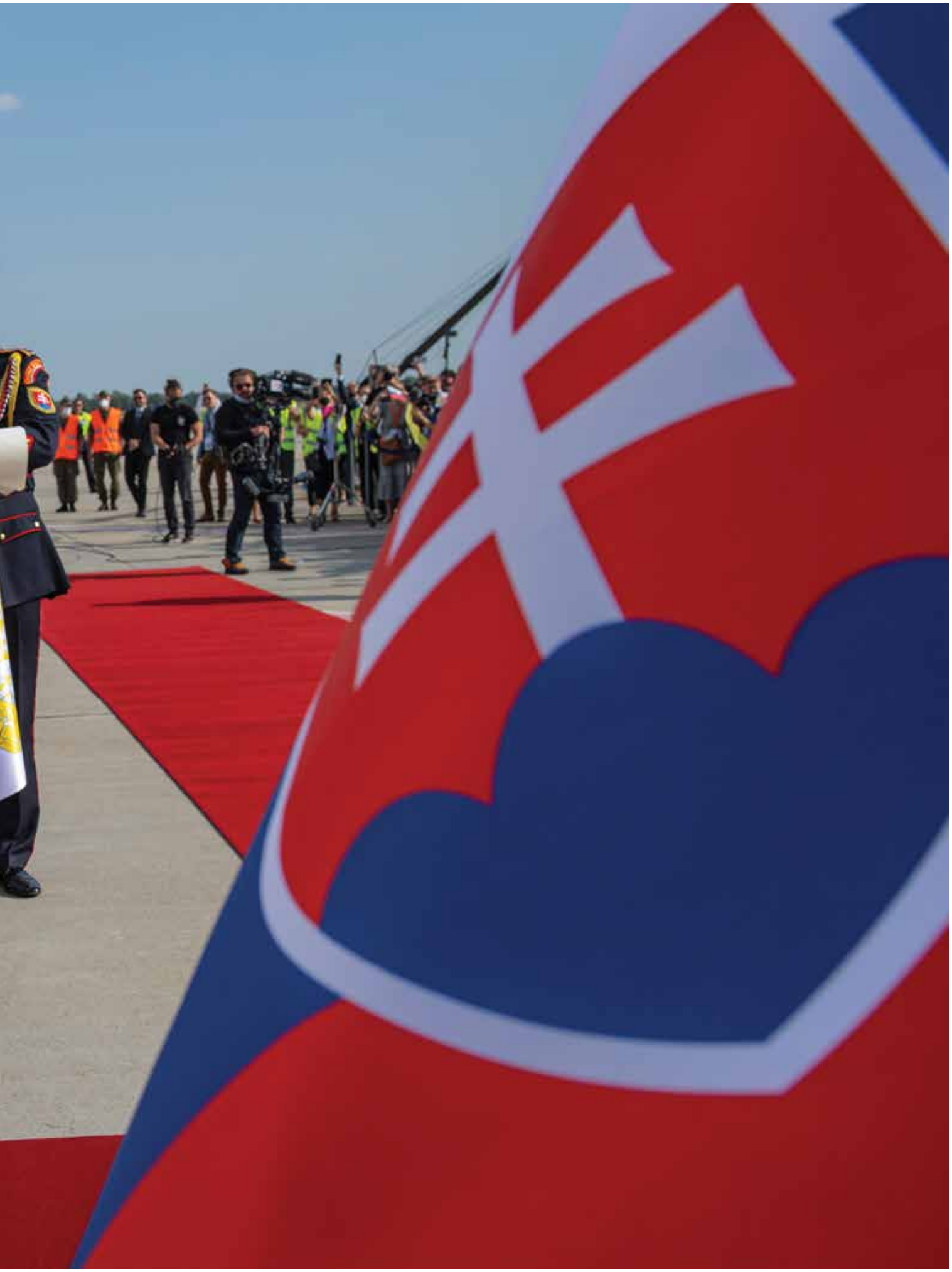

2. ROČNÍK CELOAKADEMICKÉHO PLESU AKADÉMIE UMENÍ

Plesy sa ako spoločenské udalosti začali organizovať už v 15. storočí na európskych kráľovských dvoroch. Slúžili pre zábavu a pobavenie vrchnosti i dvoranov, alebo sa konali pri špeciálnych príležitostiach.

V minulosti sa usporadúvali aj na našom území a boli späté so životom našich predkov. Spájali sa s rôznymi zvykmi, ľudovými zábavami, karnevalmi a hrami.

Na Slovensku symbolicky začína plesová sezóna najväčšou spoločenskou udalosťou, a to Plesom v opere. Slováci sa stále radi zabávajú a možno aj preto sa u nás organizujú najrôznejšie typy plesov – aj tie akademické.

Po minuloročnom prvom ročníku sa 8. februára 2024 uskutočnil druhý ročník celoakademického plesu Akadémie umení v Banskej Bystrici v Národnom dome v Banskej Bystrici pod záštitou rektora Akadémie umení prof. MgA. Ing. Michala Murina, ArtD. Hlavnou témou večera bolo samozrejme umenie. Na každom kroku ho bolo možné nielen vidieť, ale doslova cítiť.

Mladí umelci sprevádzali hostí aj slávnostným večerom a celým programom. A to konkrétne dvojica študentov Fakulty dramatických umení Júlia Micíková a Lukáš Strašík.

Rektor Akadémie umení prof. MgA. Ing. Michal Murin, ArtD. slávnostne otvoril gongom ples a následne po jeho príhovore svojimi vystúpeniami večer obohatili študenti a absolventi akadémie.

Zahájil ho náš úspešný absolvent Martin Vetrák. Martin vyštudoval muzikálový spev a svoje majstrovstvo predviedol rovno v troch skladbách.

Hostia mali možnosť vychutnať si večer aj v spoločnosti jedného z najúspešnejších komorných súborov FMU AU – SubitoTrio v zložení: Denisa Jelínková – flauta, Jakub Prokop – klarinet, Marek Schrom – fagot.

Jedným z najreprezentačnejších súborov FMU AU je AKU percussion Group v zložení Matúš Tuček, Atyla Urbán Bakoš a Adam Vrecko. Svoje nadanie páni predviedli skladbou Trio per uno. Ich vystúpenie je vždy výnimočný zážitok. Večer spestril aj Matúš Čík. Umenie má univerzálny jazyk, ktorý vnímame srdcom. Tak, ako pri všetkých skvelých vystúpeniach tohto večera, aj pri tom jeho sme mali možnosť sa v tom len utvrdiť. Mnohých, možno aj napriek jazykovej bariére, určite pobavilo, či chytilo za srdce.

O zábavu sa počas plesovej noci postarala aj Klára Novotná, ktorá je poslucháčkou druhého ročníka magisterského stupňa štúdia na Katedre herectva FDU. Svoj „východniarsky" temperament nám odprezentovala v ukážke s názvom Bonsoir, umelci! od spisovateľky a herečky Milky Zimkovej. Slovenčina je úžasná vo všetkých svojich podobách a Klára svojím vystúpením pobavila všetkých prítomných.

Pred polnocou sa všetci mohli tešiť na spestrenie večera vo forme tomboly. Tú tento rok ju podporili Divadlo Jozefa Gregora Tajovského, Bábkové divadlo na Rázcestí, Štátna opera v Banskej Bystrici, Televízia Joj, Joj Cinema a Joj Play, rádio BBFM, Stredoslovenské múzeum, My piano, kozmetický salón ZEN, firmy PromoDesing, Kurta, BBXnet, Fotovideoshop, Krojshop a Silamed.

Ďakujeme za ceny a veríme, že výhercovia z nich mali radosť. Podľa ich reakcií tušíme, že sa minimálne výborne pobavili.

Skvelá nálada a zábava následne ďalej pokračovala pod taktovkou DJ-a Andreja Bílika do neskorých nočných alebo možno povedať až skorých ranných hodín. V neposlednom rade musíme teda poďakovať aj jemu, nakoľko sa postaral o výbornú hudobnú zábavu. Za ozvučenie ďakujeme Jozefovi Mituchovi a za spomienky v podobe fotografií Matejovi Sanitrárovi. A nesmieme zabudnúť na celý organizačný tím Akadémie umení.

Ples bol organizovaný v spolupráci s Národným domom a Študentskou úniou.

Ples Akadémie umení 2024 nebol len spoločenskou udalosťou. Bol to večer, ktorý oslavoval jedinečnosť a krásu umenia. Bol dôkazom toho, že umenie má moc ľudí spájať a vytvárať magické okamihy, ktoré pretrvajú v pamätiach dlhé roky.

Mgr. art. Katarína Viludová
Public relations
Foto: Matej Sanitrár

VŠETKO ZAČÍNA NÁPADOM

Inovačné centrum Banskobystrického kraja v spolupráci s Akadémiu umení zorganizovalo dňa 30. 11. 2023 Innoart MeetUp, ktorý sa uskutočnil v priestoroch fakulty dramatických umení. Cieľom tohto podujatia bolo oživenie inovačného ekosystému v kraji a sieťovanie subjektov verejnej správy, súkromných spoločností, akademického sektora či neziskových organizácií. Dlhodobo vnímame, že inovačný ekosystém a jeho aktéri potrebujú pravidelný priestor na stretávanie sa, výmenu informácií či zdieľanie rovnakých situácií. Prostredníctvom konceptu meetupov je im takýto priestor ponúknutý a majú možnosť sieťovať sa s aktérmi z rôznych odvetví či sektorov. Takéto aktivity vedú dlhodobo k budovaniu a posilneniu dôvery nielen medzi podnikateľmi a podnikavcami, ale aj medzi akademikmi, vedcami či regionálnou samosprávou.

https://www.youtube.com/watch?v=guI1in_8fBo

https://www.youtube.com/watch?v=giYFX-1fj6Uc&t=5s

Za účasti rektora Akadémie umení Michala Murina a riaditeľky Rozvojovej agentúry Banskobystrického samosprávneho kraja Janky Pálkovej sa na podujatí predstavilo päť začínajúcich podnikateľov, ktorí odprezentovali svoje inovatívne projekty. Súčasne sa podujatia zúčastnilo takmer 100 hostí, ktorí sa aktívne prepájali počas neformálneho networkingu. Podujatie tohto typu malo okrem iného za cieľ akcelerovať a podporiť novovzniknuté, ale i etablované projekty z kraja z rôznych oblastí. Hostiteľ podujatia, Akadémia umení takisto prispela k programu a poodhalila hosťom svoje aktuálne aktivity a projekty zamerané na reflektovanie potrieb praxe. Z množstva zaujímavých projektov, ktorým sa Akadémia umení venuje, to bolo napríklad simulačné stredisko s profesionálnou audiovizuálnou technikou či interaktívna online databáza umenia určená pre širokú verejnosť.

„Bez kultúry a umenia by naša spoločnosť stagnovala, som preto veľmi rada, že dnes na tejto pôde, na pôde Akadémie umení v Banskej Bystrici máme možnosť rozvíjať potenciál a prepájať umelcov, podnikateľov, akademikov či študentov. Robíme to preto, aby sme budovali vzájomnú dôveru, spájali nespojiteľné, a tým prispievali k rozvoju inovačného ekosystému v našom kraji tak, aby tu ľudia chceli žiť, pracovať a zakladať si rodiny.“

Janka Pálková, riaditeľka Rozvojovej agentúry Banskobystrického kraja

Ohlasy účastníkov na Innoart MeetUp sa niesli vo veľmi pozitívnom duchu, čoho dôkazom je množstvo aktívnych prepojení a nadväzujúca konzultačná podpora Inovačného centra Banskobystrického kraja pre podnikateľov aj podnikavcov, ktorí len uvažujú o rozbehu vlastného biznisu. Podujatia nám ukazujú, že napríklad informácie a prezentácia z Úradu priemyselného

vlastníctva zarezonovali pri viacerých projektoch a prepojeniach. Práve osveta o ochrane značiek a informácie k duševnému vlastníctvu bývajú častokrát podceňované.

Dobrým príkladom z praxe je projekt SiLaMed, ktorý sa prepojil s Úradom priemyselného vlastníctva a patentovým právnikom a získava tak postupne cenné rady a ochranu nad svojím nápadom aj z právneho hľadiska. Prepojenia vznikli aj medzi akademikmi, súkromnou a neziskovou sférou, a to napríklad spoluprácou so spoločnosťou Rozbehni sa!, Inovačným centrom Banskobystrického kraja a Univerzitou Mateja Bela, s ktorou aktuálne pracujú na predmete Akadémia podnikania, kde sa prezentujú skvelé príklady nápadov jednotlivých vystupujúcich vychádzajúce práve z inovačných meetupov.

Inovačné centrum organizuje podobné podujatia niekoľkokrát do roka. Postupne sa osvedčil formát zameraný na špecializáciu v odvetví. Najbližšie podujatie tohto druhu sa uskutoční dňa 26. 3. 2024 o 17:00 v Centre excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva, kde sa stretnú hlavní aktéri drevospracujúceho priemyslu z kraja. V roku 2024 už plánujeme organizovať po inovačnom meetupe aj biznis raňajky, kde je priestor na doladenie prepojení a rozpracovanie prvotného kontaktu na konkrétnu spoluprácu či utuženie nových kontaktov.

„Akadémia umení je pre nás veľmi dôležitý partner, s ktorým by sme radi v budúcnosti rozvíjali aj ďalšie projekty. Rovnako tak si vážime podporu Technickej univerzity vo Zvolene, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Národného lesníckeho centra a Úradu priemyselného vlastníctva, ktorí nám poskytujú pravidelnú podporu pri našich aktivitách.“ Lucia Malová, vedúca Inovačného centra BBSK.

Autor: Zuzana Václaviková, Business Innovation Manager, Rozvojová agentúra Banskobystrického kraja
Foto: Valery Neskaradziany, FDU

INOVAČNÉ CENTRUM BANSKOBYSTRICKÉHO KRAJA

DOBRÝ KRAJ
ROZVOJOVÁ AGENTÚRA BBSK

Viac informácií nájdete na:
Záznam RTV Regina:
https://akusk-my.sharepoint.com/:v:/g/personal/katarina_viludova_aku_sk/EdxdEvWTU2RCgR-8HapiHvGcB8x6MZPIT0gDKZoXrdf4w7Q

Záznam Rádio Regina stred: https://reginastred.rtvs.sk/clanky/ekonomika-a-financie/346839/podujatie-innoart-na-akademii-umeni?fbclid=IwAR3TqcVfb13vR7viaovAOecyXuHpobWVza-FhDdW-SSMu5OoWqKQKWxTm46Q

Záznam BB FM rádio:
https://podcasters.spotify.com/pod/show/bb-fm/episodes/INNOART-MEETUP-3-sa-bude-kona-v-Banskej-Bystrici-30--novembra-2023-e2cj9db/a-aam3nc5

SEZÓNA 2023/2024 V DIVADLE AKADÉMIE UMENÍ

V aktuálnom akademickom roku sa naše divadlo opäť tešilo vysokej návštevnosti. Už tradične sme sezónu otvorili našim medzinárodným festivalom ARTORIUM, kde sme okrem našich predstavení hostili študentov z Bratislavy, Belehradu, Prahy a Vroclavu.

Od októbra do júna si študenti a pedagógovia pripravili spolu 15 premiér, z toho jedna bola zrealizovaná pod režijnou taktovkou Ivety Ditte Jurčovej, ktorá vytvorila autorskú inscenáciu ROSNÉ BODY, v rámci projektu Katedry herectva – Spolupráca s externým režisérom.

Prvá premiéra sezóny patrila detskému divákovi, pre ktorého sme inscenovali obľúbenú rozprávkovú klasiku – PINOCCHIO, drevený príbeh o nájdenej ľudskosti. Vôňa dreva, pokora, zručnosť majstra a zvuk... Pinocchio - chlapec, ktorý vo svete najprv iba bol a napokon v ňom ostal žiť...

Mesiac november sa u nás už tradične konali dve významné podujatia a to Noc divadiel, počas ktorej sme odohrali predstavenie úspešnej minuloročnej bakalárskej inscenácie – Hry pre dospelých, po ktorom sa konala aj diskusia s divákmi, ktorí vďaka sponzorom súťažili o zaujímavé ceny. Program Noci divadiel sme mali aj v online priestore v podobe záznamu – Pošla deva do Turca. Druhým dôležitým podujatím bola Medzinárodná teatrologická konferencia, ktorej témou tento rok bolo Divadlo pre 21. storočie. Okrem týchto podujatí sme v novembri uviedli monodrámu Kým vychladne káva.

V rámci spolupráce s Bábkovým divadlom na rázcestí sme v decembri hostili predstavenia a workshop podujatia EDUFEST, ktorého hlavnou témou bolo inkluzívne divadlo – zamerané na nevidiacich divákov.

Posledná premiéra v kalendárnom roku 2023 bola magisterská inscenácia poslucháča réžie: ZABIJAK JOE, kultová čierna komédia o zvláštnej rodine a ešte zvláštnejšom spôsobe riešenia dlhov. Osada prívesov, niekde na konci Texasu. Svet bez morálnych zábran, v ktorom vraždy, násilie a lúpeže nie sú nič neobvyklé.

Po vianočných sviatkoch sme prvý krát otvorili brány nášho nového komorného hracieho priestoru – tzv. blackboxu a to autorskou hrou ZABI KLINČEK A POMOJKAJ MA!, ktorá je spontánnou výpoveďou troch mladých herečiek, ktoré zosobňujú radosti, problémy, či bizarnosti života žien svojej generácie. Chcú mať svoj autonómny priestor doma, vo vzťahu, v rodičovstve, na tejto planéte a hľadajú ho so silnou dávkou irónie a sebairónie. Ako Čechovove Tri sestry túžia po lepšej budúcnosti, sú však konfrontované s absurdnosťou reality.

Zabi klinček a pojkaj ma!, Zabijak Joe a Mučeník nás tento rok budú reprezentovať na divadelnom festivale v Martine – Dotyky a spojenia. MUČENÍK je magisterskou inscenáciou študentky réžie – Terezy Mankoveckej. Mučeník je hra, ktorá ukazuje ako ďaleko dokáže zájsť náboženský fanatizmus. Pri pätnásťročnom Benjamínovi vidíme, aká zhubná je jeho túžba po moci, ktorou začína ovplyvňovať každodenný život sebe, ale aj svojmu okoliu.

Február v malom štúdiu patril dvom výrazným osobnostiam slovenskej umeleckej scény, a to Hane Hegerovej, ktorej život a šansóny odznievajú v monodráme ČEREŠNE PRE CARMEN, ktorá približuje jej vnútro, emócie a prekážky na ceste za vrcholom slávy, ale aj jej vzťah s otcom. Zachytáva životnú púť herečky, umelkyne a speváčky v neľahkým situáciách, počas obdobia dvoch diktátorských režimov. Jej osud sa vyvíjal vo vzostupoch a pádoch a aj napriek nepriazni osudu a ťažkým životným skúškam dokázala osloviť mnohých. Podmanila si srdcia fanúšikov a výpoveď z jej osobného života zanechala vo svojej tvorbe.

Milka Zimková je autorkou monodrámy SOJKA, v ktorej nám približuje úplne klasický život na východniarskej dedine. Odkrývame s ňou však zlobu, ktorá na východe trápi dodnes skoro každú druhú rodinu. Alkohol. Veď ale o otca sa musí predsa postarať. Každý sme nejakí. Naša Sojka sa s takýmto neľahkým osudom vysporiada svojsky.

Bakalárskej inscenácie Katedry herectva sa tento akademický rok zhostila doktorandka, Lucia Katreniak Rakúsová a priviedla na javisko dosiaľ neinscenovanú hru Viliama Klimáčka – NUDA NA PLÁŽI. Cez smutno-smiešne, komické, absurdné, bizarné situácie prinášame pohľad aj na vážne témy, ktoré sú mimoriadne aktuálne aj v súčasnosti. V inscenácii sledujeme motívy slobody, manipulácie, zakrývanie a popieranie reality a egoizmus v nás. Ten istý ročník inscenoval v máji aj ďalšiu hru toho istého autora – KOMIKS, ktorú predagóg Richard Sanitra inscenoval netradičným – imerzným spôsobom. Cez absurdné, bizarné a komické situácie rozprávame príbeh o ľuďoch zatvorených v jednej psychiatrickej liečebni.

V mesiaci marec sme odpremiérovali hudobnú rozprávku ZÁZKAROVANIE, ktorá vznikla na motívy biblických

príbehov, ktorú sme odohrali (spolu s Pinocchiom) niekoľkokrát aj v dopoludňajších hodinách pre žiakov základných a materských škôl. Pre dospelého diváka pribudla v marci inscenácia podľa románu Silvestra Lavríka – NEDEĽNÉ ŠACHY S TISOM, ktorú si prišiel zrežírovať náš absolvent – Peter Kamenský. Inscenácia nás bude reprezentovať na tohtoročných Zámockých hrách Zvolenských. Na pozadí príbehu jednoduchého bánovského dievčaťa - Aničky, vykresliť každodennú realitu obdobia rokov 1936 - 1945. V tomto období na Slovensku silneli nacionalistické tendencie, vznikol prvý Slovenský štát, vyznačujúci sa klérofašistickou autoritárskou vládou, ktorá viac-menej plnila príkazy fašistickej Nemeckej ríše. Práve na vzťahoch Aničky s jej najbližším okolím môžeme pozorovať vzorku vtedajšej spoločnosti, silnejúci radikalizmus a antisemitizmus, to všetko pod "ochrannou rukou" prezidenta a farára Jozefa Tisa.

Poslednými a očakávanými premiérami tejto sezóny sú BÁBOVKA a KTO SA BOJÍ WIRGINIE WOOLFOVEJ. Obom študentkám divadelnej réžie prajeme, aby išlo o vydarené inscenácie, ktoré budeme hrať aj v nasledujúcej divadelnej sezóne a ktoré nás budú reprezentovať na festivaloch doma i v zahraničí.

Mgr. art. Jana Ovšonková
Manažérka divadla

PREMIÉRY V SEZÓNE 2023/2024

PINOCCHIO
- premiéra 26. 10.

Na motívy príbehu Carla Collodiho, Dramatizácia, réžia: Anna Tomaštiková, Dramaturgia: Peter Vrťo, Hudba: Anna Tomaštiková, Martin Novák, Róbert Schranz, Samuel Juráš, Výprava: Ivana Macková, Projekcie: Zuzana Žiaková, Výroba: Miroslava Zelníková

—

Účinkujú: ,Martin Rafaj, Benjamin Ogurčák, Oliver Ruttkay, Lukáš Lipčák, Adrián Urda, Júlia Micíková, Marián Hric, Ivka Kmecová, Vanesa Šanková, Lea Mračková, Lukáš Strašík, Benjamín Ogurčák

POSTEĽ
- premiéra 30. 10.

Autor: Ingrid Lausund, Réžia: Tereza Mankovecká, Účinkuje: Michal Babčo

KÝM VYCHLADNE KÁVA
- premiéra 29. 11.

Autor: Toshikazu Kawaguchi, Dramatizácia: Táňa Tinková, Réžia: Michal Novodomský, Pohybová spolupráca: Samuel Gáfrik, Pedagogické vedenie: Mgr. art. Richard Sanitra, ArtD.

—

Účinkuje: Táňa Tinková

ZABIJAK JOE
- premiéra 11. 12.

Autor: Tracy Letts, Réžia: Lukáš Lipčák, Dramaturgia: Tereza Farkašová, Scénografia: Jaroslav Daubrava, Pohybová spolupráca: Dávid Szöke

Pedagogické vedenie: prof. Mgr. art. Matúš Oľha, PhD.

—

Účinkujú: Oliver Ruttkay, Ivana Kmecová, Filip Ďuriš, Simona Kaščáková, Adrán Urda

ZABI KLINČEK A POMOJKAJ MA!
- premiéra 15. 1.

Autor: kolektív, Réžia: Richard Sanitra

—

Účinkujú: Zuzana Zaušková, Zuzana Horanská, Pavlina Hrbatá

MUČENÍK
- premiéra 31.1.

Autor: Marius von Mayenburg, Réžia: Tereza Mankovacká, Kostýmy: Matúš Vraštiak

Hudba: kapela Škridle (Aneta Kubincová, Dorota Pavlíková, Ela Šullová, Emma Záchenská), Pohybová spolupráca: Kristína Kollárová

Pedagogické vedenie: Mgr. art. Katarína Burdová, Ph.D.

—

Účinkujú: Filip Ďuriš, Patrik Štancel, Majči Hric, Michal Babčo, Norbert Čabala, Pavlína Hrbatá, Vanesa Šanková, Júlia Miciková

SOJKA
- premiéra 5. 2.

Autor: Milka Zimková, Réžia: Petra Kovalčíková, Pohybová spolupráca: Soňa Kočanová

Pedagogické vedenie: Mgr. art. Zuzana Budinská, ArtD.

—

Účinkuje: Klára Novotná

ČEREŠNE PRE CARMEN
- premiéra 12. 2.

Autor: Martin Bystriansky, Veronika Lackovičová, Réžia: Eva Sofia Baníková, Dramaturgia: Veronika Lackovičová

—

Účinkuje: Veronika Lackovičová

NUDA NA PLÁŽI
- premiéra 27., 28., 29. 2.

Autor: Viliam Klimáček, Úprava, dramaturgia, réžia: Lucia Katreniak Rakúsová, Herecký koučing, asistent réžie: Matúš Hollý, Scénografia: Jaroslav Daubrava, Hudobná spolupráca: Martin Rafaj, Júlia Miciková, Pedagogické vedenie: doc. PhDr. Elena Knopová, PhD., doc. Jan Přeučil, Mgr. art. Richard Sanitra, ArtD.

—

Účinkujú: Viktória Čoláková/Vanesa Šanková, Filip Ďuriš/Lukáš Strašík, Ivana Kmecová/Lea Mračková/Júlia Šidlovská, Marián Hric/Benjamín Ogurčák, Martin Rafaj, Júlia Miciková/Soňa Tuchyňová, Peter Furda/Patrik Štancel

ZÁZRAKOVANIE
- premiéra 7. 3.

Réžia: Anna Tomaštiková, Hudba: Martin Novák, Matej Haáaz, Anna Tomaštiková, Pohybová spolupráca: MgA. Peter Vrťo, Scénografia: Mgr. art. Jaroslav Daubrava, ArtD., Pedagogické vedenie: Mgr.art. Petra Kovalčíková, ArtD.

—

Účinkujú: Lea Mračková, Klára Novotná, Soňa Tuchyňová, Samuel Konečný, Lukáš Strašík

NEDEĽNÉ ŠACHY S TISOM
- premiéra 20. 3.

Autor: Silvester Lavrík, Dramatizácia: Ľubomíra Krkošková, Rebeka Fučeková, Réžia: Peter Kamenský, Asistentka réžie: Tereza Farkašová

Pedagogické vedenie: Mgr. art. Petra Kovalčíková, ArtD.

—

Účinkujú: Rebeka Fučeková, Adrián Urda, Stela Hrušovská, Soňa Tuchyňová, Jakub Petrík, Daniela Rakytová, Lukas Proksa, Viktória Murzová, Samuel Konečný

ROSNÉ BODY
- premiéra 14. 5.

Autor: Iveta Ditte Jurčová a kolektív, Dramaturgická spolupráca: Slavka Civáňová, Scénografia: Markéta Plachá, Pohybová spolupráca: Soňa Kočanová Pedagogické vedenie: Richard Sanitra

—

Účinkujú: Alexandra Ferková, Rebeka Fučeková, Stela Hrušovská, Simona Kaščáková, Filip Koiš, Zuzana Motýľová, Jakub Petrík, Daniela Rakytová, Andrea Šoltésová, Adam Török, Andrea Uličná, Adrián Urda

KOMIKS
- premiéra 20. 5.

Autor: Viliam Klimáček, Réžia: Richard Sanitra, Dramaturgická spolupráca: Lucia Rakúsová, Scéna a kostýmy: Richard Sanitra a kol., Hudba: kolektív, Herecké vedenie: Matúš Hollý

—

Účinkujú: Viktória Čoláková, Vanesa Šanková, Filip Ďuriš, Lukáš Strašík, Ivana Kmecová, Lea Mračková, Júlia Šidlovská, Marián Hric, Benjamín Ogurčák, Martin Rafaj, Júlia Miciková, Soňa Tuchyňová, Peter Furda, Patrik Štancel

BÁBOVKA
- premiéra 29. 5.

Autor: Tony Marchant, Preklad: Lukáš Lipčák, Réžia a úprava: Tereza Farkašová, Scéna a kostýmy: Jaroslav Daubrava, Pedagogické vedenie: Mgr. art. Petra Kovalčíková, ArtD.

—

Účinkujú: Daniela Rakytová, Simona Kaščáková, Andrea Šoltésová

KTO SA BOJÍ VIRGINIE WOOLFOVEJ
– premiéra 12. 6.

Autor: Edward Albee, Réžia a úprava: Simona Zrubáková , Dramaturgia: Eva Sofia Baníková , Pohybová spolupráca: Mária Tuhovčáková, Pedagogické vedenie: Mgr. art. Katarína Burdová Ph.D. , Mgr.art. Jaroslav Daubrava, ArtD.

—

Účinkujú: Samuel Konečný, Romana Babicová, Tibor Szalona, Alexandra Sokolová

UMENIE ŽIVÝCH SLOV

Študenti katedry herectva opäť cestujú so svojím umením aj za hranice Banskej Bystrice. Hudobno-poetickým programom, ktorý predviedli 8. 4. 2024 v Galérii M. A. Bazovského v Trenčíne len potvrdili, že recitácia dokáže mať svoju príťažlivosť pre mladých ľudí aj v súčasnosti.

Program bol zameraný na prezentáciu súčasnej poetickej a prozaickej tvorby v umeleckej interpretácii budúcich hercov. Okrem zážitku priniesol aj vzdelávací rozmer, nakoľko v hľadisku sedeli o. i. viacerí účastníci regionálnej súťaže jubilejného 70. ročníka Hviezdoslavovho Kubína. Svoje bezprostrené pocity po vystúpeniach študentov vyjadrila metodička pre umelecký prednes Kristína Jurzová: „Program v podaní mladej nastupujúcej hereckej generácie bol súčasťou vzdelávacej časti recitačnej súťaže a diváci spoznali rôznorodé podoby spracovania literárnych predlôh. Cieľom bolo, aby načerpali nový zdroj inšpirácie, čo sa udialo. Podujatie zaznamenalo veľký úspech. Uvoľnená pozitívna atmosféra okorenená smiechom a dobrou náladou zaplnila priestory celej trenčianskej galérie a prítomní účinkujúcich odmenili zaslúženým potleskom."

Program sa uskutočnil aj vďaka podpore Fondu na podporu umenia. Prednesmi sa predstavili študenti Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici Veronika Lackovičová, Alžbeta Kráľová, Klára Novotná, Oliver Ruttkay, Lukáš Strašík a Vanesa Šanková. O hudobné osvieženie sa postarali Júlia Micíková (spev), Ondrej Ferko (klavír) a Peter Balčák (saxofón). Spoločne ponúkli inšpiráciu prostredníctvom ukážok pre všetkých, ktorí sa venujú umeniu prednesu a súčasne prispeli k popularizácii umeleckého slova. V neposlednom rade opäť priniesli ovocie Memoranda o spolupráci fakulty a Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne, organizátora nevšedného podujatia.

Mgr. art. Zuzana Budinská, ArtD.
Prodekanka pre rozvoj FDU
Foto: Lukáš Kubičina (TNOS Trenčín)

HERCI NA FESTIVALE SETKÁNÍ STRETNUTIE

„Česko-slovenský festival v Zlíne je o našom krásnom divadelnom Setkání Stretnutí bez pomlčky a bez prekladu. Užime si ho.“ Týmito slovami sa vo festivalom bulletine prihovoril patrón 28. ročníka festivalu herec Miro Noga. Festival s bohatou diváckou návštevnosťou sa konal v priateľskej atmosfére v dňoch 14. – 18. 5. 2024. Do prívetivej náruče festivalu zavítali aj herci Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici, ktorí ho obohatili projektom RIEKA, ČO PRÁZDNOM NEPRETEKÁ.

Herecký program, v ktorom účinkovali poslucháči herectva Filip Ďuriš, Marián Hric, Júlia Micíková, Klára Novotná, Martin Rafaj, Lukáš Strašík, Vanesa Šanková a Soňa Tuchyňová pod pedagogickým vedením Zuzany Budinskej, priniesol na zlínske javisko nevšedné umelecké interpretácie súčasných textov, ktoré boli premostené hudobnými vstupmi. Večerom sprevádzal a na klavíri hral vysokoškolský pedagóg, frontman skupiny NO NAME Igor Timko.

Študentské umelecké stretnutia popri prezentácii profesionálnych divadelných počinov žijú aj vďaka hojnej účasti poslucháčov vysokých umeleckých škôl a konzervatórií. Sú obohacujúce nielen pre divákov, ale aj pre samotných študentov a pedagógov, ktorí tak majú možnosť konfrontovať výsledky svojej práce. Okrem hercov FDU sa v rámci úvodného dňa festivalového programu predstavili aj študenti ateliéru muzikálového herectva na JAMU v Brne pod pedagogickým vedením režiséra Doda Gombára a choreografky Lindy Ferbandez Saez. Otvorenú hodinu sprostredkujúcu pohľad do práce činohercov 2. ročníka VŠMU v Bratislave ponúkli pedagógovia Peter Šimun a Lukáš Latinák.

Miestny génius loci, skvelá divadelná atmosféra a schopný organizačný tím na moravskej strane sú dôvodom, že sa vraciame do festivalového diania opakovane.

Mgr. art. Zuzana Budinská, ArtD.
Prodekanka pre rozvoj FDU
Fotografie: Marek Malůšek, archív Mestského divadla Zlín

VÝNIMOČNÝ ÚSPECH V PODĚBRADOCH

O českom kúpeľnom meste Poděbrady sa zvykne hovoriť, že sú „na srdce“, nakoľko sa tam roky liečia pacienti s chorobami srdca. Už niekoľko desaťročí sa tam však uskutočňuje aj renomovaný medzinárodný festival, ktorý je „srdcovou“ záležitosťou mladých umelcov a profesionálov venujúcich sa umeleckému slovu. Ukážkou česko-slovenskej spolupráce je aj súťaž študentov vysokých umeleckých škôl a konzervatórií v prednese naprieč dvoma krajinami. Herci Akadémie umení v Banskej Bystrici sa pravidelne zúčastňujú na súťažnom prednesovom fóre a koncom apríla 2024 priniesli zo 61. ročníka festivalu viacero ocenení.

Titul Laureát súťaže a Cenu publika získala poslucháčka 3. ročníka Vanesa Šanková, ktorá na súťažnom prednesovom fóre ponúkla text Rosy Montero Slepá láska. Vyslúžila si zaň ovácie publika i uznanie odbornej poroty v zložení Aleš Vrzák, Vít Malota, Jozef Kačmarčík, Peter Gábor a Lucia Vráblicová. Na adresu recitátorky na hodnotiacom seminári zaznelo: „...predviedla jednu úžasnú eskapádu výrazových prostriedkov. Fortieľ, ktorým ona vládne, jej umožňuje rozvíjať a veľmi štruktúrovane pracovať s celým textom. Obdivuhodná práca s temporytmom. S jeho rýchlosťou, a v tomto prípade aj so zvládnutou artikuláciou a absolútne bravúrnou zrozumiteľnosťou. Temporytmus sa stáva prostriedkom humoru, pointovaniu jednotlivých vtipov, ktoré evidentne fungovali, čo sme mohli vidieť na reakciách hľadiska. Premenlivosť rôznych polôh, to, že dokáže veľmi koncentrovane držať v sebe ten problém, o ktorom hovorí, ktorý vlastne rieši. Je tam ľudský rozmer. Veríme jej, stotožňujeme sa veľmi živo, autenticky s príbehom, ktorý prežíva; a má ešte k tomu aj humornú nadsázku, pod ktorou sa skrýva tragikomický podtón. To frázovanie, tá prepracovanosť...

sme svedkami toho, ako ďaleko sa dá s textom dôjsť po stránke vypracovania jednotlivých pasáží. Nejde o niečo, kde by sme cítili námahu interpreta, pretože to robí s veľkou samozrejmosťou a ľahkosťou. Nič násilím nevnucuje... A čo je hodnotné najviac, sú strihovosti. Ako rafinovane sa dá pracovať, aby nás strih neustále prekvapoval... Veľmi nápadité vybudovanie odsekov, kde neukáže vtip vtedy, keď ho všetci očakávame, ale celú situáciu „zhodí" práve vtedy, keď to nečakáme. Presvedčila nás, že presne vie, o čom hovorí. Vo výsledku interpretácie išlo o krásny príbeh o túžbach a ich naplnení, veľmi dojemný a zároveň hlboko ľudský."

V česko-slovenskej konkurencii zaznamenali úspech aj ďalšie študentky. Cena za voľbu výrazových prostriedkov putovala do rúk Alžbety Kráľovej, ktorá sa na súťažnom festivale predstavila textom J. A. Strindberga Tá silnejšia. Trojlístok ocenených uzatvorila Veronika Lackovičová, ktorá získala Cenu rozhlasu a televízie Slovenska za prednes montáže básni o láske, strate, traumách, zneužívaní, uzdravovaní a ženskosti Mlieko a med od R. Kaur.

Vďaka podujatiu sa môžu mladí interpreti i majstri umeleckého slova z Čiech, Moravy a Slovenska každoročne stretávať v prekrásnom prostredí poděbradského zámku a zažiť neopakovateľnú atmosféru. Festival si nachádza stále veľký počet záujemcov z oboch susedských zemí. Do Poděbrad chodia nielen poslucháči umeleckých škôl, aby tu získavali svoje prvé ostrohy na neľahkej hereckej dráhe, učili sa od skúsenejších či konfrontovali s umeleckými ambíciami svojich vrstovníkov, ale aj špičkoví umelci, aby si prevzali najvyššie ocenenia za prínos v oblasti hovoreného slova, Krištáľovú ružu. Tento rok ju za slovenskú stranu získal herec Robert Roth.

Poděbradské dny poezie reflektujú aktuálne trendy v oblasti vývoja prednesu. Záujem našich študentov o festival je z roka na rok väčší. Tí, ktorí zažijú atmosféru presiaknutú emocionalitou i skvelými umeleckými výkonmi, túžia po opätovnom návrate do prostredia, ktoré motivuje tvorivou energiou. Viacnásobná ocenená účastníčka súťažného festivalu, študentka FDU Klára Novotná, v tejto súvislosti hovorí: „Na takomto festivale je veľkým prínosom možnosť ukázať samého seba v zmysle samostatného pódiového umenia, ale aj priučiť sa od iných začínajúcich i zrelých umelcov. Na Poděbradských dňoch poézie a prózy sa interpret nesmie báť prejaviť. Niekedy recitátorom zvolené výrazové prostriedky na festivalovom pódiu pôsobia už viac divadelne ako prednesovo, čo však neznamená, že obsahovo alebo umelecky nepracujú funkčne. Na tomto mieste sa v súťaži poskytuje na javisku úplne voľný, nový priestor pre sebarealizáciu a prejavenie osobnosti. Tu sa zachádza naozaj do hĺbky." Aj vďaka finančnej podpore hlavného partnera Fondu na podporu umenia sa posledné roky darí tieto predstavy napĺňať a úspešne reprezentovať banskobystrické vysokoškolské prostredie v zahraničí.

Mgr. art. Zuzana Budinská, ArtD.
Prodekanka pre rozvoj FDU
Foto: archív FDU

STRETNUTIE ZAMESTNANECKEJ A PEDAGOGICKEJ ČASTI AKADEMICKEJ OBCE FAKULTY DRAMATICKÝCH UMENÍ AKADÉMIE UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI

Dňa 18. marca 2024 zvolal dekan FDU AU doc. Mgr. art. Ľubomír Viluda, ArtD. stretnutie všetkých zamestnancov fakulty. Stretnutie sa uskutočnilo online formou cez aplikáciu Microsoft Teams.

Dôvodom stretnutia bola potreba celofakultne informovať zamestnancov – pedagogických aj nepedagogických, o procesoch, ktoré prebehli v poslednom období na Akadémii umení v Banskej Bystrici a zároveň na fakulte dramatických umení. Jeho súčasťou boli aj informácie o plánovaných aktivitách, ktoré majú prispieť k dlhodobému rozvoju, zlepšeniu a udržateľnosti nastavených opatrení.

Medzi hlavné body dekan fakulty zaradil:

• vyhodnotenie akreditačných procesov:

agentúra na základe výsledkov posúdenia vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania na našej vysokej škole rozhodla o jeho súlade so štandardami pre vnútorný systém. AU BB je odo dňa vydaného Rozhodnutia SAAVŠ oprávnená vytvárať, uskutočňovať a upravovať všetky študijné programy na všetkých fakultách (Uznesenie SAAVŠ č. 69/3 zo dňa 8. 2. 2024);

• plánový rozvoj fakulty a podporné programy pre študentov a pedagógov:

dekan informoval o zavedení financovania – podpory pre študentov, vytvorení finančnej rezervy, ktorá bude určená výhradne pre študentov FDU AU na podporu ich umeleckej činnosti;

• opatrenia na udržanie a zlepšenie merateľných ukazovateľov výkonnostných zmlúv FDU:

dekan podrobne rozobral všetky merateľné ukazovatele a vysvetlil, ako sa budú v nasledujúcom hodnotiacom období aplikovať na FDU, ako i to, na ktorých ukazovateľoch musí fakulta systematicky pracovať a akým spôsobom.

Zvolané stretnutie sa stretlo s pozitívnou odozvou zamestnancov FDU. Vedenie fakulty bude určite v podobných aktivitách pokračovať aj v budúcnosti.

Následne dekan fakulty naplánoval a zorganizoval stretnutie vedenia fakulty so študentskou obcou FDU.

Stretnutie prebehlo dňa 18. 04. 2024 o 13:30 hod. Zúčastnili sa na ňom študenti FDU, dekan, prodekan a zástupcovia katedier FDU v priestoroch FDU (kinosála) prezenčnou formou. Študenti boli o stretnutí vopred informovaní.

Na spoločnom stretnutí boli študenti oboznámení o prebiehajúcich aktivitách FDU, o finančných investíciách, ktoré fakulta v akademickom roku 2023/24 zrealizovala, ktoré sú naplánované v najbližšom čase a o iných procesoch prebiehajúcich na fakulte.

Študenti si mohli vopred pripraviť otázky súvisiace s ich štúdiom, aktivitami či požiadavkami na vedenie fakulty. Stretnutie prebehlo v progresívnom duchu, pričom zúčastnení otvorene diskutovali o najrôznejších aktuálnych témach súvisiacich s činnosťou a životom fakulty.

PhDr. Silvia Kováčiková, ArtD.
Prodekanka pre vzdelávaciu činnosť FDU

ROMAN HARGAŠ

Nechcel som ostať herecky neaktívny

Už počas vysokoškolského štúdia patril k úspešným poslucháčom herectva a svoju cestu za vzdelaním ukončil na Fakulte dramatických umení Cenou rektora. Po opustení brány Alma mater ostal umeniu verný. Svoje vedomosti, ktoré získal aj na intenzívnych hereckých tréningových programoch v Berlíne a v New Yorku, odovzdáva ako lektor doma i v zahraničí. Jeho príťažlivý zjav zaujal aj televíziu a aktuálne ho môžeme vidieť v postave Valeriána v seriáli Dunaj. Na javisku účinkuje v predstaveniach Mestského divadla Trenčín a v Divadle Artynas, ktoré založil a vedie v Novom Meste nad Váhom.

Roman Hargaš, foto: Peter Brichta

Po skončení školy si založil svoje vlastné divadlo. Nestáva sa často, že by mladý herec mal potrebu vstúpiť hneď po štúdiu do náročného a zodpovedného procesu organizácie chodu divadla.

„Po škole som sa nedostal do žiadneho divadla a okrem pár epizódnych postáv v televíznych seriáloch som nemal žiadnu herecký prácu. Dostal som sa do situácie, ktorej som sa najviac bál a premýšľal som, čo ďalej. Nechcel som zostať herecky neaktívny a len vyčkávať na nejaký konkurz a dúfať, že mi niekto dá príležitosť. Povedal som si, že chcem nájsť spôsob, ako si tie príležitosti budem tvoriť sám a bolo to najlepšie rozhodnutie, aké som mohol urobiť. Je to veľmi, veľmi náročná cesta, ale skúsenosti, ktoré na nej získavam sú naozaj neoceniteľné."

Divadlo Artynas si postavil doslova „na zelenej lúke". Je to obdivuhodné, nakoľko mnohé divadlá dnes bojujú o prežitie a financií na tvorbu nie je nikdy dosť.

„Keď sme spravili naše prvé predstavenie Divadelná komédia, ktoré režíroval Ľubomír Paulovič, myslel som si, že to najťažšie – produkcia a tvorba predstavenia sú už za mnou a že teraz už budeme len hrať. Realita je však taká, že tá najväčšia výzva prišla po premiére, keď bolo treba predstavenie predávať a reprízovať. Z vyštudovaného umelca som sa musel stať podnikateľom a zároveň obchodníkom. Nemal som s tým žiadne skúsenosti, a tak som sa začal v týchto oblastiach vzdelávať. Postupne som sa začal na divadlo pozerať nielen z pohľadu zasneného umelca, ktorý chce tvoriť a vyjadrovať sa, ale aj z pohľadu realistu, ktorý vie, že aby sa nejaké predstavenie mohlo odohrať, musí na seba v prvom rade zarobiť."

Aktuálne ťa môžeme vidieť účinkovať v televíznom seriáli Dunaj. Pôsobenie pred kamerou prináša určite aj zvýšený záujem o tvoju osobu, ľudia si ťa nepochybne viac všímajú.

„Áno, sám som bol prekvapený z toho, koľko ľudí mi zrazu písalo alebo koľko cudzích ľudí sa mi už prihovorilo. Hrám tam síce len vedľajšiu postavu, avšak tento seriál je veľmi úspešný a pokiaľ sa nemýlim, tak aj najsledovanejší na Slovensku. Takže mi tá jemne zvýšená popularita dáva zmysel, ale aj tak ma to vždy prekvapí. Je to asi tým, že doteraz som na takéto niečo nebol zvyknutý."

Odkedy sa poznáme, nikdy si sa netajil tým, že divadlo ťa láka najviac. Aktuálne hráš v predstaveniach Mestského divadla Trenčín, teda si ostal pôsobiť vo svojom rodnom kraji. Máš viacero aktivít, nielen ako herec, ale aj ako lektor a režisér a dokonca manažuješ divadlo. Pomáha ti táto rôznorodosť a pestrosť práce udržať istú rovnováhu? Ako to vlastne u teba je?

„Mňa priviedol k herectvu najmä film a prvotným dôvodom, prečo som chcel byť hercom, boli filmy. Veľmi som chcel byť súčasťou týchto kamerou zachytených príbehov a aj dnes keď niečo nakrúcam, cítim sa veľmi šťastne, pretože robím to, čo som si vždy predstavoval, že robiť chcem. Divadlo, učenie a režírovanie sú činnosti, o ktorých som si nikdy nemyslel, že ich budem robiť, avšak keď som si ich raz vyskúšal, tak som bol sám prekvapený z toho, ako dobre sa pri tom cítim a ako veľmi ma to baví. Pozorujem na sebe, že všetky tieto aktivity sa v istom bode spájajú a formujú ma v lepšieho herca, a hlavne umelca. Napríklad medzi učením a režírovaním nachádzam veľa podobností, pretože v oboch prípadoch sa snažím viesť hercov k lepším hereckým výkonom. Vedľajší efekt je, že sa s nimi zlepšujem aj ja, pretože niekedy sa moji študenti alebo herci stretnú s rovnakým problémom,

Poplach v hoteli Westminster, foto Ľuboš Balažovič

ktorý mám aj ja a vtedy som nútený nájsť riešenie pre nich aj pre seba."

Kým je študent v škole, je v prostredí, ktoré ho istým spôsobom chráni, vytvára mu vhodné podmienky na osobný rast a priestor pre príležitosti, má šancu veľa skúsiť aj s nárokom na prípadné zlyhanie. Ako s odstupom času vnímaš obdobie štúdia herectva?

„Vnímam to ako obdobie objavovania a spoznávania seba samého. Na Akadémiu umení v Banskej Bystrici som totiž prišiel po gymnáziu a všetko, čo sme sa tam učili, bolo pre mňa nové a očarujúce. Pripadal som si, akoby som vyšiel zo stereotypného života a zrazu sa ocitol niekde v kúzelníckej škole, kde sa môžem učiť veci, ktoré sa bežný človek len tak nedozvie. Priznám sa však, že prvé ročníky som nemal to nastavenie mysle, ktoré by študent herectva mal mať a to je, že môže skúšať a zlyhať. Ocitol som sa v ročníku, kde nás bolo 18 a z každej strany sme počúvali, že nás je veľa a že sa určite bude vyhadzovať. Vo mne to spôsobilo, že som bol spočiatku nastavený tak, že musím byť dobrý a musím všetko robiť dobre, inak budem zle ohodnotený alebo, nedajbože, nespravím predmet a môj sen o herectve sa skončí. Ako som však prechádzal ročníkmi, moja sebaistota rástla a postupne som začal cítiť tú slobodu, že môžem byť v niečom aj slabý."

Mal si možnosť počas štúdia aj cestovať a spoznávať v oblasti herectva rôzne prístupy k tvorbe, dokonca si získal kvalifikáciu pre učenie hereckej metódy Michaila Čechova.

„V prvom rade musím povedať, že som nesmierne vďačný akadémii umení a všetkým pedagógom, ktorí mi počas môjho štvrtého ročníka umožnili vycestovať za štúdiom do zahraničia. Potreboval som vtedy ich podporu a dôveru a veľmi si vážim, že mi ju bez váhania dali. Získal som skúsenosti s rôznymi hereckými technikami, ale najviac som sa venoval Meisnerovej a Čechovovej metóde. Avšak, pri absolvovaní učiteľského programu Čechovovej techniky som si uvedomil, že to je najkomplexnejšia technika, s akou som sa stretol a že je v nej obsiahnuté všetko, čo ako herec, režisér a učiteľ potrebujem. Dnes pracujem prevažne len s touto technikou, každý deň v nej bádam a nachádzam nové poznatky, ktoré ma formujú v lepšieho umelca."

Zaujala ma skutočnosť, že na svojom internetovom profile máš uvedené motto od K. S. Stanislavského: „Miluj umenie v sebe, nie seba v umení."

„Áno, je to jeden z mojich obľúbených citátov a aj podľa neho vzniklo naše občianske združenie Umenie v nás, z čoho je tak trochu odvodený názov Artynas (art in us). Prvýkrát som sa stretol s týmto citátom na prvej hodine herectva s našim ročníkovým pedagógom pánom doktorom Mischurom. Vtedy som tomu citátu porozumel len racionálne. Naozaj milovať umenie v sebe som začal až pri štúdiu Čechovovej metódy, čo je celkom paradox, pretože síce bol Čechov Stanislavského žiak, v otázkach hereckej tvorby mali dosť odlišné názory."

Aké sú tvoje plány do ďalších dní či rokov? Plánuješ? Alebo prijímaš život tak, ako ide?

„Či už je to moje divadlo alebo učenie, či účinkovanie v projektoch v roli herca, všade mám nejaké ciele a plány. Keďže toho nie je málo, bolo by to na dlhé rozprávanie. Preto by som to len tak zovšeobecnil a skrátil, že si rád stanovujem veľké ciele. Avšak už som sa na tom aj popálil, pretože pri veľkých cieľoch treba byť trpezlivý a neočakávať, že ich dosiahnutie má prísť za dva tri mesiace. Toto som si dlho neuvedomoval a zbytočne som sa potom cítil nepríjemne, že nie som tam, kde by som chcel byť. Preto, ak môžem dať čitateľovi malú radu, je dobré si dávať veľké ciele a byť ambiciózny, ale ani kvet či strom nevyrastie zo dňa na deň. Všetko sa deje postupne a vo svojom prirodzenom tempe."

Mgr. art. Zuzana Budinská, ArtD.
Prodekanka pre rozvoj FDU

FILMOVÝ VÍKEND ALEBO ŠTUDENTI SCENÁRISTIKY NIELEN PÍŠU, ALE AJ ORGANIZUJÚ

Druhý februárový víkend patril v Dome kultúry ŽSR vo Zvolene filmovej prehliadke slovenských filmov, ktoré v uplynulom roku zaujali divácku verejnosť doma aj v zahraničí. Na akcii pod názvom Filmový víkend sa predstavili viacerí pedagógovia z Akadémie umení v Banskej Bystrici. Práve kolekcia ich filmov tvorila podstatnú časť prehliadky.

V piatok večer podujatie otvoril film Odpočítavanie o slovenskej hereckej legende. Ide o posledný film Ivana Palúcha, ktorý uviedol režisér a syn hlavnej postavy doc. Martin Palúch spolu s ďalším pedagógom FDU AU a producentom filmu doc. Petrom Neveďalom. Otvorenie prišiel podporiť aj primátor mesta Zvolen Vladimír Maňka.

Po premietaní filmu nasledovala diskusia s divákmi. Atmosféra na diskusii bola nabitá nadšením z filmu a publikum voľne diskutovalo s tvorcami nielen o samotnom filme, jeho vzniku a výrobe, ale aj o osobnom živote hereckej legendy Ivana Palúcha. Diváci po diskusii ocenili prvý deň premietania.

Sobotňajšia projekcia bola venovaná filmom oceňovaného režiséra doc. Ivana Ostrochovského, ktorý už viac ako desať rokov pôsobí na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Sobotňajšiu prehliadku otvoril film Služobníci stvárňujúci príbeh mladých kňazov z totalitného Československa, ktorí stoja pred náročným rozhodnutím, či sa vyberú cestou svedomia alebo cestou spolupráce.

Najväčšiemu diváckemu záujmu sa tešilo oceňované dielo Svetloplachosť, ktoré bolo aj tohtoročným slovenským kandidátom na filmového Oscara. Snímka z ukrajinského metra nenechala viacerých divákov chladných. V diskusii po premietaní ich najviac zaujímalo, ako autori filmu zvládali nakrúcanie a ako zvládajú bežný život počas vojny samotní Ukrajinci, teda aj to, čo sa už do filmu nedostalo.

Celú akciu podporila aj fakulta dramatických umení. Po projekcii filmu Svetloplachosť dekan fakulty a zároveň dramaturg filmu Svetloplachosť doc. Ľubomír Viluda ocenil snahu organizátorov – študentov fakulty – zorganizovať filmovú prehliadku vo Zvolene.

„Som naozaj veľmi rád, že sa študenti rozhodli zorganizovať prehliadku úspešných slovenských filmov vo Zvolene. Preto som od prvej chvíle túto myšlienku podporoval; snažili sme sa pomôcť aj technicky. A teší ma, že podujatie bez nároku na honorár podporili aj naši pedagógovia, a tak ľudia v tomto regióne mohli s nimi priamo diskutovať o ich tvorbe. Chcem veriť, že Filmový víkend nebude len výkrikom do tmy, ale v budúcnosti nájde svoje pokračovanie a pri jeho organizovaní pomôžu aj ďalší študenti,“ povedal dekan Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Počas Filmového víkendu si na svoje prišli aj najmenší diváci. Nedeľňajšie popoludnie vyplnil animovaný film Tonko, Slávka a kúzelné svetlo, film o tom, aké je to byť iný, príbeh o priateľstve a fantázii, o svetle a tme.

Bodku za vydarenou akciou dal v nedeľu večer film ďalšieho pedagóga Akadémie umení v Banskej Bystrici, Jaroslava Vojteka, Turnus – o osudoch vodiča kamióna, opatrovateľky v Rakúsku a partie robotníkov; dokument o živote ľudí, ktorí musia cestovať za ťažkou prácou na takzvané týždňovky.

Trojdňový filmový maratón pritiahol do domu kultúry divákov rôznych vekových kategórií, ktorí privítali nielen tento druh podujatia, ale najmä možnosť priamo diskutovať s autormi filmov. Aj preto veríme, že Filmový víkend zapustí svoje korene vo Zvolene a už v ďalšom roku sa dočká svojho pokračovania.

Autorka nápadu, študentka prvého ročníka filmovej dramaturgie a scenáristiky Lenka Príbojová sa k podujatiu vyjadrila: *„Po krátkom zoznámení sa s filmom v rámci štúdia scenáristiky som začala pracovať s myšlienkou zorganizovať filmovú prehliadku. Zaujala ma kvalita dokumentárnych filmov slovenských režisérov, ktorí prednášajú na FDU. Ich filmy si zaslúžia divácku pozornosť. Najskôr som môj nápad predstavila pedagógom, ktorí ma podporili a usmernili, zisťovala*

som možné alternatívy, kde by sa podujatie mohlo realizovať. Napokon sme rezervovali sálu v Dome Kultúry ŽSR vo Zvolene, ktorú nám technicky pomohla na premietanie zabezpečiť fakulta dramatických umení. Kolegyňa Michaela Žišková navrhla vizuál plagátu k filmovej prehliadke filmového víkendu. Pre mňa bolo úžasné vidieť plagáty nalepené na rôznych miestach vo Zvolene. Z ohlasov divákov, aj zo živých diskusií viem, že filmová prehliadka bola úspešná a plánujem uskutočniť aj ďalší ročník filmového víkendu. Myslím si, že Zvolen si zaslúži vedieť, že kúsok od neho je umelecká škola, kde sa študenti stretávajú s osobnosťami slovenskej kinematografie. A samozrejme chcem za podporu poďakovať Fakulte dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici, pedagógom a režisérom filmov, sponzorom podujatia a všetkým tým, ktorí akciu podporili.“

Lenka Príbojová
Študentka FDU

AKÉ JE DIVADLO PRE 21. STOROČIE?

20. ročník medzinárodnej Banskobystrickej teatrologickej konferencie

Mení sa podstata divadla vplyvom doby?
Ktoré osobnosti, teórie a prax ovplyvnili formovanie scénického umenia na počiatku nového milénia?
Dokáže súčasné divadlo sprostredkovať zrozumiteľné obsahy?
Aké hodnoty súčasné divadlo tvorí a reflektuje?
Potrebuje nové divadlo nového diváka?

Nielen na tieto otázky sme sa snažili nájsť odpovede v rámci 20. ročníka medzinárodnej Banskobystrickej teatrologickej konferencie. Ako každú jeseň, tak aj tento rok sme mali možnosť ponoriť sa do aktuálnych tém, výskumov a reflexie z oblasti divadla a divadelnej tvorby. V dňoch 23. – 25. novembra 2023 sa na pôde fakulty dramatických umení stretli renomovaní vedci a vedkyne, tvorcovia a tvorkyne zo Slovenska a zo zahraničia, aby referovali o stave súčasného divadelného umenia.

Jubilejný konferenčný ročník sa viazal k téme „Divadlo pre 21. storočie“ a bol rozšírený aj o ďalšie vzdelávacie formáty – workshop performerov Andreja Kalinku a Milana Kozánka pôsobiacich pod umeleckým zoskupením Med a Prach a masterclass režiséra a umeleckého riaditeľa medzinárodného divadelného štúdia Farma v jeskyni, Viliama Dočolomanského, nositeľa prestížnej Európskej divadelnej ceny „Nové divadelné reality“. Všetky aktivity boli určené nielen pre študentov Akadémie umení v Banskej Bystrici, ale aj pre širokú verejnosť.

Na podujatí vystúpilo 19 účastníkov zo Slovenska, Poľska, Česka a Francúzska, a to zo 14 rôznych pracovísk. Okrem

hosťujúcej inštitúcie to boli napríklad aj participanti z Ústavu divadelnej a filmovej vedy SAV, Divadelného ústavu v Bratislave, Inštitútu umenia – Divadelného ústavu Praha, Polytechnickej univerzity Hauts-de-France, Valenciennes, Divadelnej fakulty VŠMU v Bratislave, kultúrneho centra Hviezdne noci, Divadelnej fakulty AMU v Prahe, Divadla na Vinohradech, Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, Univerzity Palackého v Olomouci, Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity, či Ekonomickej fakulty Technickej univerzity v Košiciach.

Bohatý program konferencie priniesol nové impulzy, inšpirácie a výzvy do divadelnej teórie a praxe. Hlavným predmetom výskumu sa stali osobnosti, teórie a praktiky, ktoré výrazne ovplyvnili formovanie európskeho scénického umenia na začiatku 21. storočia.

Priebeh ostatného ročníka priblížila v rozhovore doc. PhDr. Elena Knopová, PhD., organizátorka a vedecká garantka podujatia.

Ako by ste zhodnotili priebeh 20. ročníka podujatia? Čím bol program podujatia iný od tých predchádzajúcich?

Keďže išlo o jubileum, skúsili sme formát konferencie rozšíriť v duchu jej nepísaného motta, odkedy som sa stala jej vedeckou garantkou: prepojiť výskum, vzdelávanie a umeleckú prax. Chcela som zároveň na školu priviesť naozaj kvalitných súčasných tvorcov s autentickou poetikou, ktorí ponúkajú aktuálne uvažovanie o človeku, resp. spoločnosti skrze divadlo. Takže program bol iný v tom, že sme začali praktickými workshopmi zameranými na tvorivé zdroje performera, pokračovali interaktívnou prednáškou tvorcu, ktorý v podstate dobyl svet a podelil sa s nami o to, ako vytvára svoj špecifický scénický jazyk a pracuje s hercom na téme, aby sme napokon konferenčnými príspevkami dokončili tento oblúk teoretizujúcimi postrehmi o dnešnej divadelnej tvorbe. Tiež sme ako súčasť programu uviedli študentské predstavenie Charlieho malé tajomstvá, ktorým sme chceli zdôrazniť dnes tak potrebnú krehkosť, ľudskosť, ale aj komornosť a neprešpekulované, netendenčné divadlo bez zbytočných vonkajších efektov či provokácií.

Kto sa na príprave a chode podujatia podieľa a kedy zhruba začínate konferenciu pripravovať?

Každý nasledujúci ročník konferencie sa začína kreovať už vo finále toho končiaceho. Prakticky však začíname pár týždňov po jeho skončení písaním grantových projektov a žiadostí. Vtedy ale už musí byť jasná predstava témy, partnerov, s ktorými chceme spolupracovať, konkrétnych ľudí, ktorých chceme pozvať ako prednášajúcich a pod. Potom to ide v stúpajúcom tempe až do novembra, ktorý je vyčleneným mesiacom pre konferenciu. Predprípravné fázy a komunikácia, čiže celé to vymyslieť a dať do reálnych mantinelov, je viac-menej na mojich pleciach. Teraz som mala vynikajúcu výpomoc vo Vás Peťa, ako v manažérke, ktorá mi pomohla komunikovať a vybrať ubytovanie, stravu, dozrieť na priestory, urobiť prieskumy trhov. Ono sa to nezdá, ale je milión drobností, ktoré sa do poslednej chvíle stále menia, keďže sa pracuje s ľuďmi, ktorí prichádzajú z rôznych destinácií a prostredí. Určite by veci šli ťažko bez ústretovosti kolegov a vedenia školy a samozrejme mojich milovaných študentov-dobrovoľníkov. Tento ročník sa nám veľmi dobre spolupracovalo so spoluorganizátorom ÚDFV CVU SAV. Profesor Miloš Mistrík bol napríklad so mnou osobne za Viliamom Dočolomanským v Prahe na jeho predstavení, aby mi ho pomohol presvedčiť na masterclass, taktiež jeho zásluhou sa nám podarilo pozvať hlavného prednášajúceho prof. Amosa Fergombeho z Francúzska, ktorý je zároveň autorom knihy o Tadeuszovi Kantorovi a venuje sa súčasnému pohybovému divadlu. Je to rad opakovaných diplomatických či priateľských rokovaní, kde sa dohadujú a vyjednávajú presné podmienky.

Výsledkom prípravnej fázy je open-call, do ktorého sa môžu zapojiť domáci aj zahraniční umelci a vedci. Akým spôsobom prebieha proces prihlasovania a následná selekcia príspevkov?

Jednoducho sa zverejňuje výzva call for papers, posiela sa na všetky možné inštitúcie doma a v zahraničí, využívame medzinárodné adresáre, sieť AICT, partnerské kontakty so školami, s ktorými máme uzatvorené dohody o spolupráci, ERASMUS+ program. Za tých 20 rokov je kontaktov celkom dosť, a tak sa darí mať na konferencii okrem stabilných účastníkov vždy aj nových, ktorí zas prinesú nové kontakty a podnety. Na základe prihlášok potom sedíme nad anotáciami ponúknutých príspevkov, komunikujeme s vedeckou a programovou radou, urobíme výber vzhľadom na aktuálnosť a zaujímavosť zaslaných anotácií. Máme už overený limit, koľko príspevkov zvládneme do programu zaradiť; tiež dbáme na to, aby bol program personálne vyvážený, aby mali dostatok priestoru doktorandi, ktorí sú dôležitou súčasťou konferencie a v neposlednom rade treba myslieť aj na to, aby sa program dal zostaviť do zmysluplných panelov, kde aj zoradenie príspevkov prispieva k iniciovaniu diskusie.

Súčasťou každého ročníka je špecifická téma podujatia, ktorá určuje, aké príspevky je možné akceptovať do užšieho výberu. Kto sa podieľa na jej tvorbe a ako vzniká?

Tému generujú vlastne všetci účastníci konferencie, ich prednesené príspevky a to, čo sa povie v diskusiách. Počas celej konferencie si dôkladne zapisujem, čo odznelo, prepájam jednotlivé príspevky, hľadám prieniky či protichodnosti, zaujíma ma aj to nedopovedané. Prvý tematický rámec vzniká v záverečnej zhrňujúcej diskusii a následne ešte raz rozposielam e-mailové oslovenie, v ktorom sa spytujem akademikov a študentov, aká téma je podľa nich naliehavá, potrebná či zaujímavá, na akých témach pracujú, alebo sa chystajú pracovať. Keď sú všetky informácie pokope, vymýšľam názov, staviam akúsi zloženú bábku - aká téma bude hlavnou hlavou bábky, ktorá rozhýbe všetky ostatné hlavy bábok pod ňou. Je to stará divadelná metafora, ale funguje.

Aké výstupy konferencia ponúka a komu sú určené?

Samotná konferencia je primárne určená tým, ktorí sa o divadlo profesionálne zaujímajú, píšu o ňom, tvorcom, študentom. Pravidelne vydávame konferenčný zborník, hoci naposledy vyšiel len online, je oň pomerne veľký záujem. Z niektorých ročníkov máme už len nevyhnutné archívne kusy. Dokonca sa mi dostalo do uší, že niektorí pedagógovia z iných škôl podľa zborníkov zadávajú témy záverečných prác.

Akou formou prebieha samotné podujatie? Je možné časť programu presunúť do online priestoru?

Mali sme aj také koronové ročníky, ktoré boli online. Tie mali prekvapivé množstvo sledovateľov. Každý rok je dopyt po tom, aby konferencia bola aj naživo, aj online. Rozumiem tomu-

DIVADLO PRE 21. STOROČIE
GENEROVAŤ
24/25 november 2023
20. ročník medzinárodnej Banskobystrickej teatrologickej konferencie
Fakulta dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici, Horná ulica 95
APVV

DIVADLO PRE 21. STOROČIE
GENEROVAŤ
24/25 november 2023
20. ročník medzinárodnej Banskobystrickej teatrologickej konferencie
Fakulta dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici, Horná ulica 95
APVV

to trendu a uponáhľanej dobe. Ak sa človeku nedá prísť osobne, chce byť v obraze aspoň online. Banská Bystrica je aj trochu špecifická destinácia s nie práve najlepšie fungujúcimi dopravnými spojeniami, takže dostať sa sem načas znamená najlepšie o deň skôr. Dvojitý formát však otvára problém technických a personálnych kapacít. Pre online verziu sa stavalo celé vysielacie štúdio, aby bol prenos kvalitný, musí byť dodržaná prísna minutáž, aby nedošlo k časovým posunom atď. V prípade potreby vieme zariadiť, aby niekoľko účastníkov vystúpilo online, ale obidve formy momentálne dvaja či traja technici, ktorí navyše zabezpečujú aj večerné divadelné predstavenie, nedokážu fyzicky zvládnuť. Po skúsenosti s koronovou izoláciou sme tiež presvedčení, že chceme konferenciu živú, naživo a s reálnym medziľudským kontaktom.

Priblížite nám, kto bol zakladateľom a ako vznikla myšlienka usporiadať konferenciu na pôde FDU?

Ako vznikla presne táto myšlienka, neviem. Jej otcom bol pedagóg FDU Andrej Maťašík. Myslím, že v čase zrodu prvého ročníka bolo na fakulte niekoľko významných slovenských teatrológov, ktorí k takémuto formátu prirodzene inklinovali a zároveň dobre vedeli, že každá univerzita musí mať aj vlastný vedecký formát či vedecký program, inak nebude plnohodnotnou školou a partnerom pre iné akademické a umelecké inštitúcie. Takže títo pedagógovia začali v malom a vo veľmi skromných podmienkach realizovať ich teatrologickú víziu. A potom to už boli roky driny, zháňania peňazí, práce zadarmo a osobného vkladu pri sieťovaní kontaktov. No, a dnes máme celkom dobré renomé, ľudia o nás vedia, aj keď každoročne bojujeme s tým istým, s čím na začiatku – financie. Prispievať v dostatočnej miere na umenie, vedu či vydávanie kníh v našej krajine nemá tradíciu, nie je to súčasťou kultúry každodennosti.

Neskôr ste sa na podujatí podieľali ako organizátorka. Pamätáte sa, ktorý ročník konferencie bol Váš prvý? Bol pre Vás niečím výnimočný?

Pamätám, ale ono to šlo postupne. Andrejovi Maťašíkovi som spočiatku vymyslela len dve témy konferenčných ročníkov: Divadlo ako dokument doby (2014) a Divadlo v období hodnotovej krízy (2015). Presvedčila som ho, že sú to dobré témy a že sa na ne ľudia prihlásia. Stalo sa. Nepáčili sa mi totiž niektoré staromilsky vyznievajúce témy predošlých ročníkov, ku ktorým Maťašík ako historik prirodzene inklinoval. Osobne som prebrala organizovanie až v roku 2018 ročníkom nazvaným „Súčasná teatrológia a divadlo: Vzťah divadelnej vedy, vzdelávania a scénického umenia v 21. storočí". Tam sme opustili pôvodný cyklus Dnes a tu a zasvätenie konferencie Petrovi Karvašovi. Vydali sme sa trochu inou cestou. Podnázov spomenutej konferencie určil novú líniu, trojnožku vedy – vzdelávania – praxe. Konferenciu sme chceli viac otvoriť, dať priestor aj doktorandom, robiť ju spolu so zborníkom na profesionálnej úrovni. Výnimočný ročník? Asi ten prvý ešte pod vedeckou gesciou prof. Jana Vedrala je pre mňa taký ten naj. Veľa nápadov, energie, chcenia, nových ľudí, s ktorými sme začali spolupracovať. A potom mi k srdcu prirástol aj ročník nazvaný „Divadlo a rozhrania". Boli na ňom naozaj výborné príspevky a splnil sa mi sen, že sa počas konferencie odohrala živá performancia. Rektor Michal Murin zrazu predviedol, ako sa dá trojnožka spojiť „tu a teraz".

Kontinuálne ste viedli a vedecky garantovali dokopy sedem ročníkov. Súčasťou podujatia ste však boli už dávno predtým – nielen ako členka organizačného výboru, ale aj ako aktívna prispievateľka či hlavná editorka. Ako sa zmenil formát a obsah podujatia od jeho počiatku?

Myslím, že témy sú aktuálnejšie, zachytávame viac divadelných špecializácií a umenovedných orientácií. Podstatné je, že sprístupňujeme dosiaľ neprebádané oblasti, pomerne rýchlo dokážeme reagovať na aktuálny vývoj a spoznávať ho, pomenovávať. Už to nie sú len úvahy alebo výber umne napísaných známych faktov. Veľmi fajn je to, že popri teoreticky orientovaných príspevkoch konferencia zachytáva aj vlastnú tvorivú skúsenosť, mladý výskum. Stúpa záujem doktorandov, miešajú sa disciplíny, čo je dobré. Ďalšou zmenou bol spomenutý jubilejný formát konferencie a divadelného predstavenia doplnený o workshop a majstrovskú prednášku.

Aká je vízia a ďalšie smerovanie podujatia? Viete nám predstaviť, na čo sa môžeme tešiť budúci rok?

Pomaly odovzdávať svoje skúsenosti a sieť kontaktov mladším kolegom a kolegyniam, ktorí/é mu vdýchnu zas nové nápady. Veľmi by som konferencii a zborníku priala stabilné, nepoddimenzované financovanie a podporu mesta či regiónu. Na tom ešte skúsim popracovať. Na kultúrnej mape je konferencia už etablovanou a uznávanou platformou, čo je veľký záväzok do budúcna, aj keď si to málokto uvedomuje. Od zahraničných hostí dostávame pravidelne podporné e-maily, že ďakujú za zmysluplné podujatie, kde naozaj prebieha dialóg a diskusia. Zároveň vyjadrujú úctu tomuto dlhoročnému podujatiu. Ide totiž určite o jedno z vekovo najstarších, hoci duchom sviežich kontinuálnych medzinárodných teatrologických podujatí. Budúci 21. ročník sa preto bude venovať téme Divadlo a človek, v ktorej sa koncentrujú mnohé subtémy. Vnímame ju ako v súčasnosti veľmi aktuálnu problematiku „ekosystému divadla", teda rôznorodej siete väzieb a koexistencií medzi divadlom a človekom, a to tak medzi ľudským a neľudským, duchovným a materiálnym, umením a spoločnosťou, ale aj divadlom a ľudskou bytosťou, jej umeleckou reprezentáciou, divákom, zamestnancom…

Na záver možno zhrnúť, že konferencia si počas svojho dvadsaťročného trvania vybudovala charakter renomovaného odborno-vzdelávacieho podujatia, ktoré sa snaží reflektovať najnovšie výskumy, tendencie a prax divadelnej tvorby v medzinárodnom kontexte a vytvára priestor pre rozvoj interinštitucionálnych vzťahov a networkingu. Zároveň prispieva do diskurzu o divadle aktuálnymi poznatkami, ktoré sú v mnohých prípadoch súčasťou výskumu záverečných prác študentov umeleckých študijných programov. Želáme, aby sa jej aj naďalej darilo prinášať nové podnety do divadelnej teórie i praxe.

Mgr. art. Petra Kovalčíková, ArtD.
Pedagóg Katedry dramaturgie, réžie a teatrológie FDU
Erasmus+ Coordinator

ROSNÉ BODY

Premiéra inscenácie Rosné body priniesla 14. mája na javisko Divadla Akadémie umení dialóg založený na skúmaní rodinných histórií a ich prenosov a budovaný prostredníctvom príbehov. Inscenácia vznikala ako výskumný a autorský projekt v procese práce hosťujúcej profesionálnej režisérky Ivety Ditte Jurčovej s kolektívom hercov, ktorý finančne podporila Nadácia Tatra banky.

Rosný bod je teplota, pri ktorej je vzduch maximálne nasýtený vodnými parami (relatívna vlhkosť vzduchu dosiahne 100 %). Ak teplota klesne pod tento bod, nastáva kondenzácia. Ide o fyzikálnu premenu plynného skupenstva na kvapalné.

Študenti herectva patria do generácie, ktorá je definovaná ako generácia mediálne vyspelá, no ktorú zároveň s množstvom dostupných informácií sprevádza úzkosť. Postihla ju pandémia, zasiahla vojna na Ukrajine a pociťuje veľký tlak na výkon spojený s očakávaním rodiny. V súvislosti s dnešnými dvadsiatnikmi hovoria odborníci o prežívaní krízy mladého veku, hovoria o generácii, ktorá má strach z budúcnosti, cíti sa byť stratená a zmätená. Hľadá kotvy, uzemnenia prostredníctvom toho, čo nám ponúkajú ich rodinné príbehy, ktoré poskytujú obraz o tom, kto sme, ale aj o tom, kým by sme mohli byť, s čím chceme súzvučiť a voči čomu sa chceme vyhraniť.

Východiskom autorskej inscenácie bol interný výskum rodinných histórií študentiek a študentov herectva, ktorý bol realizovaný po workshope s etnologičkou Zuzanou Pešťanskou a prebiehal v čase Vianoc. Témou boli rodinné vzťahy, situácie, stereotypy a udalosti, ktoré znamenajú zmenu alebo premenu stavu v rodinách. Študenti boli vedení k získavaniu rozmanitých zdrojov výskumu, oboznámili sa so základnými princípmi etických pravidiel pri získavaní autentického materiálu a pri jeho spracovaní pre verejnú prezentáciu. S pripraveným materiálom pracovali na jeho transformácii do umeleckého javiskového diela. Výsledným tvarom nie je jeden príbeh, ale viaceré, ktoré sú univerzálne a podriadili sa v rámci autorskej licencie jednej spoločnej idey. Herci často nehovoria za seba a príbeh, ktorý prezentujú, nemusí byť ich príbehom.

Autorskú inscenáciu vytvorili herci 1. ročníka magisterského štúdia Alexandra Ferková, Rebeka Fučeková, Stela Hrušovská, Simona Kaščáková, Filip Koiš, Zuzana Motýľová, Jakub Petrík, Daniela Rakytová, Andrea Šoltésová, Adam Torok, Andrea Uličná, Adrián Urda a Zlatica Sebelleiová pod dohľadom renomovanej profesionálky Ivety Ditte Jurčovej, ktorá spolupracuje s viacerými slovenskými a českými divadelnými scénami. Pôsobí aj ako umelecká šéfka Divadla Pôtoň v Bátovciach, ktoré patrí medzi najvýznamnejšie nezávislé divadlá na Slovensku a uviedlo pod jej režijným vedením niekoľko oceňovaných inscenácií. Mala jasnú predstavu, s akými prostriedkami chce pracovať so študentským kolektívom katedry herectva. Pre režisérku Jurčovú je charakteristické miešanie rôznorodých scénických umeleckých prostriedkov (fyzické divadlo, objektové divadlo, nové médiá), ale dôraz kladie predovšetkým na osobnú a angažovanú výpoveď prostredníctvom umeleckého diela.

Pod scénografiu a kostýmy sa podpísala Markéta Plachá, dramaturgicky spolupracovala Slavka Civáňová, na pohybovú spoluprácu sa podujala pedagogička Soňa Kočanová, dohľad nad hereckou stránkou prevzal Richard Sanitra a koordináciu celého projektu zabezpečovala vedúca Divadla Akadémie umení Jana Ovšonková.

Mgr. art. Zuzana Budinská, ArtD.
Prodekanka pre rozvoj FDU
Foto: Roman Uhliar, archív Divadla Akadémie umení

BRAZÍLSKE TURNÉ ADAMA MARCA V ZNAMENÍ MAGICKEJ SEDMIČKY

Plagát koncertu venovaného hrdinom brazílskeho námorníctva

Presne 7 recitálov počas brazílskeho turné... magická sedmička poznačila aj siedmu návštevu Adama Marca v Brazílii, kde opäť veľmi úspešne prezentoval slovenskú gitarovú školu. Sila magického čísla sa odzrkadlila v prepojení rôznych svetov, dimenzií a symbolov, ktoré sa k nej viažu, ktoré symbolizuje a ktoré sa s ňou spájajú nielen v našej, ale aj v ostatných kultúrach. Prejavila sa v symbolickom spojení duchovných zážitkov so živelnou svetskou kultúrou exotickej Brazílie, v spojení rozprávkového sveta hudby s realitou života hudobníka, v spojení intuitívnej autentickej improvizácie s logickou harmonickou štruktúrou európskej hudobnej tradície... A samozrejme v spojení kresťanských hodnôt so svetom karnevalov, samby a mystiky, ktoré prirodzene očarilo Adama Marca natoľko, že sa už po siedmykrát rozhodol prijať pozvanie a absolvovať bohaté interpretačné a pedagogické aktivity v tejto rôznorodej, historicky a kultúrne bohatej krajine s plážami, dažďovými pralesmi a úžasnou hudobnou tradíciou.

Adam Marec sa už v minulosti zapísal u brazílskeho publika ako gitarový virtuóz z európskej proveniencie, ktorý

dosahuje svetovú kvalitu a ktorého skúsenosti môžu obohatiť aj študentov hudobného umenia a hudobníkov v tejto ďalekej krajine. Jeho umenie bolo vysoko oceňované nielen v kruhoch laickej, ale aj odbornej verejnosti a práve na základe kontaktov získaných počas predchádzajúcich koncertov a workshopov dostal Adam Marec ďalšie pozvania a ponuky zo strany vedenia významných brazílskych škôl, ktoré s úctou prijal. Jeho umelecké aktivity z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Počas svojho mesačného turné, od 20. 1. 2024 do 25. 2. 2024, pôsobil ako hosťujúci profesor na Conservatório Pernambucano de Música, kde pravidelne vyučoval vyše 40 študentov. Absolvovali s ním 2x do týždňa hodiny hry na gitare, ktoré im v mnohom pomohli posunúť sa vpred a získať nadhľad pri riešení viacerých interpretačných problémov. Druhou školou, na ktorej Adam Marec pôsobil bola Centro de Educação Musical de Olinda, kde popri vyučovaní realizoval aj úspešné 2-dňové kurzy a workshopy pre širšiu verejnosť. Okrem vyučovania a workshopov sa Adam Marec prezentoval na populárnych workshop-performance, ktoré sú charakteristické spojením koncertného vystúpenia s pedagogickým výkladom, s analýzou interpretačných problémov, s prezentáciou umeleckých zručností, s vysvetľovaním kreatívneho prístupu k dielu, jeho hodnotám, významu či spôsobom oslovovania publika pomocou hudobného vystúpenia. Veľmi pozitívnu odozvu získal v meste João Pessoa v štáte Paraíba, ktoré navštívili pedagógovia tamojšej hudobnej školy. Adam Marec zhodnotil ich postoj: *„Boli úžasní, veľmi ich zaujala naša hudba, veľa sa pýtali, oceňovali európske umenie a predovšetkým európsku i slovenskú gitarovú školu. U nich sa totižto mnohí gitaristi, ktorí vyštudovali klasickú, artificiálnu hudbu, venujú pôvodnej brazílskej tvorbe."*

K umelecky najvýznamnejším aktivitám nášho pedagóga nesporne patria koncerty, ktoré absolvoval vo viacerých sálach. Za prvým koncertom 26. 1. 2024 v rámci celomesačného umeleckého festivalu Janeiro de Grandes Espetáculos venovaného nielen hudobnému, ale aj tanečnému, výtvarnému a dramatickému umeniu, nasledovalo 6 ďalších recitálov v priestoroch už spomínaných inštitúcií. Na záver svojho pobytu vystupoval aj so slávnymi brazílskymi hudobníkmi, medzi ktorými vynikol Beto do Bandolim, umelec v súčasnej sieni slávy v múzeu Paço do Frevo v Recife. Práve on skomponoval pre Adama Marca pri príležitosti spoločného vystúpenia maxixe (originálny brazílsky tanec) s názvom O Eslovaco [Slovák] aj s písomným venovaním.

Adam Marec počas brazílskeho turné (január a február 2024)
Foto: Ana Carolina Tavares da Silva

A ako vníma svoje pôsobenie v Brazílii Adam Marec? Hovorí: *„Veľa som sa naučil o harmonických postupoch, o rytmických špecifikáciách latinsko-amerického folklóru... Dosiahol som istý posun v myslení, v harmonizácii aj v improvizácii. Každý takýto pobyt pre mňa znamená okrem možnosti propagovať slovenskú kultúru aj príležitosť pre vlastný osobnostný, umelecký a interpretačný rast."*

Držíme palce, aby sedmička predznamenala pokračovanie úspešnej spolupráce Adama Marca s brazílskou hudobnou societou a aby aj na ďalšej plánovanej návšteve Brazílie v lete 2024 oslovil čo najviac milovníkov hudobného umenia a dokázal im sprostredkovať čo najviac zážitkov a vedomostí virtuóza reprezentujúceho európsku hudobnú tradíciu. Želáme mu naplnené koncertné sály a excelentné ohlasy nielen v Brazílii, ale aj v ostatných destináciách, kam sa v tomto roku ešte chystá: Granada – Španielsko (máj 2024), Paraguaj, Paraíba a Pernambuco (júl/august 2024), Isola di San Pietro – Sardínia (august 2024), Nikózia – Cyprus (september 2024), ostrov Capri – Kampánia (október 2024).

doc. PaedDr. Mária Strenáčiková, PhD.
Prodekanka pre vzdelávaciu činnosť a kvalitu FMU

ALICA V KRAJINE ZÁZRAKOV

V Divadle akadémie umení sa 17. 4. 2024 a 18. 4. 2024 uskutočnili úspešné premiéry muzikálovej rozprávky *Alica v krajine zázrakov*, v ktorej účinkovali poslucháči odboru muzikálový spev na katedre vokálnej interpretácie na fakulte múzických umení. Známy príbeh, ktorý môžete poznať z kníh s rovnomenným názvom od Lewisa Carrolla, zaujal divákov každej vekovej kategórie, o čom svedčí dvakrát vypredaná sála.

O scenár sa postarala Mária Magálová a sugestívnu hudbu vytvoril herec Slovenského národného divadla Ondrej Kovaľ.

Režisér muzikálovej rozprávky Tomáš Krištof opäť vytvoril skvelý inscenačný tím. K spolupráci prizval mladú kostýmovú výtvarníčku Alexandru Heldesovú, s ktorou už spolupracoval na predchádzajúcom projekte a ktorá znovu vytvorila nezabudnuteľné kostýmy.

Choreografie zveril režisér absolventke herectva Akadémie umení Nikole Kozákovej, ktorá dokázala úspešne prepojiť tanečnú časť s hereckým javiskovým pohybom.

Inscenáciu finančne podporila NADÁCIA TATRABANKA.

Réžia: Tomáš Krištof
Scenár: Mária Magálová
Hudba: Ondrej Kovaľ
Hudobné naštudovanie: Daniel Simandl
Dramaturgia: Eduard Valašík
Choreografia: Nikola Kozáková
Scéna: Milan Siman
Kostýmy: Alexandra Heldesová
Obsadenie:
Alica: Rebecca Abrman
Absolón: Denis Sendrei
Biely králik: Anna Kováčová
Klobučník: Dávid Árva
Kráľovná: Marta Ďumbalová
Tidlidum, Karta: Dominika Remešníková
Tidlidum, Karta: Emma Furimská
Komorník, Karta: Dominik Zrubák
Škreko, Karta: Gabriela Angela Madejová
Pestúnka, Karta: Magdaléna Matisová
Myš, Karta: Chiara Moravčíková
Zajac, Karta: Natália Rotková
Karta: Henrieta Čierniková
Karta: Alžbeta Dirbáková

Mgr. art. Tomáš Krištof
Asistent Katedry vokálnej interpretácie FMU
Foto: Juraj Tuček

ORBIS MUSICUS KARLA DICHTLA

Autorky: Mária Strenáčiková Sr., Mária Strenáčiková Jr.
Vydavateľ: Akadémia umení, Fakulta múzických umení, 2024

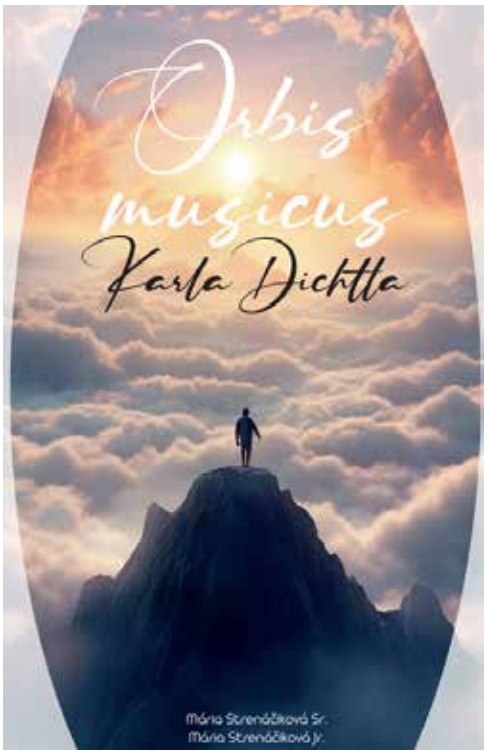

Publikácia Orbis musicus Karla Dichtla z pera autorskej dvojice doc. Mgr. art. Mária Strenáčiková Csc. a doc. PaedDr. Mária Strenáčiková, PhD. vznikala niekoľko rokov. Od prvého stretnutia s hlavným aktérom publikácie, muzikológom a pedagógom PhDr. Karlom Dichtlom, až po napísanie monografie ubehlo, podľa slov autoriek, niekoľko rokov. Počas Dichtlovej prednášky na FMU AU (2016) sa zrodilo profesné priateľstvo, ktoré viedlo k množstvu súkromnej korešpondencie, telefonickým rozhovorom a konzultáciám, osobnému stretnutiu či zapožičaniu muzikologických prác a vedeckých textov z jeho súkromného archívu za účelom získania podkladov k tejto monografii.

Publikácia o živote, tvorivej muzikologickej a pedagogickej činnosti Karla Dichtla je akousi rešeršou, ktorej cieľom je priblížiť menej známe vedecké dielo uverejnené v rôznych prácach, odborných štúdiách, zborníkoch, ale aj to neznáme, ktoré je súčasťou jeho súkromného archívu.

Strenáčikové v prvej kapitole približujú fragmenty z Dichtlovho života od prvotnej lásky k hudbe, cez harmonogram jeho dňa a aktivít, ktoré sú rutinnou súčasťou systematického života vedca, až po jeho pedagogickú, prednáškovú a muzikologickú dráhu. Druhá kapitola okrem súpisu a charakteristiky vybraných textov, ktoré svojimi témami neobmedzene čerpajú z hudobných dejín, približuje aj jazykový a literárny prejav autora. Na jednej strane vedecké, poetické či pedagogické texty so zaužívanou (nielen) odbornou terminológiou, na druhej strane novotvary, ktorých význam je percipientovi jasný až po opakovanom čítaní. Aj tento autentický prejav je pre Karla Dichtla príznačný a je neoddeliteľnou súčasťou jeho „vyjadrovacích vzorcov". Posledná kapitola spracováva víziu, ktorej dominuje muzikologický výskum a prednáškové aktivity.

Mária Strenáčiková st. a Mária Strenáčiková ml. prichádzajú s publikáciou, ktorá nás zoznamuje s osobnosťou hudobnej vedy, Karlom Dichtlom, ktorý vo svojom čiastočne verejnom, ale najmä súkromnom svete spracováva fakty, údaje, poznania z oblasti klasickej hudby zasluhujúce si našu pozornosť. V neposlednom rade ide o publikáciu, ktorá bola poslednou recenzovanou profesorom Ladislavom Burlasom. Všetky tieto atribúty spájané s recenziou nepochybne prispejú k tomu, že si kniha nájde svojich čitateľov, ktorých osloví k ďalšiemu bádaniu.

Mgr.art. Eva Miškovičová, PhD.
Vedúca Katedry hudobno-teoretických a akademických predmetov FMU

ROK ČESKEJ HUDBY NA 4. ROČNÍKU DOKTORANDSKEJ KONFERENCIE FMU

„S radosťou som privítal myšlienku vedenia FMU AU zorganizovať doktorandskú konferenciu a ochotne som sa ujal jej prípravy. Treba pripomenúť, že ide o platformu interpretov a ich dialóg s dielami skladateľov najrôznejších období a štýlov, od starej hudby až po súčasnosť a novovznikajúce diela. Aj tie v našom školskom prostredí. Vlastným jazykom a prostriedkami, bez slovníka hudobných vedcov, chceme poukázať na konkrétnych skúmaných a študovaných dielach na výzvy, aké ten-ktorý autor pred nás kladie a s akou špecifickou problematikou sa v nich interpret stretáva. Táto konferencia chce (a dúfam, že jej predchádzajúce dva ročníky to aj dokázali) presvedčiť, že interpretačné umenie je výsostne tvorivé, nezameniteľné a jedinečné. A ako každé umenie, nevzniká vždy ľahko.“ (prof. M. Lapšanský, Predslov v prvom zborníku Doktorandská konferencia FMU)

Štvrtý ročník doktorandskej konferencie sa niesol v znamení Roku českej hudby. V Koncertnej sále FMU AU (25. 3.) desiatku prednášok doktorandov interpretačného umenia, ktorí vzdali poctu českým skladateľom a ich tvorbe, otvoril dekan fakulty doc. Mgr. art. Mgr. Peter Špilák, PhD., ArtD. Neoceniteľnú zásluhu na celom projekte má prof. Marián Lapšanský, autor myšlienky verejne odprezentovať projekty poslucháčov doktorandského štúdia pripravované v rámci predmetu Príprava konferenčného príspevku a účasť na konferencii.

Od prvého ročníka (jún 2021) konferencia prešla nemalými zmenami. Významnou je prijatie záštity nad celým podujatím, ktorej sa pre tento rok ujal raditeľ Slovenskej filharmónie Mgr. art. Marián Turner. Rovnako ako predchádzajúce roky, aj tento rok obohatila program konferencie osobnosť hudobnej obce z externého prostredia. Pozvanie prijal PhDr. Ivan Marton, muzikológ, hudobný kritik, publicista a bývalý dramaturg Slovenskej filharmónie, ktorý svoj príspevok Čo je kritika, čo nie je a načo je na svete uviedol ako voľnú rozpravu vychádzajúcu z dlhoročnej praxe inšpirovanú významným českým literárnym kritikom Václavom Černým a jeho rovnomenným dielom z roku 1968 pojednávajúcim o lietrárnej kritike. Tohtoročná konferencia do života uviedla nové logo z dielne doc. Mgr. art. Patrika Ševčíka, ArtD. z FVU AU, ktorý sa rovnako zaslúžil aj o vizuál prvého zborníka Doktorandská konferencia FMU (príspevky z 1. a 2. ročníka). Editorkou zborníka a moderátorkou konferencie bola Mgr. art. Eva Miškovičová, PhD. z katedry hudobno-teoretických a akademických predmetov.

Zámerom organizátorov do ďalších ročníkov je rozšíriť podujatie o účasť doktorandov interpretačného umenia, muzikológie a hudobnej teórie z iných škôl a inštitúcií. To podstatné, čo podujatie predstavuje, je obsiahnuté v záverečných slovách prof. Lapšanského v Predslove zborníka:

„Náročnosť a veľká koncentrácia v tomto úseku nášho bádania sa nám všetkým vráti vítaným bonusom - budeme sa dokonalo orientovať v dielach, vnímať ich v detaile i v celku, zvnútra cítiť ich mikrosvet a zvonka ich časový rozmer a tvar. Môžem potvrdiť, že s takýmto nadhľadom sa hrá oveľa lepšie. Nutnosť prezentácie tohto nezanedbateľného úsilia, štúdia a výskumu vo forme prednášky na konferencii FMU AU poskytuje študentom prínos v rozvíjaní schopností odbornej verbalizácie niekedy ťažko opísateľných hnutí, pocitov, myšlienok a emócií, ktoré v nás vzbudzuje hudba a z čoho budeme mať úžitok nielen my, ale aj naši nasledovníci. Verím, že nakoniec budú spokojní všetci traja aktéri hudobného diela - skladateľ, interpret a poslucháč. K požadovanému výsledku je však potrebný kúsoček profesionálneho šťastia. Bez toho to, napodiv, niekedy nejde.“

Mgr. art. Eva Miškovičová, PhD.
Vedúca Katedry hudobno-teroretických a akademických predmetov FMU

ERASMUS+ OČAMI ŠTUDENTOV

Fakulta múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici od svojich začiatkov vytvárala podmienky pre študentov, ktorí mali záujem o študijné mobility v zahraničí. Posledné roky však záujem o tieto programy zaznamenali obrovskú popularitu, na čo fakulta reaguje rozširovaním možností novej spolupráce. Prinášame postrehy, zážitky a skúsenosti študentov, ktorí sa ozvali zo svojich študijných pobytov. Všetci dostali rovnaké otázky: 1. Kam a na akú dobu ste vycestovali?; 2. Čo ovplyvnilo výber školy a boli vaše očakávania naplnené?; 3. Prekvapilo Vás niečo? 4. V čom vnímate prínos Erasmu+? 5. Čo pozitívne/negatívne si odnášate, aké nové poznatky z miesta/mesta/prostredia, spoločenstva či komunity?

LENKA GEDEONOVÁ
hra na akordeóne, zimný - letný semester 2023/2024

Hudobná akadémia Karola Szymanowského, Katovice (Poľsko)

1. V rámci programu Erasmus+ navštevujem partnerskú školu v Poľsku. Prihlášku som zadávala na zimný semester, napokon som sa rozhodla pobyt predĺžiť. V Katoviciach pokračujem v hre na akordeóne v študijnom programe interpretačné umenie.

2. Poľsko som si zvolila najmä kvôli blízkosti a jazyku. Chcela som si vyskúšať štúdium v zahraničí a vedela som, že akordeónové oddelenie v Katoviciach je na veľmi vysokej úrovni. Bola som milo prekvapená, že moju žiadosť akceptovali. Nevedela som si predstaviť, čo ma čaká. Cieľom bolo získať nové skúsenosti, zručnosti a poznatky z hudby, čo sa naplnilo.

3. Hneď v prvý deň ma očarila historická budova školy s množstvom špecializovaných učební, koncertných priestorov, knižnicou, múzeom organov, počítačovou miestnosťou, jedálňou, oddychovou zónou pre študentov...

Napriek kapacite miestností sa stáva, že študenti na triedu čakajú. Preto je tu zavedený limit dvoch hodín. Po ich uplynutí musí žiak učebňu opustiť. V prípade, že nikto nečaká, môže v nej zotrvať dlhšie. Aby sa eliminovalo čakanie, stavia sa ďalšia moderná budova určená najmä študentom tanca a spevu. Akordeónové oddelenie je oveľa väčšie ako na AU v Banskej Bystrici, vyučuje tu aj viac profesorov. Hlavný predmet ma učia dvaja pedagógovia a aj na komornú hru, improvizáciu či dejiny akordeónovej literatúry mám rôznych vyučujúcich. Vnímam to veľmi pozitívne, pretože vďaka tomu dostávam oveľa viac informácií, mám možnosť vypočuť si odlišné názory či vnímať danú problematiku z rôznych uhlov pohľadu. Techniku, uvoľnenosť hracieho aparátu či hudobné porozumenie však nemožno zmeniť lusknutím prsta. Vyžaduje si to prácu a trpezlivosť. Atmosféra na hodinách i v kolektíve je veľmi priateľská, za čo som nesmierne vďačná. Chodím aj na zbor, ktorý je dvakrát do týždňa. Už trikrát som s ním vystúpila na koncertoch. Prvýkrát na otvorení školského roka, druhýkrát spolu s Akademickým symfonickým orchestrom pod taktovkou Michala Klauza v Suite z filmu Dracula od Wojciecha Kilara a v Holstových Planétach. Momentálne študujeme Rekviem Johna Ruttera a Pieseň od Jozefa Swidera. Úroveň hudobného vzdelávania je naozaj veľmi vysoká. Dozvedela som sa, že systém nastavený inak ako na Slovensku už od základnej umeleckej školy. Preto môžu byť rozdiely v kvalite veľké a je ťažké ich zotrieť. Najväčším prekvapením bola úroveň výučby teórie, analýzy skladieb a sluchovej analýzy.

4. S rozhodnutím zúčastniť sa na programe Erasmus+ som veľmi spokojná. Pobyt v Poľsku mi umožnil nahliadnuť do iného spôsobu výučby, získať množstvo zaujímavých informácií, zdokonaliť sa v rôznych oblastiach hudby aj prostredníctvom kvalitne realizovaných zaujímavých predmetov či predmetov zameraných výlučne na hru na akordeóne, ako je improvizácia či súčasná hudba. Umožnil mi vidieť krásu v hudbe a tešiť sa z toho, čo robím. Mala som možnosť spoznať zaujímavých, talentovaných a srdečných ľudí, nielen z akordeónového oddelenia, ale aj z iných oddelení či ročníkov a nadviazať nové priateľstvá. Vo voľnom čase, ktorého nie je veľa, sa rada prejdem v prírode či v meste. Škola i internát sú v lokalite, ktorá to umožňuje.

PAVOL BÉREŠ

kompozícia, zimný - letný semester 2023/2024

HAMU Praha (Česká republika)

1. V októbri 2023 som nastúpil k Michalovi Nejtkovi na HAMU v Prahe v rámci študentskej mobility Erasmus+ v odbore kompozícia. Pôvodný plán bol jeden semester s pokusom o predĺženie, ak budem spokojný. Spokojný som bol, žiadosť o predĺženie dopadla úspešne, tak v Prahe pokračujem aj v letnom semestri.

2. Rozhodol som sa na základe stretnutia s Michalom Nejtkom v rámci projektu VENI ACADEMY v roku 2022. Veľkú úlohu zohral aj pozitívny „tlak“ môjho pedagóga Daniela Mateja,

Pavol Béreš za dirigentským pultom

ktorý apeloval na to, že by som mal po desiatich rokoch v Banskej Bystrici určite „privoňať“ aj k inému prostrediu. Mal pravdu, bolo to dobré rozhodnutie. S Michalom zdieľam podobné hudobno-estetické vnímanie a kreatívno-procesuálne tendencie a hodiny i diskusie s ním sú vždy produktívne. Moje očakávania boli pozitívne i negatívne. Môžem prehlásiť, že pomyselná vzájomná korelácia (v zmysle ich naplnenia) je v pomere 84,7 ku 15,3 % v prospech pozitívnych. Tento pohľad je určite do veľkej miery spätý s mojím osobným vnímaním plusov a mínusov v kontexte môjho vlastného osob(nost)ného a „profesionálneho“ rastu. Z hľadiska profesionality a kvality výučby, pedagógov a vybavenia školy som bol milo prekvapený. Priateľský prístup ľudí je niečo, čo si nesmierne cením, správna pozitívna motivácia je mnohonásobne „zdravšia“ vo všetkých vrstvách problematiky ľudských reálií. O negatívach sa mi rozpisovať nechce, voči pozitívam by mohli vyznieť malicherne. Nič ľudské nie je dokonalé – počnúc telami, dušami, inštitúciami, finančníctvom, učebňami, tlačiarňami…

3. Veľká miera absencie (respektíve nízka úroveň) rigidity pedagógov.

4. Spoznal som mnohých nových a talentovaných ľudí. Zúčastnil som sa na skvelých koncertoch a podujatiach (ako divák, skladateľ či performer). Získal som nové zručnosti a vedomosti. Nové obzory vidím napr. ako plánované a potenciálne umelecké spolupráce s novými kontaktmi, ktoré by som bez tohto študijného pobytu nenadobudol.

5. Mám pocit, že na otázku som už čiastočne odpovedal. Ako veľmi príjemnú skúsenosť vnímam (dvojnásobný) niekoľkodňový pobyt v Poněšicích – „výcvikovom stredisku“ školy, kde sa v krásnej prírode, de facto na brehu Vltavy, konajú prednášky a diskusie, vedú debaty, rozpravy a polemiky, je tu priestor na individuálne hodiny a rozhovory s pedagógmi, počúva sa hudba a pijú sa limonády. Takýto „pobyt“ sa, ak som to vyhodnotil správne, koná každý semester. Príjemné je, že cena za ubytovanie a stravu je veľmi vľúdna. Čo sa týka negatívnych skúseností, na tie akosi nemám náladu a čas.

BARBORA KODEŠOVÁ

canto lyrico, zimný - letný semester 2023/2024

Conservatorio di Musica Giuseppe Martucci, Salerno (Taliansko)

1. Chtěla jsem do Itálie, protože je kolébkou opery. Líbilo se mi umístění konzervatoře, které je blízko Teatro di San Carlo a zároveň je malá opera i v samotném Salernu. Tato opera (di Giuseppe Verdi) úzce spolupracuje s konzervatoří, díky čemuž jsem si v ní v prosinci mohla zazpívat ve sboru Pucciniho operu Suor Angelica a Mascagniho Cavalleriu Rusticanu. Dalším důvodem bylo, že se mi v minulosti nedařilo proniknout do italského jazyka. Byť jsme na škole jeho hodiny měly, studium pro mě nešlo dostatečně do hloubky. Jelikož bych se opeře ráda věnovala profesionálně domnívám se, že neexistuje lepší způsob, jak se italsky naučit, než v samotné Itálii.

2. Rozdílnost školního systému: v Itálii není školní rok rozdělen na dva semestry, nýbrž je zde jeden dlouhý semestr a jedna závěrečná zkouška z každého předmětu. Učení se nových skladeb prostřednictvím solmizace. Flexibilita rozvrhu: až na výjimky mám každý týden předměty (skupinové i individuální) v rozdílné časy a dny. Naprosto jiné uchopení recitativu v opeře, který je zde opravdu interpretován více jako intonovaná řeč s mnohem větší volností výrazu a rytmu.

3. Největší přínos pociťuji ve skutečnosti, že jsem se po devíti letech studia operního zpěvu navrátila ke svému hlasovému oboru – lyrický soprán a začala jsem si jej osvojovat prostřednictvím operních árií představitelů italského belcanta. Zároveň jsem díky koncertům v kostelních prostorách více pronikla do barokní chrámové hudby. Osvojila jsem si na základní komunikační úrovni italský jazyk a mnohem lépe porozuměla italské opeře. Poznala jsem mnoho studentů opery z rozdílných koutů světa, díky čemuž jsem navázala nejen cenné kontakty, ale i hodnotná přátelství.

4. Zkušeností z kulturního prostředí je jistě mnoho. Třeba že nikdy nic nezačne na čas a mnohdy nejsou podstatné detaily o průběhu koncertu/zkoušky zřejmé do posledního okamžiku. Respektování siesty, např. je zakázáno produkovat hudbu v bytě mezi druhou a pátou hodinou odpolední. Salerno je prostředí velice industriální, to je mi osobně velice nepříjemné. Byť je zde moře, tak kvůli nadbytku automobilů ve městě a nedostatku zelených ploch je zde vzduch velice špatný. Samozřejmě italské jídlo, gelato, pizza, pasta. Ale oproti středoevropské kuchyni se zde šetří solí, což je mi poměrně nepříjemné, protože tu nedávají sůl ani na

stůl a požádání o ní by bylo urážkou kuchaře. Chléb se tu nejspíš naučím péct sama, protože neustálé namáčení a rozpékání baget v troubě nešetří energii ani čas. V restauracích automaticky přičítají dvě až tři eura na osobu za obsluhu a stůl. Komunita města je rozmanitá. Jih Itálie je častým místem pro uprchlíky z Afriky, kteří tu žijí prodejem nepotřebných hloupostí na ulici. Je to moc smutné. Komunita školy je plná čínských studentů, díky jejichž financování studia škola funguje. Poté tu je mnoho studentů z Turecka, nebo také Norska. Ze zkušenosti mohu říci, že s Italy se hůře navazují hlubší vztahy, jsou velice často hřejiví na povrchu, ale blíže si člověka nepustí. Samozřejmě existují i výjimky. Zato s Nory a Turky je to přesně naopak. Itálie je země hluboce věřící, jen trošku odlišným, více teatrálním způsobem, než je tomu ve středu Evropy. Celkově se mi Itálie líbí a žije se mi tu moc dobře.

Klaudia Chomisteková (piata sprava)

KLAUDIA CHOMISTEKOVÁ
muzikálový spev, zimný - letný semester 2023/2024
JAMU v Brne (Česká republika)

Momentálne absolvujem dvojsemestrálny pobyt Erasmus+ na Divadelnej fakulte Janáčkovej akadémie múzických umení v Brne. Volila som medzi JAMU a Hudobnou akadémiou v Lodži v Poľsku. Nemohla som si však vybrať lepšie.

V Brne nám otvorili osobitný „erazmácky ročník" (teda sme neboli priradení k denným študentom) a snažia sa nám venovať v každom ohľade. Keďže študenti pochádzajú z viacerých kultúr, výučba prebieha v anglickom jazyku. Čo sa týka predmetov, oceňujem najmä praktickú výučbu. Ako študentka muzikálového spevu/herectva považujem za veľmi dôležité zbierať skúsenosti a rozširovať svoj rozhľad, preto ma veľmi milo prekvapili predmety ako step, šerm alebo autorské písanie. Tiež ma zaujal „herecký tréning" kde sa venujeme Čechovovým hereckým technikám a pracujeme s technikou mindfullnes. Čo sa týka hlavného predmetu – spevu, vnímam posun najmä čo sa týka práce s dychom. Napriek tomu, že študujem v Českej republike, zlepšila som sa v anglickom jazyku. Zbúrala som v sebe hranice, ktoré mi bránili komunikovať a momentálne sa cítim omnoho komfortnejšie. Spoznala som veľa nových priateľov, u ktorých mám dvere vždy otvorené a oni u mňa tiež. Moji noví spolužiaci sa venujú rôznym odborom ako réžia, bábkoherectvo, fyzické divadlo alebo scenáristka. Bolo veľmi príjemné spoznávať tieto odbory aj prostredníctvom nich. Skúsenosti sú len pozitívne! Zamilovala som si pestrosť kultúr a najmä otvorenosť ľudí vôkol mňa. Už sa teším na najbližšiu „erazmácku" púť.

Mgr. art. Eva Miškovičová, PhD.
Vedúca Katedry hudobno-teoretických a akademických predmetov FMU

MAJSTROVSKÉ SPEVÁCKE INTERPRETAČNÉ KURZY ADRIANY KUČEROVEJ

Študenti Katedry vokálnej interpretácie Fakulty múzických umení AU v Banskej Bystrici a žiaci speváckeho oddelenia Konzervatória Jána Levoslava Bellu mali jedinečnú možnosť rozvíjať a obohatiť svoj širokospektrálny repertoár o nové interpretačné pohľady pod vedením výnimočnej opernej divy Adriany Kučerovej. Tri dni (12. 2., 13. 2. a 14. 2. 2024) v plnom zanietení mladí interpreti získavali a tvorivo kreovali cenné interpretačné skúsenosti od umelkyne, ktorá stála na mnohých svetových operných scénach Teatro alla Scala v Miláne, Mníchovská štátna opera, Viedenská štátna opera, Opera de Bastille v Paríži, Santa Cecilia v Ríme, Maggio Musicale Fiorentino, Teatro Carlo Felice Genova, Theater an der Wien, Teatro Colón v Buenos Aires, Tel Aviv Opera, Houston Grand Opera či Opera v Dallase a koncertných pódiách v spoločnosti takých mien ako Placido Domingo, Daniel Barenboim, Vladimir Jurowski, Sir Ivor Bolton, Sir Christopher Hogwood, Daniel Oren, Riccardo Muti, Fabio Luisi, Kazushi Ono, Kent Nagano, Nikolaus Harnoncourt a ďalších.

Meno Adriany Kučerovej prilákalo na pôdu FMU AU a Konzervatória J. L. Bellu aj interpretov vokálneho umenia a pedagógov spevu zo širšieho okolia. Osobnosť a čaro umelkyne sa zrkadlili v mimoriadne pozitívnej odozve plných sál.

prof. Mária Tomanová, ArtD.
Vedúca Katedry vokálnej interpretácie FMU

Kurzy KJLB 2024, foto: prof Tomanová

Adrianu Kučerovú sme oslovili aj na krátky rozhovor, v ktorom sme sa chceli dozvedieť niečo o jej plánoch a aj o postrehoch z prebiehajúcich interpretačných kurzov. Pýtala sa Mgr. art. Eva Miškovičová, PhD.

Máte za sebou prvý deň lektorovania speváckych kurzov. Je všetko podľa Vašich očakávaní?

Veľmi ma potešilo, keď ma profesorka Mária Tomanová oslovila na vedenie speváckych kurzov študentov FMU AU, ale aj ich mladších kolegov z Konzervatória J. L. Bellu. Mali sme to v pláne už nejaký čas, len nebolo jednoduché zladiť môj kalendár a povinnosti mamy s aktivitami fakulty a katedry. Som rada, že sa to konečne podarilo a ja som mohla prísť. Pozitívne ma prekvapil záujem o aktívnu účasť z oboch škôl. Zároveň som netušila, aké náročné to bude. Už po prvom dni cítim istú únavu, preto si musím rozvrhnúť sily. Na druhej strane som plná dojmov z vyučovania a chuti študentov po poznaní. Sama pedagogicky nepôsobím a aj tieto kurzy sú mojimi prvými – o to viac ma príjemne prekvapila organizácia a záujem. Študenti sú pripravení, v rámci svojich možností pracujú najlepšie ako vedia a verím, že si niečo z našich hodín odniesli. Nielen tí aktívni, ale aj pasívni, ktorí pozorne počúvali.

Terajšia sezóna sa blíži k svojmu koncu, kde sme Vás mohli vidieť a počuť?

Práve túto sezónu som mala oproti tým minulým podstatne pokojnejšiu. V SND som spievala v tituloch, ktoré sú v programe z tých predchádzajúcich, ako napríklad postavu Violetty vo Verdiho La Traviate či v predstavení Pucciniho Turandot s Jurajom Valčuhom, kde som prvýkrát stvárnila Liu. Rovnako s veľkým úspechom bola reprízovaná opera Impresario Dotcom súčasnej skladateľky Ľubice Čekovskej, v ktorej som spievala Violett, opernú divu inšpirovanú práve Verdim. Musím povedať, že naštudovanie súčasnej opery nebolo jednoduché, skúsenosť s týmto typom opery bola pre mňa nová, ale o to zaujímavejšia. Potešujúci bol najmä výsledok celého projektu a jeho veľký úspech u posluchačov a aj kritiky. Som rada, že práve v tomto období sa začína hovoriť o „vyvezení" titulu v našom naštudovaní za hranice Slovenska. Impresario je z hľadiska obsadenia a výpravy ideálnym dielom vhodným na hosťovanie.

Čo nové pripravujete v najbližších týždňoch, mesiacoch, prípadne v nasledujúcej divadelnej sezóne?

Najbližšie budem mať koncert na Zámku Šimák Pezinok (9. jún 2024, pozn. red.), kde spolu s mojím speváckym partnerom Filipom Tůmom uvedieme koláž operných árií Händela, Mozarta, Gounoda, Pucciniho či Verdiho, ale aj Eugena Suchoňa a Bartolomeja Urbanca. Budúcu sezónu sa na javisko SND po dlhých rokoch vrátia Příhody lišky Bystroušky od Leoša Janáčka v naštudovaní Juraja Valčuhu. Napriek tomu, že mám dielo a moju rolu lišky napočúvané, jej stvárnenie určite nebude jednoduché. Nejde o rozprávku ako takú, ale prenesenie ľudskej podoby zrelej ženy a jej životného príbehu do zvieracej postavy. Skúšať na premiéru začíname v auguste, ale prvé stretnutia sme dohodli už na jún. Veľmi sa na túto spoluprácu s medzinárodne etablovanou slovenskou režisérkou Slávou Daubnerovou a dirigentom Jurajom Valčuhom teším a verím, že bude mať opera veľký úspech.

Ďakujem za Váš čas na krátky rozhovor.

Rado sa stalo :)

Kompozično-interpretačný seminár „AKTUÁLNE OTÁZKY HUDBY DNEŠKA“

BAROKOVÁ FLAUTA TRAVERSO DOROTY MATEJOVEJ V DVOCH PODOBÁCH

V našich končinách nie je bežné profilovať sa v hre na historickom nástroji. O svojej ceste k nemu a mnohých ďalších témach prišla na kompozično-interpretačný seminár v rámci cyklu prednášok, seminárov a workshopov Katedry kompozície FMU AU v Banskej Bystrici porozprávať mladá interpretka Dorota Matejová.

Jednou z aktuálnych otázok dneška bolo vnesenie historického traversa do kontaktu so súčasnou hudbou. Študenti mohli túto historickú flautu vďaka neformálnej, živej prezentácii takpovediac ohmatať, spoznať ju zblízka po zvukovej aj technickej stránke s jej špecifickou farebnosťou a dynamickou škálou. Myšlienky o ideálnom znení nástroja, v kontexte historicky poučenej interpretácie, pochádzajúce z historických prameňov hovoria o tóne, ktorý sa má čo najviac priblížiť krásnemu ľudskému hlasu. V 20. a 21. storočí však estetika dokonalého tónu ustupuje a tu vzniká zaujímavý moment rozpoltenia a otvára sa diskurz, ako a akú súčasnú hudbu vlastne možno na traverse interpretovať.

Spojenie ľudského hlasu a traversa sa stalo ústrednou témou predstavenia, ktoré nadviazalo na seminár a ukázalo jednu z možných ciest, ako načrtnuté tézy uviesť do praxe a ako môže historický nástroj rozprávať moderným jazykom.

2 DOMOVY: 2 HOMES Doroty Matejovej

Bábkové divadlo na Rázcestí v Banskej Bystrici poskytuje už druhý rok „domov“ koncertnému cyklu (NOVÁ) HUDBA NA RÁZCESTÍ, ktorý prináša zaujímavé koncerty a hudobné predstavenia zamerané na súčasnú hudbu. Rovnako tomu bolo aj v posledný aprílový deň, kedy svoj hudobný projekt predstavila mladá interpretka, hráčka na barokovej flaute Dorota Matejová. Flauta traverso v jej rukách nebola „len“ inštrumentom, ale aj rekvizitou (občas som nadobudla dojem, že až relikviou), s ktorou rozohrávala emotívny príbeh „jedného tela“ v náznakových choreografiách a gestách. Dva domovy je aj názov rovnomennej básne interpretky; hľadá v nej odpoveď na otázku: Čo a kde je vlastne domov?

„A to srdce chveje sa
každý jeden raz
keď odchádzam zas
tancujúc medzi dvoma žitiami
dvoma mestami
dvoma domovmi
v tele mojom jedinom.“

Naliehavosť jej vnútorného rozpoloženia formovala hlavnú ideu projektu a podnietila vznik hudobných diel konfrontujúcich myšlienku duality. Všetky diela na programe boli premiérami a boli vytvorené práve pre tento konkrétny projekt. Citeľná koncentrácia zadanej témy – duality, sa zrkadlila v rôznych sémantikách a rôznych hĺbkach. Kým Daniel Matej, otec mladej umelkyne, vložil do svojich dvoch skladieb HOME SWEET HOME, ktoré tvorili obrys predstavenia aj výrazný osobný naratív, ostatní autori uchopili tému skôr v čisto zvukovom horizonte. Prvá skladba D. Mateja HOME SWEET HOME no. 1 – musica gioccosa otvárala celý koncert, odvíjala sa zo zvukovej nahrávky autentického Dorotinho spevu z raného detstva, ľudovej piesne Červené jabĺčko. Interpretka bola postavená vedľa svojho mladšieho Ja, ktoré počas interpretácie skladby unifikovala so svojím súčasným bytím. Pravdepodobne inšpirácia Matejových kompozícií ľudovou piesňou, ktorá je tiež istou metaforou domova, vniesla do programu aj ďalšiu ľudovú pieseň Oddavač se budu zaspievanú v hlbšej polohe, na spodnej hranici hlasového rozsahu interpretky. Druhá skladba, v ktorej D. Matej použil nahrávku zo súčasnosti HOME SWEET HOME no. 2 – musica dolorosa koncert uzatvárala. Zobrazovala akúsi časovú slučku „stratenie sa a blúdenie v čase“ v opakovaných rytmických zvukových stopách, z ktorých sa napokon vynorila nostalgická kantiléna piesne Kopala studienku a kulminovala v čarovnej koláži zvukovej katarzie traversa a hlasu. Zároveň vytvorila epilóg vnútornému príbehu

Dorota Matejová

predstavenia a priniesla nevyhnutný a očakávaný kontrast v závere koncertu. Samotný príbeh bol spletitý, mierne monotematický v kontemplatívnom charaktere, k čomu prispieval samotný zvuk traversa najčastejšie inštalovaný ako variant, resp. alternatíva ľudského hlasu s premenlivou vzťahovou hierarchiou. Christine Cornwell (1991) - Dnes for Dorota pre traverso, hlas a audio stopu ponúkla dialóg medzi záznamom s interpretkiným hovoreným slovom a ňou samotnou v role hráčky na traverso. WilsonLeywantono (1995) v skladbebolssom and shadowforsolotraverso and voiceriešil tému duality zavedením responzoriálneho princípu. Spev aktivoval nedokončené melodické úlomky, ktoré flauta dopovedávala. Dielo pro Dorotu no. 1 Vojtěcha Šemberu(1995) prinieslo istý kontrast. Na rozdiel od predchádzajúcich sa uskutočňovalo cez vnútorný dialóg, prebiehajúci vo vnútri nástroja traversa a jeho enharmonických tónov s mikrotónovými odchýlkami. Spočiatku mumlajúce (mikro) tóny, sťaby gestá neschopné pohybu, prifarbené občasným zvukom vychádzajúcim z interpretky, v nízkom registri sa nenápadne uvoľňovali a modelovali si priestor k vzlietnutiu, rozospievali sa a vo vyššom registri a uleteli. Prirodzeným pekne zafarbeným hlasom „live" zaspievaná pieseň Oddavac še budu ťahala šnúru kontemplatívnosti a spojila nasledujúcu skladbu Splinded for Dorota od Paula Zabu exponujúcu pomalé hĺbavé motívy v dlhých tónoch traversa. Potom zaznela báseň Dva domovy pre audiostopu Doroty Matejovej (1991) a následne posledná skladba vnútorného príbehu Anne La Berge (1955) Simple Turns založená na vzájomne sa prepletajúcich farebných ozvenách. Náročný repertoár šitý na mieru poskytol mladej umelkyni priestor ukázať širší umelecký záber. Počas vystúpenia Matejová vytvorila obraz ilúzie intímnej spovede jednotlivca, ktorý stráca a znovu nachádza rovnováhu, kladie si otázky a hľadá na ne odpovede. Jej vnímanie a prežívanie vzťahov s okolitým svetom, jej vyjadrenie podstaty domova, ale aj jej vnútorný boj so sebou samou a prezentácia niekoľkých časových pásiem súčasne reprezentuje prejav mladého kráčajúceho umelca.

Dorota Matejová študovala hru na priečnej flaute u Ivici Gábrišovej na Cirkevnom konzervatóriu v Bratislave, bakalárske štúdium barokovej flauty absolvovala na Conservatorium van Amsterdam u Jeda Wentza, magisterské štúdium v odbore hra na barokovej flaute (traverso) na Koninklijk conservatorium Den Haag u Kate Clark. Zúčastnila sa na tréningoch a aktívne spolupracovala s MAPA (Moving Academy for Performing Arts) v Haarleme, tanečníkmi, choreografmi, mímami, divadelnými režisérmi ako Virág Dezsö, Ide van Heiningen, Julyen Hamilton, Marta Reig Torres a ďalšími.

PaedDr. Katarína Koreňová, ArtD.
Študentka katedry kompozície FMU
Foto: Ing. Peter Koreň

KOMORNÝ ORCHESTER FAKULTY MÚZICKÝCH UMENÍ NA RADNICI

Symbolický dátum 14. február, deň sv. Valentína, prilákal poslucháčov do Cikkerovej siene banskobystrickej Radnice na koncert, ktorý pravdepodobne odštartoval tradíciu založenú na pomoci druhým.

Komorný orchester so svojimi sólistami uviedol v programe diela Wolfganga Amadea Mozarta a Franza Schuberta. Napriek krátkemu životu skladateľov je ich tvorba bohatá a vyznačuje sa čistou melodikou, zrozumiteľnou harmóniou v jedinečnej inštrumentácii a čitateľnej forme, čo je nepochybne lákadlom pre všetkých priaznivcov klasickej hudby. S citom vystavaný program benefičného koncertu nechal vyniknúť interpretačným kvalitám sólistov, pre ktorých bol Komorný orchester FMU ideálnym partnerom a pod taktovkou Mgr. art. Daniela Simandla, ArtD. otvoril večer Predohrou z opery Idomeneo od vrcholného predstaviteľa klasicizmu W. A. Mozarta. Z rovnakého diela následne odznela ária Ilie v podaní mladej slovenskej sopranistky a doktorandky, ktorej interpretačné umenie už znelo na mnohých pódiách nielen doma, ale aj v zahraničí, Márie Tajtákovej. Mozartovu tvorbu uzatváral Koncertom pre klavír a orchester A dur KV 488 študent 3. ročníka bakalárskeho stupňa Marco Manuel Bukovský z triedy doc. Petra Pažického, ArtD. Po prestávke program pokračoval dielom F. Schuberta, ktorý sa svojou hudobnou rečou od predchádzajúceho autora výrazne nevzďaluje. Veľké piesňové kantilény v zrozumiteľných harmóniách vkladá nielen do sólovej a komornej tvorby, ale sú prítomné aj v tej symfonickej, ako napríklad v Symfónii č. 5 B dur, D. 485. Obsadenie orchestra Schubertovej symfónie je rovnaké ako prvé uvedenie Mozartovej Symfónie č. 40 a v čase písania diela si Schubert do svojho denníka poznačil: Ó, Mozart! Nesmrteľný Mozart!

Na dobročinnom rozmere podujatia sa podieľali nielen poslucháči, ktorí si kúpou lístka cez portál Donio.sk zakúpili lístok, ale aj samotní účinkujúci, ktorí vystúpili bez nároku na honorár. Benefičný koncert bol tentokrát cielený na zbierku na podporu urýchlenia schvaľovania liečby pre deti s achondropláziou.

Mgr. art. Eva Miškovičová, PhD.
Vedúca Katedry hudobno-teoretických a akademických predmetov FMU
Foto: archív FMU

Komorný orchester FMU s Máriou Tajtákovou

OPERNÉ FRAGMENTY 2024

Dňa 7. 2. 2024 odzneli operné fragmenty v podaní študentov bakalárskeho a magisterského štúdia vokálnej interpretácie FMU AU v Banskej Bystrici v hudobnom naštudovaní a dramaturgii Mgr. art. Daniela Simandla, ArtD., v réžii Mgr. art. Igora Šimega a s klavírnym sprievodom Mgr. art. Petra Dekréta.

Operné fragmenty zazneli v tomto akademickom roku po prvý raz v nových priestoroch Stredoslovenského osvetového strediska na Dolnej ulici 35, kde mali študenti možnosť aj skúšať. Priestor poskytuje študentom profesionálne divadelné zázemie, javisko, portály, svetelný park, ozvučenie, ako aj akustický klavír. Dramaturgia fragmentov bola šitá na mieru aktuálnemu speváckemu obsadeniu operného štúdia v štýlovom rozvrstvení od baroka až po hudbu 20. storočia: H. Purcell, J. Ph. Rameau, W. A. Mozart, G. Donizetti, G. Rossini, P. Mascagni, G. Verdi, M. P. Musorgskij, F. Poulenc, K. Weill. Príspevkom k Roku českej hudby bol výber z tvorby B. Smetanu, A. Dvořáka, L. Janáčka a B. Martinů.

Režijná koncepcia vychádzala zo zámeru priblížiť proces vzniku opernej inscenácie na pôde fiktívneho operného domu s činohernou postavou intendanta, ktorý jednotlivé scény organizoval. Vznikol tak zaujímavý divadelný tvar, ktorý svojou formou v umeleckých skratkách medzi jednotlivými časťami stvárňoval proces inscenovania v jeho záverečnej fáze, pred premiérou. Študenti si okrem samotného účinkovania spočívajúceho v interpretácii speváckych partov vyskúšali aj viacero sprievodných divadelných úloh, ako sú napr. rýchle kostýmové prevleky, prestavba scény a pod. Získali tak skúsenosti, ktoré potvrdzujú nutnosť teamovej spolupráce pri tvorbe akejkoľvek divadelnej produkcie.

Na rozdiel od uvedenia kompletného operného diela dávajú operné fragmenty možnosť verejnej prezentácie aj študentom nižších ročníkov a spevákom, ktorí ešte potrebujú vokálno-technické dozretie. Hlavnou úlohou dramaturgie a hudobného naštudovania bolo preto vybrať vhodné čísla tak, aby zodpovedali aktuálnej vokálno-technickej zrelosti jednotlivých frekventantov operného štúdia a zároveň boli atraktívne aj pre širokú poslucháčsku verejnosť. Publikum v do posledného miesta zaplnenej sále odmenilo účinkujúcich, ako aj ich pedagogické vedenie, neutíchajúcim potleskom a „standing ovation".

Mgr. art. Daniel Simandl, ArtD.
Asistent Katedry vokálnej interpretácie FMU
Foto: Matej Sanitrár

Johann Strauss | Roderich Benedix |

NETOPIER

Inscenácia operety Operného štúdia FMU AU BB v troch dejstvách

Opereta Netopier vychádza z komédie nemeckého dramatika Rodericha Benedixa Väzenie a je jedným z najúspešnejších hudobných diel Johanna Straussa ml. a jedna z najnáročnejších výziev pre každú opernú scénu.

Cieľom výberu a aj aktuálneho študijného procesu bola symbióza práce s opernou vokálnou interpretáciou a uveriteľným verbálne súčasným prejavom pri striedaní speváckych a činoherných častí inscenácie s veľkým hudobným telesom. Vysoké ambície.

Sme hrdí, že po odohratých predstaveniach môžeme na základe ohlasov potvrdiť, že sa aj naplnili.

Každoročne, vďaka odvahe aj otvorenosti vedúcej katedry vokálnej interpretácie profesorky Tomanovej, siaha Operné štúdio vedené režisérom Igorom Šimegom v spolupráci s dirigentom Danielom Simandlom po tituloch, ktoré výrazne a systematicky dvíhajú jeho úroveň v zmysle náročnosti a úspešnosti.

Zúročená tvrdá práca tvorivého tímu a väčšiny študentov priniesla mimoriadnu odmenu. Divácka rozširujúca sa obec pri premiére operety Netopier zaplnila sálu Robotníckeho domu aj s pridávaním sedadiel a odmenila výkony účinkujúcich búrlivým aplauzom a standing ovation na oboch premiérach.

Výpravné predstavenie sprevádzal po prvýkrát dvadsaťčlenný orchester našej akadémie umení pod vedením dirigenta Daniela Simandla – čo dodalo predstaveniu skutočne viac než len plnohodnotný profesionálny zážitok.

Ukázalo v praxi zmysluplnosť medzikatedrovej spolupráce v úžasnom kvalitatívnom pokroku.

Výsledok prevýšil očakávania nielen na strane divákov, ale aj samotných účinkujúcich.

Systematické oslovovanie divácke zázemia mimoriadne kvalitným a náročným hudobným dielom prináša svoj benefit. Študentom prináša veľké množstvo príležitostí pre rozvoj a rast a buduje podporovateľov i nové generácie divákov. Jemne pikantné prirovnanie niektorých profesionálov prítomných na premiére k najatraktívnejším zahraničným produkciám s vlastným operným stánkom bolo motivačné pre všetkých zúčastnených.

Naši študenti preukázali toľko inšpiratívneho talentu a kreativity, že aj táto inscenácia sa stala ďalším krôčikom za víziou Operného štúdia s vlastným, technicky vybaveným javiskom a dostatočne veľkým hľadiskom. Víziou atraktívneho miesta pre domácich aj hosťujúcich študentov, pedagógov, profesionálov, výraznej umeleckej súčasti regiónu, atraktívneho miesta európskeho kultúrneho života.

Mgr. Igor Šimeg
Katedra vokálnej interpretácie FMU
Foto: Matej Sanitrár

BENEFÍCIA PRE UKRAJINU

Sláčikové kvarteto KJ

„Dobročinnosť je výnimočný stav, keď sa z ľahostajného prúdu človečiny oddelí skutočná ľudskosť, aby pomohla trpiacemu.“ (Milan Rúfus)

Pomáhať znamená prežívať náročné okamihy spolu s trpiacim človekom a poskytovať mu podporu nielen slovami, ale aj činmi. S touto myšlienkou sa 6. februára 2024, niekoľko dní pred druhým výročím začiatku vojny na Ukrajine, uskutočnil v Koncertnej sále Konzervatória Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici Benefičný koncert na podporu Ukrajiny. Hlavnou myšlienkou koncertu bolo akýmkoľvek spôsobom vyzvať k solidarite. Ako hudobníci – žiaci spomínaného konzervatória a študenti Fakulty múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici sme hľadali spôsob, ako pomôcť ľuďom, ktorí prežívajú veľké utrpenie. Jediné, čím vieme prispieť, je hudba. Každým dňom s týmito ľuďmi prežívame rovnaké pocity – odlúčenie od svojich blízkych, opustenie domova, hľadanie útočiska pred hrôzami vojny niekde vo svete pre zachránu svojho života a života najbližších.

Pomoc prostredníctvom tejto udalosti nebola len materiálna, ale predovšetkým morálna. V tomto duchu bol dramaturgicky vystavaný pestrý program, ktorý poslucháčom z radov ukrajinských utečencov priniesol chvíľu pokoja, zábavy a spomienok na domov. Hlavnými aktérmi boli žiaci a pedagógovia konzervatória, študenti Akadémie umení a žiačky SZUŠ Lavuta, vo veľkej miere z radov mladých ľudí, ktorí pochádzajú z vojnou zmietanej krajiny. V sólových a komorných číslach programu zazneli diela J. Haydna, L. van Beethovena, R. Schumanna, F. Mendelssohna-Bartholdyho, J. Brahmsa, J. Zimmera a ukrajinských klasikov M. Lysenka, L. Koloduba, V. Kosenka či dielo Viktora Romana, ktoré uviedla jeho dcéra Viktória Roman, študentka Akadémie umení v Banskej Bystrici. Dojímavým vrcholom večera bola úprava ľudovej piesne ukrajinského skladateľa V. Tolmačova pre spevácke duo a sláčikové kvarteto, ktorá v prítomných vyvolala spomienky na rodnú krajinu. V obecenstve interpretom tlieskali nielen zástupcovia všetkých troch škôl, ale aj zástupcovia Centra materiálnej pomoci, Ukrajinci žijúci v Banskej Bystrici a priatelia, ktorí tento výnimočný počin svojou prítomnosťou podporili. Citmi naplnená atmosféra vyvolala emócie, pri ktorých sa miestami v sále ozýval tichý plač.

Zbierku materiálnej a finančnej pomoci, ktorá prebiehala pred koncertom a počas neho, sme odovzdali Centru materiálnej pomoci a dobrovoľníkom, ktorí pravidelne zasielajú humanitárnu pomoc priamo na Ukrajinu.

Posolstvo koncertu je skutočne neprehliadnuteľné. Každý, kto sa zúčastnil vystúpením alebo návštevou, každý, kto prispel do materiálnej alebo finančnej zbierky, každý, kto pomáhal s organizáciou, daroval kúsok svojej lásky. Aj vďaka spolupatričnosti a dobrote takýchto ľudí veríme, že svetlo zvíťazí nad tmou. Preto úprimná vďaka patrí tým, ktorí sa na benefícii podieľali a pomohli tak svet meniť k lepšiemu. Vďaka Ihor Vlakh a Lucia Raffayová.

Nikol Kalinina
Rodáčka z ukrajinského Dnipra. Autorka myšlienky a spoluorganizátorka benefičného koncertu, žiačka 4. ročníka Konzervatória Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici

SPOLUPRÁCA S MESTOM BANSKÁ BYSTRICA

Tento rok si pripomíname 20. výročie vstupu Slovenska do EÚ. V súvislosti s pravidelnou oslavou Dňa Európy zorganizovalo mesto 10. mája 2024 na Námestí SNP v Banskej Bystrici podujatie pod názvom Európska Banská Bystrica. Akcia bola zameraná na podporu myšlienky zjednotenej Európy a vzájomnej spolupráce v rôznych podobách. Hlavnou myšlienkou bolo spojenie širokého spektra dôležitých aktérov v oblasti európskej medzinárodnej spolupráce. Akciu organizačne prepojili Banskobystrický samosprávny kraj, mesto Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela, Europe Direct UMB a Akadémia umení v Banskej Bystrici.

Na Námestí SNP boli nainštalované informačné stánky jednotlivých účastníkov, v ktorých sa návštevníci mohli zapojiť do interaktívnych aktivít zameraných na európske témy, zúčasrniť sa na rôznych hrách, riešiť hlavolamy a pod. Súčasťou boli sprievodné aktivity a kultúrny program na pódiu.

Našu vysokú školu reprezentovali skvelí umelci z Fakulty múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici Richard Havran, Peter Solárik, Matúš Tuček, Orbán Atilla Bakoš, Adam Vrecko – AKU percussion group. Muzikálový vstup odznel v podaní Denisa Sendreia, Magdalény Matisovej a Chiary Moravčíkovej.

Ďakujeme!

Spracovala Marta Holécyová

SPOLUPRÁCA S HUDOBNOU AKADÉMIOU V NOVOM SADE V RÁMCI ERASMUS+

V letnom semestri hosťovala v rámci programu Erasmus+ na Akadémii umení v Banskej Bystrici profesorka Ira Prodanov z Hudobnej akadémie v Novom Sade.

Profesorka Prodanov sa venuje dejinám európskej a srbskej hudby 20. a 21. storočia, populárnej hudbe, interdisciplinárnym presahom hudby a médií a hudby a náboženstva. V týždni od 18. marca 2024 profesorka Prodanov pripravila pre študentov bakalárskeho i magisterského štúdia sériu prednášok a workshopov na témy Hudobník na pódiu a mimo neho (status umelca v spoločnosti) a Mediálna gramotnosť a sebaprezentácia umelca v prostredí sociálnych sietí. Súčasťou boli skupinové workshopy s cieľom vytvoriť dramaturgiu a navrhnúť organizačné i finančné zabezpečenie komunitného umeleckého projektu realizovateľného v rozličných spoločenských prostrediach mesta Banská Bystrica. V rámci svojho pobytu na Slovensku profesorka Prodanov navštívila skúšku alternatívneho zoskupenia súčasnej hudby Kompost, ktoré pôsobí na AU pod vedením docenta Daniela Mateja i predstavenie Divadla Štúdio tanca a zoznámila sa s históriou mesta.

Mgr. Andrej Šuba, PhD.
Katedra hudobno-teoretických a akademických predmetov FMU

POKRAČOVANIE SLOVNÍKA PRE HUDOBNÍKOV...

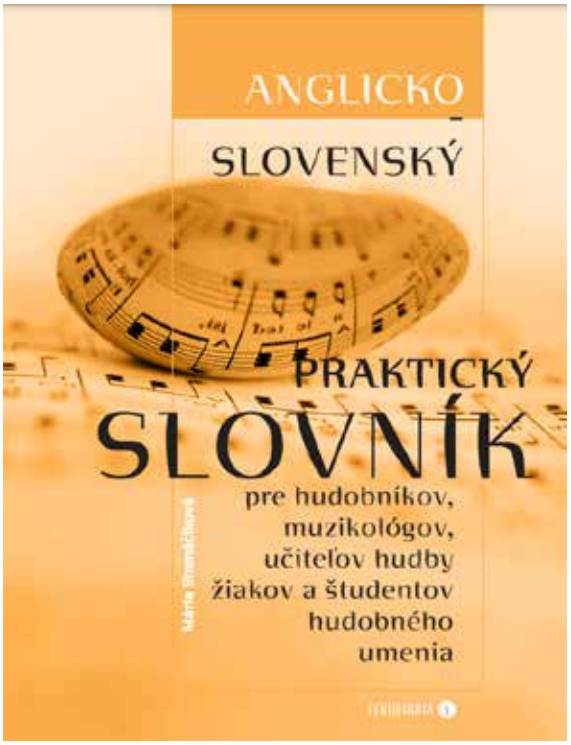

V apríli 2024 sa na slovenský knižný trh dostalo „pokračovanie" slovníka pre hudobníkov, muzikológov, učiteľov hudby, žiakov a študentov hudobného umenia, tentokrát jeho anglicko-slovenská mutácia. Táto jedinečná publikácia reflektuje potreby praxe a nadväzuje na úspešný slovensko-anglický slovník, ktorý vyšiel pred dvomi rokmi. Je určený špeciálne pre hudobníkov a pre tých, ktorí sa hudbou zaoberajú a pri čítaní odborných a vedeckých anglických textov čelia výzvam vyplývajúcim zo špecifík hudobnej terminológie (nakoľko podobná publikácia na Slovensku neexistuje). *„Súčasťou slovníka sú heslá vzťahujúce sa na odbornú hudobnú terminológiu, rovnako ako výrazy a slovné spojenia, ktoré sa hudobnej praxe týkajú okrajovo, prípadne také, ktoré úzko súvisia so životom a prácou hudobníkov a ktoré hudobníci používajú v bežnej praxi."* (Strenáčiková, 2024, s. 5) Okrem dominujúcich hesiel súvisiacich s oblasťou artificiálnej hudby sa do slovníka dostali aj heslá z oblasti jazzu, popu a hudby rôznych národov, pričom mnohé z nich, ktoré by mohli byť slovenskému čitateľovi vzdialené, sú aj vysvetlené.

Súčasťou slovníka sú prílohy obsahujúce výrazové, prednesové a dynamické označenia, klasifikáciu hudobných nástrojov, periodizáciu klasickej hudby, základnú terminológiu z oblasti hudobných foriem či názvoslovie nôt, ktoré je v anglickom jazyku iné ako v slovenskom. Užitočnou pomôckou pre hudobníkov môže byť zoznam slovných spojení a fráz spätých s ich životom a prácou, zoznam bežných zdravotných problémov súvisiacich s hudobnou činnosťou a vybrané frázy používané pri popise ich diagnostiky a liečby. Poslednou prílohou je zoznam emócií a stavov, s ktorými sa hudobníci môžu stretnúť pri interpretácii.

Autorka verí, že *„slovník uľahčí hudobníkom prácu, že im umožní získavať presnejšie informácie a pomôže prekonať prirodzenú jazykovú bariéru v oblasti hudobnej terminológie."* (Strenáčiková, 2024, s. 6)

Keďže v súčasnosti v odbornom a vedeckom svete dominuje anglický jazyk, uvedené slovníky by nemali chýbať na poličke žiadneho aktívneho teoretika, hudobníka alebo študenta hudobného umenia.

Mgr. art. Mgr. Anna Arendáriková, PhD.
Prodekanka pre rozvoj, projektovú činnosť, medzifakultnú spoluprácu, publicitu a vonkajšie vzťahy FMU

MEDZINÁRODNÝ HUDOBNÝ FESTIVAL INTERCOMP

Fakulta múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici sa každoročne prezentuje v rámci rozvoja kultúry a hudobného diania niekoľkými periodicky sa opakujúcimi podujatiami. Ide predovšetkým o hudobné festivaly s medzinárodnou účasťou a zameraním na rozvíjanie interpretačného a kompozičného umenia.

3. ročník medzinárodného hudobného festivalu InterComp sa uskutočnil v novembri 2023. Medzinárodná súťaž v komornej aj sólovej hre na klavíri sa stretla s pozoruhodným záujmom; vysokú účasť publika sme zaznamenali aj na festivalových koncertoch. Podujatie prinieslo niekoľko veľmi kvalitných hudobných udalostí s ohlasom publika aj odbornej verejnosti. V rámci festivalových aktivít sme dospeli k pozitívnemu prepojeniu rôznych stupňov umeleckých škôl a zároveň k vytvoreniu možnosti pre získanie mnohých interpretačných skúseností pre mladých umelcov. V rámci festivalu sa s veľkým úspechom realizovala medzinárodná interpretačná súťaž v komornej hre v troch kategóriách, ktorá sa konala v priestoroch Národného domu v Banskej Bystrici. Súťaž prebehla za účasti odborného publika a stretla sa s veľkým záujmom. Celkovo sa predstavilo 20 komorných súborov zo ZUŠ, konzervatórií (Topoľčany, Banská Bystrica, Košice, Bratislava) a vysokých hudobných škôl zo Slovenska, Ukrajiny a Maďarska. Členmi odbornej poroty boli Mgr. art. Ladislav Fančovič, ArtD., Mgr. art. Peter Pažický, ArtD., doc. Peter Špilák, doc. Jana Škvarková, Mgr. art. Andrej Sontág, ArtD. a doc. Eva Varhaníková. Hudbou naplnený festivalový deň ukončil koncert diel slovenských skladateľov, ktorý bol zároveň slávnost-

ným otvorením festivalu. V krásnych priestoroch Národného domu v Banskej Bystrici bolo otvorenie festivalu InterComp spojené s vyhlásením výsledkov komornej súťaže a tiež s krstom CD Evy Varhaníkovej z klavírnych diel Petra Špiláka. Na koncerte s bohatou účasťou publika sa predstavili poprední slovenskí klaviristi Peter Pažický, Ladislav Fančovič a Eva Varhaníková.

V rámci pokračovania festivalových dní sa 8. 11. 2023 uskutočnila v priestoroch FMU AU v Banskej Bystrici klavírna interpretačná súťaž InterComp v dvoch kategóriách. Pozoruhodná účasť súťažiacich zo všetkých slovenských hudobných škôl, ako aj z Lisztovej akadémie v Budapešti a Univerzity v Miškolci zabezpečila vysokú úroveň prislúchajúcu medzinárodnej interpretačnej súťaži. Dôraz na propagáciu slovenskej tvorby dokumentujú aj špeciálne ocenenia za interpretácie slovenských diel pre klavír. Súťaž sa uskutočnila v Kuzmányho koncertnej sieni Fakulty múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Odborná porota pracovala pod vedením prof. Mariána Lapšanského. Členmi poroty boli prof. Marica Gásparné – Tóth (Maďarsko), Mgr. art. Peter Pažický, ArtD. a doc. Iveta Sabová.

Druhý festivalový koncert TANEC V HUDBE, na ktorom účinkovali renomovaní mladí umelci, sa stretol s pozornosťou verejnosti aj odborného publika, najmä z radov partnerských umeleckých škôl.

Ústrednou témou festivalových aktivít 3. ročníka festivalu InterComp boli najmä diela komornej literatúry pre rôzne zoskupenia. Na treťom festivalovom koncerte sa prezentovali diela slovenskej aj svetovej literatúry pre štvorručný klavír a komorné zoskupenie dychových nástrojov a klavíra. V rámci koncertu s názvom „Tanec v hudbe“, ktorý sa uskutočnil 26. 11. 2023 v Koncertnej sále FvMU AU v Banskej Bystrici účinkovali Alica Hancková, Bohdan Koval, Andrej Simančuk a Peter Dekrét.

Špičkové komorné telesá FMU AU sa odprezentovali v rámci záverečného festivalového koncertu. Poslucháči sa mohli v priestoroch Komornej sály FMU AU potešiť interpretačným umením komorných zoskupení ako parciálnych segmentov orchestra Camerata Neosoliensis pod dramaturgickým vedením Andreja Sontága. Záverečný koncert festivalu s mimoriadne zaujímavou dramaturgiou priniesol aj atraktívne vystúpenia a prezentáciu známych aj neznámych skladieb pre bicie nástroje, perkusie a dychové zoskupenia.

Umelecké súťažné výstupy projektu InterComp, interpretačné súťaže a festivalové koncerty sa ukázali ako mimoriadne atraktívne pre širokú verejnosť aj pre odborné publikum. Účasť mladých adeptov interpretačného umenia z celého Slovenska aj zahraničia priniesla mnoho príležitostí pre rozvíjanie hudobného diania na Slovensku a festival nadobudol všetky parametre medzinárodného podujatia. Prepojenie umeleckých skúseností so vzdelávacím procesom obohatil rozvoj úrovne interpretačného umenia vo všetkých kategóriách. Dramaturgia festivalových koncertov akcentovala tvorbu slovenských skladateľov a priniesla tiež menej známe diela pre rôzne nástroje.

Veľmi úspešný priebeh podujatia a ohlasy naň naznačujú jeho sľubnú budúcnosť. Festival InterComp z verejných zdrojov podporuje Fond na podporu umenia a Hudobný fond. Organizátorom festivalu je Fakulta múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici.

doc. Mgr. art. Eva Varhaníková, ArtD.
Prorektorka pre umenie, tvorivú činnosť a medzifakultnú spoluprácu
Foto: Matej Sanitrár

SEMINÁRE VYUČOVANIA HRY NA KLARINETE

Projekt pod týmto názvom je osobnou iniciatívou doc. Ronalda Šebestu vyučujúceho hru na klarinete na FMU AU v Banskej Bystrici. Popudom k projektu sa stalo pozorovanie dlhodobej stagnácie ako trendu v oblasti vyučovania hry na klarinete na základných umeleckých školách. Viac-menej plošný anachronizmus na úrovni uplatňovaného know-how v samotnom vyučovaní hry má na Slovensku rôzne príčiny. V jeho dôsledku žiaci, i talentovanejší, nehrajú spravidla na úrovni zodpovedajúcej ich možnostiam. V kombinácii s konkurenciou v súčasnosti atraktívnejšieho saxofónu to spôsobuje odliv záujmu o klarinet – tento na Slovensku tradičný nástroj. Zamýšľaný dlhodobý projekt Semináre vyučovania hry na klarinete vyjadruje ambíciu ovplyvniť – v ideálnom prípade plošne – úroveň vyučovania hry na klarinete na Slovensku. Predpokladom úspešnosti projektu je osobné a viacnásobné stretávanie iniciátora doc. Šebestu so záujemcami, učiteľmi ZUŠ a ich žiakmi na platforme seminárov. Len tak môže dôjsť k takému odovzdaniu systémových a moderných informácií o hre, ktoré povedie k aktívnemu a dobrovoľnému preformátovaniu vyučovacej praxe u samotných učiteľov. Prvý rok organizovania seminárov v Banskej Bystrici (na pôde AU) a v Bratislave ukázal, že pokiaľ sa má naplniť ambícia plošného oslovenia učiteľov hry na klarinete, bude potrebné vydať sa za pedagógmi aj do iných regiónov. V tomto smere sa bude odvíjať organizovanie ďalších edícií Seminárov vyučovania hry na klarinete. Aktuálne informácie budú komunikované priebežne na FB stránke podujatia s totožným názvom.

doc. Mgr. art. Ronald Šebesta, ArtD.
Katedra dychových nástrojov FMU
Foto: autor

GREGORIÁNSKY CHORÁL V INTERPRETÁCII AD FONTES

V pondelok 4. marca 2024 sa v Komornej sále FMU uskutočnil workshop *Gregoriánsky chorál – hudobno-historický kontext, prax, interpretácia a pramene*. Workshop pre študentov 1. ročníka bakalárskeho štúdia viedli členky zoskupenia Ad fontes (Sylvia Urdová, Júlia Urdová a Zuzana Badárová), ktoré sa venuje historicky poučenej interpretácii skladieb od stredoveku po súčasnosť, so špeciálnym akcentom na interpretáciu gregoriánskeho chorálu a stredovekej polyfónie podľa princípov gregoriánskej semiológie, vrátane stredovekých rukopisov z územia dnešného Slovenska. Sylvia Urdová a Zuzana Badárová sa stredovekou hudbou zaoberajú aj ako muzikologičky. Počas workshopu sa študenti okrem iného oboznámili s princípmi neumatickej a základmi kvadratickej notácie a okrem ukážok chorálového repertoáru si prakticky vyskúšali aj techniky známe z raného viachlasu.

Sylvia a Júlia Urdové
Foto: Mgr. Andrej Šuba, PhD.

LAUDATIO AD LADISLAV BURLAS

11. februára 2024 sa skončila životná púť Dr. h. c. prof. PhDr. Ladislava Burlasa, DrSc. Slovenská hudobná kultúra, hudobný život a hudobná pedagogika prišli o vzácnu osobnosť, ktorá zanechala trvalý odkaz a inšpiráciu na poli vedeckom a umeleckom.

Smutná správa zaplavila stránky tlače, RTVS oznámila zmenu programu a v relácii Galéria elity národa GEN.sk bola aktuálne uvedená spomienka na výnimočného muzikológa a hudobného skladateľa Ladislava Burlasa, ktorý zomrel v úctyhodnom veku 96 rokov v Bratislave.

Kolegovia, žiaci a odchovanci z univerzít, vedeckých pracovísk a kultúrnych inštitúcií na ktorých pôsobil, vyzdvihli ľudský a profesionálny profil prof. Burlasa, jeho osobný prínos do formovania slovenskej hudobnej kultúry a oddanosť hudobnému umeniu.

Ladislav Burlas, foto: https://mojakultura.sk/

FMU AU je od svojho vzniku pevne spätá s prof. Burlasom, pretože práve on patrí k zakladateľskej generácii fakulty aj celej univerzity. Prof. V. Didi ocenil jeho zásluhy v gratulačnom liste k 90. narodeninám: *„Milý Lacko, od roku 1997 si spolu s nami kráčal cestou tŕnistou, ktorou sme sa snažili dokázať zmysel našej Alma mater... Ohromná vďaka Ti patrí, že si svojim dielom, ale aj svojou autoritou, svojim menom štítil to najkrajšie, duchovné a umelecké, na ktoré sme prisahali pri vzniku tejto školy...“*

Prof. Burlas bol interným pedagógom na katedre kompozície a dirigovania zboru. V jeho kompozičnej triede vládol duch kolegiality, dialógu a vzájomného rešpektu, ktorý nasmeroval mladých talentovaných študentov na cestu úspešných a uznávaných skladateľov (o. i. dekana FMU Petra Špiláka). Distingvovaný, pokorný L. Burlas nezištne rozdával rozsiahle vedomosti a skúsenosti a viedol svojich zverencov nielen k zdokonaľovaniu kompozičných zručností, ale rovnako k obohacovaniu ich znalostného fondu.

Aj absolventi doktorandského štúdia spomínajú na jedinečné prednášky pána profesora, pretože sa vyznačovali exkluzívne vysokou verbálnou úrovňou a prezentovali Burlasovu nespochybniteľnú vedeckú a umeleckú erudíciu. Ponúkali sofistikovaný pohľad na hudbu, otvárali priestor na chápanie hudby v zmysle umenia i vedy, vštepovali hodnoty neustáleho rozvoja kultúrno-historického dedičstva. Ako sám hovoril, na každú jednu hodinu sa z úcty k študentom a napriek skúsenostiam a praxi svedomito pripravoval, čo dokumentujú aj autografy jeho zachovaných textov prednášok na FMU:

Paradigmu osobného učiteľského poslania uviedol v publikácii Teória hudobnej pedagogiky: *„Kto je obohatený plnosťou hudobných hodnôt, mal by sa snažiť vzbudiť iskierku záujmu o túto oblasť hodnôt aj u iných. Je to vznešené poslanie a príspevok k humanizácii človeka. To je životné učenie o hudbe!“* (Prešov: FHPV PU, 1997, s. 112) Táto osobná paradigma sa zakrátko stala základnou predstavou o plnohodnotnej umelecko-pedagogickej činnosti a všeobecnou métou hudobného vzdelávania.

Prof. Burlas pôsobil na FMU nepretržite až do roku 2019. V rokoch 2001 – 2005 stál na čele fakulty vo funkcii dekana.

Stručný výber zo životných reálií Ladislava Burlasa

Narodil sa 3. apríla 1927 v hudobne vyspelej Trnave, kde pod vedením Mikuláša Schneidra-Trnavského získal rozsiahle praktické skúsenosti a teoretické poznatky. Po maturite na trnavskom gymnáziu sa zapísal na Filozofickú fakultu v Bratislave, kde navštevoval prednášky z hudobnej vedy, diplomacie, filozofie, estetiky atď. a paralelne študoval na konzervatóriu kompozíciu

PrtSc obrazovky z vysielania RTVS 2 (relácia Ceny SOZA, Slávnostný galavečer spojený s odovzdávaním Cien SOZA, 14. 10. 2023, 20:35 hod.)

u Alexandra Moyzesa. V triede uznávaného skladateľa absolvoval aj štúdium na VŠMU v Bratislave.

Pred mladým všestranne vzdelaným a cieľavedomým vedcom sa otvoril priestor v Ústave hudobnej vedy Slovenskej akadémie vied (1951), kde s prestávkami a po reorganizáciách inštitúcie pôsobil až do roku 1987 ako hudobný historik a teoretik. Takmer celý život sa popri zanietenej výskumnej práci s entuziazmom venoval pedagogickej činnosti (Univerzita Komenského v Bratislave, Vysoká škola múzických umení v Bratislave, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Prešovská univerzita v Prešove, Akadémia umení v Banskej Bystrici). Zastával významné posty v Zväze slovenských skladateľov, vo vedeckých radách a odborových komisiách vysokých škôl, v domácich a zahraničných muzikologických spoločnostiach.

Titul PhDr. obhájil na FF UK v Bratislave (1951), na docenta sa habilitoval na AMU v Prahe (1966), titul doktora vied získal na SAV v Bratislave (1985), na profesora sa inauguroval na VŠMU v Bratislave (1993), titul Doctor honoris causa mu bol udelený na UKF v Nitre (2007).

Tvorba

Burlasov sofistikovaný pohľad na hudbu a hudobnú kultúru rezonuje v jeho početných publikovaných prácach (150 textov). Viaceré sa stali ťažiskovými a prelomovými dielami, ktoré posunuli slovenskú vedeckú hudobnú teóriu do európskych kontextov a trvalo vychádzajú tlačou v reedíciách. Niektoré publikácie sú s ohľadom na náročnú lektúru určené odbornej societe, iné sú doposiaľ používané ako vysokoškolské učebnice a ďalšie slúžia na popularizáciu hudobného umenia. Informatívny výber z vedeckého diela: Formy a druhy hudobného umenia (1962, reedície 1967, 1978, 2006), Hudobná teória a súčasnosť (1978), Slovenská hudobná moderna (1983), Dejiny slovenskej hudby (1957, reedícia 1996), Teória hudobnej pedagogiky (1997), Hudba – komunikatívny dynamizmus (1998), Hudba – želania a rezultáty (2000).

Skladateľský odkaz L. Burlasa zahŕňa kompozície orchestrálne, vokálno-inštrumentálne, komorné, zborové, inštruktívnu tvorbu pre deti i hudbu k filmom. Nezanedbateľné miesto zastáva hudobná verzia Slovenskej štátnej hymny, ktorá vznikla po rozdelení Československa. Za skladateľskú tvorbu získal L. Burlas titul Zaslúžilý umelec a mnohé významné ceny (za Planctus pre sláčikový orchester mu bola udelená Cena Zväzu slovenských skladateľov a Cena Hudobného fondu, za vokálnu symfóniu Stretnúť človeka prebral Národnú cenu Slovenskej socialistickej republiky a pod.).

Najvyššie ocenenia

Za významný prínos a aktívne pôsobenie v oblasti hudobnej kultúry sa L. Burlas stal nositeľom významných ocenení, ako sú napr. Cena ministerky kultúry „s dôrazom na umelecký vklad v oblasti skladateľskej tvorby, mimoriadny vedecký prínos vo sfére muzikológie a za dlhoročné pedagogické pôsobenie, ktorým spoluformoval nové generácie skladateľov a muzikológov“, štátne vyznamenanie Pribinov kríž II. triedy „za významné zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky“, Cena Pavla Straussa „za trvalý prínos v oblasti kultúry a umenia“, Cena Jozefa Kresánka „za významný prínos v oblasti hudobnej teórie a historiografie“ a pod. Posledným ocenením bola Veľká cena SOZA za rok 2021 „za celoživotné dielo autorovi, ktorý sa svojou tvorbou významnou mierou pričinil o rozvoj slovenskej hudobnej kultúry“.

Smutná správa o trvalom odchode L. Burlasa bude v hudobníckej societe dlho rezonovať. Odišla renesančná osobnosť, noblesný človek, nestor modernej hudobnej teórie, ktorý nazeral na svet hudby z perspektívy filozofie, histórie a historickej bilancie, muzikológie, psychológie a tvorivých kompozičných počinov v hudbe. Odišiel jeden zo zakladateľov Fakulty múzických umení AU v Banskej Bystrici...

doc. Mgr. art. Mária Strenáčiková, CSc.
Katedra hudobno-teoretických a akademických predmetov FMU

KONCERT ŠTUDENTOV FMU AU V SLOVENSKEJ FILHARMÓNII

Vo štvrtok 16. novembra 2023 sa uskutočnil v Slovenskej filharmónii druhý koncert cyklu Junior. V bratislavskej Redute sa s orchestrom Slovenskej filharmónie pod taktovkou Maroša Potokára predstavili ôsmi mimoriadne talentovaní študenti Vysokej školy múzických umení v Bratislave a Akadémie umení v Banskej Bystrici. Fakultu múzických umení AU v Banskej Bystrici reprezentovali na vysokej interpretačnej úrovni mezzosopranistka Andrea Nemcová, flautistka Martina Pepuchová a trombonista Martin Panák. V ich podaní zazneli diela Johanna Sebastiana Bacha Erbarme dich, mein Gott a ária z Matúšových pašií, BWV 244, Cécila Chaminadea Concertino pre flautu a orchester, op. 107 a Gordona Jacoba Koncert pre trombón a orchester.

Mgr. art. Andrej Sontág, ArtD.
Vedúci katedry dychových nástrojov FMU

MAJSTROVSKÉ KURZY V HRE NA FLAUTE

14. – 15. apríla 2024 sa na Fakulte múzických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici uskutočnili majstrovské kurzy pod vedením nemeckej klaviristky a flautistky prof. Corduly Hacke. Prof. Hacke pôsobí ako vyučujúca korepetícií a komornej hry a ako korepetítorka na nórskej Universitetet i Agder v Kristiansande. Na kurzoch sa zúčastnilo aktívne pätnásť účastníkov, či už v sólovej hre na flaute a saxofóne, alebo v komornej hre. Okrem aktívnych a pasívnych domácich účastníkov z FMU AU sa na majstrovských kurzoch zúčastnili aj študenti z Bratislavy, Žiliny, Topoľčian či zo susedného Konzervatória Jána Levoslava Bellu v Banskej Bystrici.

16. apríla sa v nadväznosti na toto podujatie uskutočnil koncert v rámci cyklu Komorných koncertov FMU AU, kde sa predstavila prof. Cordula Hacke s flautistkou Laurou Baranišinovou.

Mgr. art. Laura Baranišinová
Interná doktorandka FMU

RETRO REFLEXIA NÁVŠTEVY JEDNÉHO KONCERTU

16. decembra uplynulého roka 2023 som sa ocitol ako poslucháč na koncerte súboru súčasnej hudby VENI ensemble. Hoci som zakladajúcim členom ansámblu (1988!), z pracovných dôvodov som projekt musel vynechať a vybral som sa teda na opačnú stranu pódia – do auditória Veľkého Koncertného štúdia Slovenského rozhlasu v Bratislave.

Moje pocity boli príjemne zmiešané. Ocitol som sa na koncerte „môjho" ansámblu, na ktorom účinkovali napospol len moji dobrí alebo výborní priatelia. VENI ensemble hral, na rozdiel od väčšiny produkcií z ostatných rokov, vo formáte širokého ansámblu s 20 hráčmi, vrátane umeleckého vedúceho Daniela Mateja. Dramaturgicky to bol čiastočne autorský koncert D. Mateja s uvedením jeho dvoch skladieb pre široký ansámbel. Najprv odznela skladba JMF for DM pre neurčený ansámbel a potom hlavné dielo koncertu QUOTATIONS-ROTATIONS-VARIATIONS pre klavír, ansámbel a audiostopy. Uvedené skladby boli dramaturgicky predelené dielom AVONDBOECK – NACHTBOECK spriazneného holandského skladateľa Piet-Jan van Rossuma, rovnako pre klavír a ansámbel. Okrem prvej skladby, dirigovanej autorom, sa dirigovania koncertu zhostil skúsený matador Marián Lejava.

Napriek krásnej vzájomnej komunikácii všetkých troch skladieb večera, chcem sa, aj z priestorových dôvodov, sústrediť na reflexiu záverečného diela koncertu skladby QUOTATIONS-ROTATIONS-VARIATIONS, majúcej pre mňa povahu medzníka v diele autora.

Pri počúvaní tejto Matejovej ansámblovky som si nevdojak spomenul na – v mnohom analogické – dielo GLORIA, ktoré stálo na začiatku jeho profesionálnej kariéry. Ešte nie na koncerte, ale z časového odstupu vnímam skladbu QUOT-ROT-VAR s uspokojením ako skladateľský počin na vrchole tvorivých síl, syntetizujúci hlavné hudobné a estetické vplyvy hudobníckej cesty Daniela Mateja. Ak nechám účelovo bokom cage-ovskú líniu jeho tvorby, potom hlavnými znakmi jeho „komponovanej" hudby boli z môjho pohľadu a v priebehu rokov zmysel pre nekonvenčnú zvukovosť, integrujúcu jemné a ušľachtilé so „špinavými" a drsnými zvukmi, v druhom slede potom akoby debussyovské (D.M. by volil iný prímer) hľadanie nekonvenčnej hudobnej formy, prejavujúcej sa u Mateja opakovane v „napínaní" hudobného času. A taktiež polarita drsného (bigbítového) a jemného gesta. Po vypočutí skladby s polročným odstupom, poznajúc ďalšie inšpiračné zdroje jeho vášne pre hudbu, vidím dielo ako originálny komplementár týchto vplyvov, so silnou individuálnou autorskou pečaťou. Konglomerát beatu, série, repetitívnosti, dynamického versus statického hudobného času, klastrov a aleatoriky versus mozartovskej akordiky, to všetko v majstrovsky prepracovanej jemnej sonorite versus „dirty sounds", aby napokon na vrchole vniesol nový prvok sound, ako recykláciu ľudského hlasu a elektroniky, z ktorého sa vykľuje pointa – citácia ľudovej pesničky „Hřbitove, hřbitove" ako hudobná banalita, v naturálnom podaní barda dávno zašlého pražského ambientu Egona Bondyho. Vyziabnutý šelestivý hlas interpreta je v Matejovom ponímaní svojho druhu sonórnym vyvrcholením jeho rafinovanej hry s týmto nesmierne silným hudobným výrazovým elementom.

Ako blízky súputník D. Mateja viem, že popri monumentálnom vplyve Johna Cage-a na jeho tvorbu, odrážajúcom sa v množstve partitúr s čiastočnou definovanosťou, čelil kritickým pohľadom tohoto svojho zamerania a opakovaným výzvam po prejavení svojich schopností v segmente partitúr s definovaným určením hudobného priebehu. Skladba QUOTATIONS--ROTATIONS-VARIATIONS je odpoveďou. Dielom s originálnou autorskou definíciou. V slovenskom hudobnom živote azda – zatiaľ – prehliadnutou udalosťou.

doc. Mgr. art. Ronald Šebesta, ArtD.
Katedra dychových nástrojov FMU

SPOLUPRÁCA S UKRAJINSKOU UNIVERZITOU IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

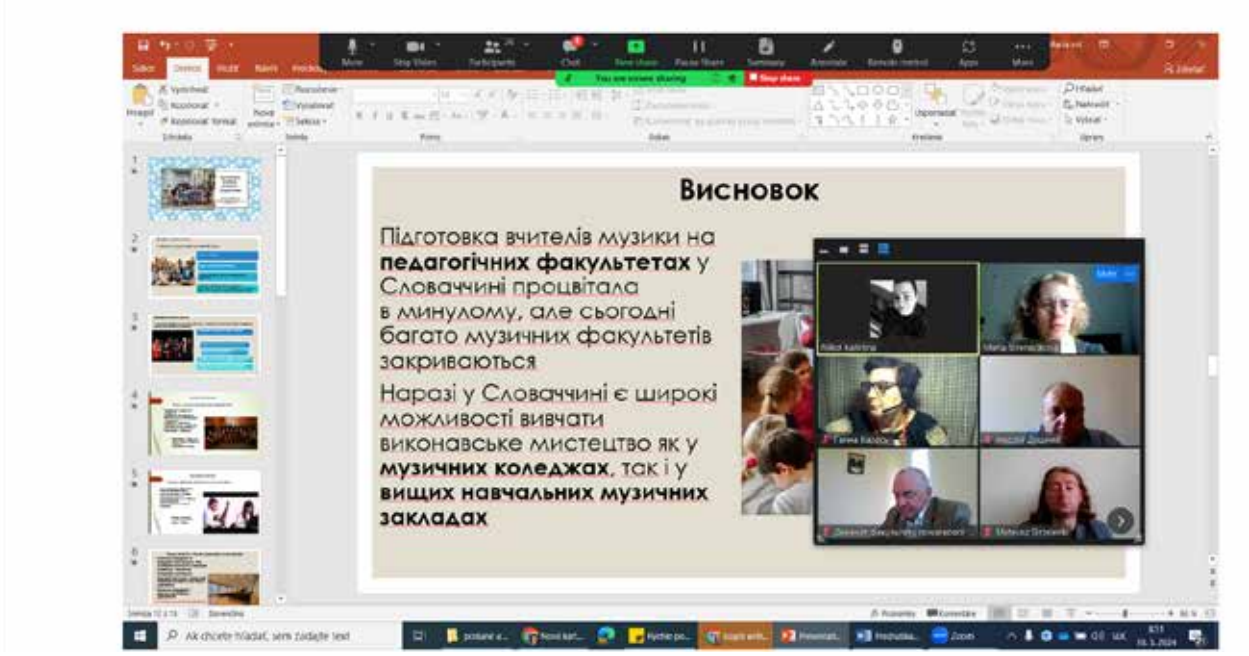

Printscreen z konferencie Music art XXI century – history, theory, practice, 10. 5. 2024

Prvým podujatím tohto roku, na ktorého realizácii participovala FMU AU v spolupráci s ukrajinskou univerzitou Ivana Franka v meste Drohobyč boli kurzy zvyšovania kvalifikácie pedagógov v špecializácii hudobné umenie. Hlavným organizátorom bol assoc. prof. Andriy Dushnyi, Ph.D., vedúci katedry hudobno-teoretických predmetov a inštrumentálnej prípravy. V rámci prednášok odznela 8. 2. 2024 pozvaná prednáška Márie Strenáčikovej ml. na tému *Úzkosť z hudobného vystúpenia: jej príčiny a zvládanie*.

V máji 2024 (10. 5. – 21. 5.) FMU AU opätovne spolupracovala s ukrajinskou univerzitou na realizácii programu profesionálneho rozvoja *Musical art in the vanguard of the national and European performing art school*. Domovskú univerzitu Ivana Franka zastupovali assoc. prof. Andriy Dushnyi, Ph.D. a Volodymyr Salii. FMU AU reprezentovala na podujatí doc. PaedDr. Mária Strenáčiková, PhD. Súčasťou podujatia boli konferencie, semináre, majstrovské kurzy a workshopy. Prvou konferenciou (10. 5. 2024) zo série udalostí bola konferencia s 12-ročnou tradíciou Music art XXI century – history, theory, practice. Jej spoluorganizátormi sú okrem spomenutých škôl aj Inštitút hudobnej edukácie na Univerzite Kochanowského (Kielce, Poľsko), Hudobná akadémia University Vytautas (Kaunas, Litva) a Kazašské národné konzervatórium Kurmangazy (Almaty, Kazachstan). Zborník príspevkov z konferencie, ktorého publikovanie odporúčal aj dekan FMU AU doc. Mgr. art. et Mgr. Peter Špilák, PhD., ArtD. Bol určený hudobným vedcom, pedagógom i študentom. Svojimi článkami prispeli okrem mnohých iných aj doc. MgA. Jana Škvarková, ArtD., doc. Mgr. art. Mária Strenáčiková, CSc. a doc. PaedDr. Mária Strenáčiková, PhD.

Poslednou tohoročnou plánovanou aktivitou, na ktorej má spolupracovať ukrajinská univerzita s FMU AU by mal byť už 18. ročník konferencie Folk-instrumental art at the turn of XX – XXI century, ktorá sa obvykle koná začiatkom decembra.

doc. PaedDr. Mária Strenáčiková, PhD.
Katedra hudobno-teoretických a akademických predmetov FMU

MLADÉ KONE 2023 (ARCHITEKTÚRA ŠTRUKTÚRY)

Výstava prác študentiek a študentov katedry grafiky
Miesto konania: galéria Koniareň - priestor pre súčasné umenie, Trebišov (pri Jazdiarni)
Termín konania výstavy: 02. 12.- 31. 12. 2023
Vernisáž: 02. 12. 2023 o 18:00 hod.
Kurátor: Peter Valiska-Timečko

Vystavujúci autori:
Miloš Mozdík, Marion Chrtová, Barbora Košut, Alex Hrehová, Silvia Balážová, Alexandra Cseresznyésová, Radoslava Vančová, Simona Kubalová, Karolína Paluchová, Zuzana Kosec.

Program galérie Koniareň z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Výstava Mladé kone je pokračovaním výstavného cyklu prezentujúc výsledky študentských prác na vysokých umeleckých školách na Slovensku. Aktuálna výstava prezentuje tvorbu študentov Katedry grafiky Akadémie umení v Banskej Bystrici. Výber sa vzťahuje na súčasné a experimentálne grafické práce, ktoré vznikli počas obdobia rokov 2022 – 2023. Výber prác reprezentuje aktuálny stav a súčasné tendencie najmladšej generácie autorov a autoriek pôsobiacich v troch rozličných ateliéroch Katedry grafiky: Ateliér GPS (grafika – priestor – synergia) pod vedením doc. Róberta Bruna, akad. mal.; Ateliér voľnej tvorby pod vedením doc. Igora Bencu, akad. mal. a Ateliér grafiky a vizuálnej tvorby Mgr. art. Patrika Ševčíka, ArtD. – vedúceho katedry.

Všetkých autorov spája téma Architektúra štruktúry a médium grafiky, princíp grafickej tlače. Dôležitým aspektom výstavy sa stáva štruktúra a experiment, zároveň ambícia nachádzať nové grafické postupy a autorské tlače. Na výstave je tak zastúpená plošná forma grafickej tvorby s presahmi do priestoru. Výber zahŕňa autorov prevažne magisterského stupňa štúdia a práce realizované v rámci predmetu Analýza – koncept – reprezentácia pod vedením Mgr. art. Petra Valisku-Timečka, ArtD.

Ambíciou výstavy je ponúknuť priestor mladej súčasnej a nastupujúcej generácie autorov pôsobiacich predovšetkým v grafickom médiu. Rozmanitosť prístupov a autorských programov jednotlivých autorov reflektuje subjektívnu optiku a citlivé vnímanie dnešnej reality a tohto sveta. Autori a autorky reagujú na existenciálne a sociálne témy, degradáciu súčasnej krajiny a architektúry, ekologické otázky, krízu ľudskej identity, tému kolektívnej pamäte a vlastnej identity.

Mgr. art. Peter Valiska-Timečko, ArtD.
Odborný asistent na katedre grafiky FVU

NIEKOĽKO INVERZIÍ

výstava Michaela Luzsiczu v Galérii KC – BEREHOVO/Koniareň – priestor pre súčasné umenie v Trebišove

Michael Luzsicza je autorom, ktorého tvorba má väzbu na maliarske východiská. Luzsicza však v priebehu rokov prostredníctvom skúmania akčného a performatívneho potenciálu maľby a kresby preorientoval svoj fokus a jeho umelecké výstupy sa stali mnohovrstevným a problematickým (v tom najlepšom zmysle slova) dielom.

Výber diel prezentovaný v galérii KC – BEREHOVO skúma momenty a systémy generované pojmom každodennosť; autor mapuje telo, domáci priestor, intímne prostredie. Jeho uvažovanie sa vyznačuje citlivosťou voči situáciám, prostrediam a materiálom. Nová tvorba čiastočne nadväzuje na staršie projekty, v ktorých sa zaoberal rodovými témami a feministickými teóriami. Tu je však telesnosť abstrahovaná, a to nielen formálne, ale aj v zmysle čiastočného opustenia spomenutých kontextov a sústredenia sa na „introvertnejšie" aspekty tvorby.

Luzsicza experimentálne tvorí na medziach umeleckých princípov, akými sú maľba, kresba, performance a inštalácia, ale striktné definovanie týchto kategórií popiera v prospech otvorenosti, premenlivosti a komplexnosti vyjadrenia a preskúmania témy.

Jeho maliarsky prístup je otvorený, pomerne diverzný, no napriek tomu je autorský fokus evidentný. Luzsicza sa nefixuje na jeden druh prejavu, teda nevolí medzi figuratívnym, znakovým či abstraktným štrukturálnym obrazom. Zahŕňa ich všetky, zapája dokonca voľné prvky s kaligrafickým a graffiti charakterom. Zaujíma ho závesný obraz, s ktorým manipuluje ako s kožou či prikrývkou, ale aj samostatný život materiálov, druhotných recyklovaných tkanín, ktoré používa ako podklad. Testuje ich povahu v performatívnych aktivitách nielen v súvislosti s vlastným telom a životným priestorom, ale aj vo vzťahu voči telám a aktivitám ľudí, s ktorými žije, spolupracuje a s ktorými zdieľa zážitky.

Výsledná inštalácia výstavy Niekoľko inverzií je preto založená na skúmaní

vzťahov medzi opísanými prístupmi a na vzťahu diel k špecifickému interiéru galérie KC - BEREHOVO. Luzsiczove maľby a kresby, hoci by sme ich spokojne mohli nazvať úplne inak, nejakým slovným novotvarom, sú obojstranné, miestami priesvitné, nepravidelné, chvejivé a nestále. Pozorovanie a zaznamenávanie každodennosti v prípade Michaela Luzsiczu nestelesňuje stereotyp či repetitívnosť, ale dobrodružstvo objavovania v autenticite priameho prepojenia vlastného intímneho priestoru s umeleckou tvorbou.

Súčasní*é mladí*é autori*ky sa s ľahkosťou pohybujú vo svojom prostredí a tvorbou, ktorá je pozorná a nevzniká s prvoplánovou ambíciou vytvoriť produkt umenia či dokonca komoditu, navrhujú spôsoby, ako nazerať na meniacu sa realitu a s ňou spojené problematiky. Objavujú liečivý potenciál vizuálneho umenia a je to naozaj veľmi vzrušujúce.

Mgr. art. Michaela Šuranská, ArtD.
Absolventka FVU

Michael Luzsicza, Niekoľko inverzií.
Usporadúva Koniareň – priestor pre súčasné umenie, Trebišov v Galérii KC – BEREHOVO
Vernisáž: 29. 3. 2024
Trvanie výstavy: 30. 3. – 20. 5. 2024
Kurátorka: Michaela Šuranská
Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia

Michael Luzsicza *1996

žije v Banskej Bystrici, kde tvorí a je študentom doktorandského štúdia na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Svoje diela prezentoval na viacerých domácich aj zahraničných samostatných výstavách, ako sú Umeano 8 (Hory Doly, Liptovský Mikuláš, 2023), Budovanie ticha (Nitrianska synagóga, Nitra, 2022), Medzi nami nič nové (Galéria mesta Topoľčany, 2022) a na kolektívnych výstavách, napríklad Ťažko je ľahko žiť (Nitrianska galéria, Reprezentačné sály, 2022), OSTEN Biennial of Drawing (Chifte Hamam official exhibition I., OSTEN GALLERY, Skopje, S. Macedónsko, 2022), Mladá pamäť (Šopa Gallery, Košice, 2019). Vytvoril aj kurátorské projekty, ako je napríklad skupinová výstava študentiek ateliéru STARTUP (AU v BB) s názvom Inéquality v Ateliéri strop v Banskej Bystrici, v produkcii Rozkvet Gallery v B. Bystrici.

SAPERE AUDE – ODVÁŽIŤ SA VEDIEŤ – DARE TO KNOW

17. apríl – 30. jún 2024
Komentované prehliadky pre verejnosť:
23. apríl 2024 a 14. máj 2024 o 17:00

Stredoslovenská galéria –
Pretórium, Námestie Š. Moysesa 25,
Banská Bystrica
Kurátorka: Ivana Moncoľová ||
Námet: Ján Triaška
Umelci a umelkyne:
Tereza Antolová, Silvia Balážová, Dávid Bátora, Jana Čepa, Nicol Hochholzerová, Alžbeta Hrnčiarová, Monika Hurajová, Anastasiia Kovalová, Jakub Mlynarčík | Jędrzej Bieńko, Lubosław Pirjankow (alias Allen Mack), Maja Salamończyk, Katarzyna Sporn, Bartłomiej Wawer | Vivien Antal, Laura Lentovits, Hanna Szabó-Sáfrány, Ádám Szabó, Ödön Szécsi | Viktoria Semi, Mirjana Milovanović, Filip Baloš

Vernisáž výstavy SAPERE AUDE 17. apríla 2024 v Pretóriu Stredoslovenskej galérie.
Foto: Jakub Hauskrecht

Katedra maľby Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici pozýva na výstavu študentov a študentiek zo štyroch európskych univerzít s názvom SAPERE AUDE (Odvážiť sa vedieť). Výstava predstavuje tvorbu dvadsiatich dvoch študentov a študentiek z Fakulty výtvarných umení v Banskej Bystrici, Katedry maľby Akadémie krásnych umení vo Varšave (Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Poľsko), Katedry maľby Maďarskej univerzity výtvarných umení v Budapešti (Magyar Képzőművészeti Egyetem Budapest, Maďarsko), Akadémie umení v Novom Sade (Akademija umentnosti Novi Sad, Srbsko).

Idea a námet spoločnej stredoeurópskej výstavy Sapere Aude vznikla počas druhej vlny epidémie korony. Snaha bola prepojiť spoluprácu a prezentáciu štyroch európskych univerzít a najmä jej študentov, ktorí v tom čase tvorili doma. Hoci umelecké výtvarné vzdelávanie je založené najmä na individuálnych výstupoch, pre tvorbu jednotlivcov sú kľúčové podnety zo spoločenskej socializácie, vzdelávania, trávenia spoločného času pri tvorbe svojich diel v ateliéroch. Selekcia diel sa zameriava na sprítomnenie tém umeleckých diel a malieb verejnosti, ktoré si študenti a študentky rešeršujú sami. Vyplývajú z fantázie, ako aj z vecnosti reálneho života. Výstavu sme rozdelili do niekoľkých tém, ktoré sa zrkadlia v jednotlivých miestnostiach galérie.

Téma sebaportrétovania je spoločensky prítomná od vzniku smartfónov cez sociálne siete. V dejinách umenia sa umelci vkladali do malieb na pozadie, alebo sa maľovali v odraze zrkadla, lebo boli sebe samým najbližším modelom. Vo výbere tejto výstavy je autoportrét v symbolických rovinách a rozpráva skôr o vzťahu k sebe samému alebo o vzťahu k iným (blízkym) ľuďom. Reflektuje viac spoločenské vzťahy.
Téme telesnosti, krehkosti tela (a duše) je venovaná ďalšia miestnosť, kde nájdeme reflexiu starnúceho ženského tela a jeho limitov, tému krehkosti tela v súvislosti s vojnou, ako aj smerovanie k autorskej introspekcii. Na výstave prezentujeme maľbu, sochu, objekt, inštaláciu, digitálnu maľbu a animáciu. Krajina a abstrakcia, ekológia a sublimácia autorského ja v krajine je silnou

Pohľad do výstavy Sapere Aaude - Odvážiť sa vedieť v Stredoslovenskej galérii v Banskej Bystrici, s dielami Ádáma Szabó (HU), Jakuba Mlynarčíka (SK), Hanny Szabó-Sáfrány (HU), Ödöna Szécsi (HU).
Foto: Jakub Hauskrecht

témou pre domácu fakultu výtvarných umení. Ide o pozorovanie prírody, prácu s abstrakciou pomocou autorskej techniky či používanie technológií kresby pomocou plotra pri tvorbe obrazu. Ako dôležitá sa vynára téma osamotenia, ktorá rezonovala v čase lockdownov, pohyb po nočných vyprázdnených uliciach alebo len pri venčení psa. Opustenosť a osamelosť korelujú s úzkosťou a stratou sociálnych kontaktov.

Ostatná téma je témou tvárí a tvarovania, snahy študentov o nové podoby obrazu cez rôzne prístupy štylizácie tvaru: od kresby verzus maľby ako spôsobu psychologického portrétu cez inšpiráciu digitálnym prostredím až po štylizáciu ulice cez skratkovité používanie piktogramov. Možno si niekto myslí, že preživšiu svetovú pandémiu netreba reflektovať. Áno, ako ľudia sme ju pochopiteľne vytlačili z pamäti. Ale ako sa ukázalo, niektoré objavené prekrývanie tém medzi študentami malo v priestore strednej Európy rovnaký základ. Či už ide o osobné prežívanie alebo o globálne dianie. Samotný názov výstavy Sapere Aude (Odvážiť sa vedieť) odkazuje na schopnosť ponárania sa do tém a artikulovania osobných, ako aj verejných problémov v umení. Výstava artikuluje autorský pohľad umelcov, ako vidia svet a atomizované témy v ňom, ako vidia samých seba.

Dimidium facti, qui bene coepit, habet, sapere aude, incipe! je fráza od poeta Horácia v Epistuale (20. roky pred n. l.). Často sa používa v kontexte akademického vzdelávania. Emanuel Kant ju použil ako symbolické označenie veku osvietenstva. V preklade znamená „Polovica práce je za tým, kto dobre začal, maj [tak] odvahu vedieť [a] začni." Ďakujeme študentom umenia, že majú odvahu vydať sa do neznámych miest.

Autoportrétovanie | Vidieť seba samých | Prezentácia vlastného JA

Odhliadnuc od toho, že umelec je sebe samým najdostupnejším modelom, sebaportrétovanie nikdy nebolo nevinnou reflexiou toho, čo umelci a umelkyne vidia, keď sa pozrú do zrkadla alebo do smartfónu. Umelci a umelkyne maľujú autoportréty z rôznych dôvodov: využívajú ju ako ukážku svojich zručností, ako možnosť pochváliť sa svojím statusom, napodobniť a vyzvať majstrov z minulosti či udržiavať konkurenčný vzťah k fotografickému médiu. V 20. storočí ide skôr o konfrontáciu materstva, sexuality, smrti a pre jedinca zásadných alebo hraničných životných situácií. Respektíve zrkadlia na nich konflikt mravný, etický, psychologický, kde ich ja je v konflikte s väčšinovou spoločnosťou, čo môže byť častokrát výzva ľahostajnej, širšej spoločnosti. Častokrát ide o odkaz, paralelné čítanie, subverznú umeleckú stratégiu, princíp zástupného symbolu k významu. Diela súčasného umenia sú viac-vrstevnaté a prinášajú viac významov, prinášajú veľkú otvorenosť k interpretácii ako aj identifikácii pre samotného diváka.
Tereza Antolová (SK) prináša klasickejšie poňatie autoportrétu v niekoľkých médiách ako socha, objekt, obraz. Pracuje však s rôznymi materiálmi prírodného charakteru, ktoré nesú symbolický význam krehkosti (sadra, niekoľko druhov íľov, listy spojené

Pohľad do výstavy Sapere Aaude - Odvážiť sa vedieť v Stredoslovenskej galérii v Banskej Bystrici, s dielami Silvie Balážovej (SK), Dávida Bátoru (SK), Jany Čepa (SK)
Foto: Jakub Hauskrecht

duvilaxom). Použitím zeme z miesta odkiaľ pochádza, sa spojením so seba-portrétovaním prepája s miestom odkiaľ pochádza. Zámerom nie je deklarovať schopnosť realistického prenosu podoby, ale symbolickú rovinu medzi krehkým, pôvodný, prichádzajúcim odniekiaľ. Bartłomiej Wawer (PL) používa historický slovník symbolov utrpenia a obete vo vzťahu k súčasným spoločenským vzťahom. „Chcel by som mať lepší v vzťah s otcom" je subjektívne vyjadrenie medzigeneračného nepochopenia a nenapĺňania očakávaní staršej generácie. Nicol Hochholzerová (SK) je známou slovenskou spisovateľkou a tiež študentkou grafiky na Akadémii umení v Banskej Bystrici v poslednom ročníku. V jej diele, ručne háčkovanom obraze s názvom „This Is The Best I Can Do" (Toto je to najlepšie, čo viem), reflektuje textové-konceptuálne princípy umenia. Autorka sa symbolickým prehlásením vzťahuje k sebe. Ale používa samozrejme humor, hyperbolu a feministické stratégie v odpovediach na otázky, čo vlastne žena v umení dokáže. Referuje k predsudkom dlhodobo spojených s tvorbou žien vrátane ručných techník, ktoré boli vnímané ako esteticky príjemné domáce práce, v hodnotovom systéme spoločnosti častokrát nivelizované.
Katarzyna Sporn (PL) v portréte dieťaťa „Na opak" využíva ako zdroj fotografické médium. Venuje sa figurálnej, portrétnej, autoportrétnej realistickej maľbe. Jej záujem sa viaže k estetike zachytenej situácie, pomocou maľby, ktorú štylizuje jemne zvolenou farebnosťou.

Krehkosť telesnosti a duše | Prelud zobrazenia

Telesná dočasnosť, krehkosť telesnej existencie či krehkosť duše, ktorá sa ako stav performuje v tele je veľmi častou témou naprieč umeleckým spektrom. Táto téma má množstvo odtieňov, z ktorých si umelci a umelkyne berú podnety, častokrát zo subjektívnej skúsenosti. Monika Hurajová (SK) vo svojom triptychu „Dátum spotreby" reflektuje tému ženského age-ingu cez témy dočasnosti ženského tela vnímaného ako spotrebného produktu. Téma ženy v spoločnosti môže byť reflektovaná aj pejoratívne zmysle jej reprodukčnej schopnosti. Maliarka tému, ktorá je tu spoločensky prítomná, ale nereflektovaná, zdôrazňuje zachytávaním ženského tela v rôznych fázach perimenopauzy, menopauzy a geriatrického veku. Katarzyna Sporn (PL) a Jędrzej Bieńko (PL) pracujú s figurálnym preludom zobrazenia, s prítomnosťou a zároveň neprítomnosťou tela. Podobným princípom ducha a duchovnosti vo figúre pracuje Laura Lentovits (HU).
Naopak prítomnosť tela vo vojnovom konflikte a jeho krehkosť reflektuje séria Anastasie Kovalovej (UA) s názvom „Naša (ne)blízkosť".
Je viditeľné, že telo a telesnosť, či už telo prítomné, miznúce alebo chýbajúce, je pre vizuálnych umelcov veľkou témou. Dokážu ho spájať s rôznymi spoločenskými témami, s ktorými sa ako ľudia snažíme každý po svojom vyrovnať a prijať ich.

Les | strom | krajina | prírodný environment

Téma krajiny a lesa dominuje najmä u študentov a študentiek Akadémie umení v Banskej Bystrici, preto sa vo výbere tejto skupiny nachádzajú najmä

oni. Téma lesa a lesného hospodárstva je cca desať rokov témou ekologickou a zároveň politickou. Téma krajiny a lesa zosilnela aj vďaka tráveniu času v prírode počas pandémie kovidu. Stali sa priestorom, kde väčšina ľudí nachádza priestor pre psychohygienu. Téma lesa ako environmentu hodného ochrany sa artikuluje v súčasnom maliarstve cez používanie alternatívnych farbív, materiálov, z ktorých je možné umenie tvoriť tiež. Takto pracuje Silvia Balážová (SK), ktorá k tvorbe svojich diel používa autorskú techniku na základe prírodných pigmentov výživového doplnku morskej riasy spirulina. Častokrát je les a príroda východiskovým referenčným bodom, ale zároveň autor či autorka dospeje k abstrakcii. Častou možnosťou je práca so svetelnými a optickými referenciami k tzv. komorebi (z jap. prírodné svetlo filtrované cez stromy a listy), ako aj svetelným obrazom, ktoré vytvárajú odrazy vodných plôch. Podobným spôsobom pracuje aj autorka Vivien Antal (HU). Nie vždy je les ako celok východiskovým bodom, niekedy je to obsesívne jeho detail ako kmeň, koreň. Doktorandka Jana Čepa (SK) maliarsky i študijne skúma ich existenciu v makrosvete lesa. Na druhej strane úplne opačným spôsobom pracuje s makrosvetom krajiny Dávid Bátora (SK). Sleduje estetiku labyrintu, ktorú tvorí z obrazov mestských štruktúr a krajinných prírodných foriem. Obrazy vrství vedľa seba a na plátno ich nechá prenášať autorskou technikou plotrovej kresby.

Poľský autor Jędrzej Bieńko a jeho diptych obrazov prezentovaný v sekcii o Krehkosti telesnosti a duše | o prelude zobrazenia
Foto: Jakub Hauskrecht

Tváre a tvarovanie

Táto selekcia diel pracuje s fenoménom portrétu v maľbe, s tvarovaním/tvaroslovím, snahou mladých umelcov použiť vlastnú štylizáciu a odskúšať si svoj potencionálny rukopis.
Jakub Mlynarčík (SK) sa sérii diel venuje portrétom ľudí z vybraných sociálnych skupín. Ide o psychologický portrét. Na základe rozhovorov si jednotlivci s pomocou copingových kariet (terapeutické karty uľahčujúce prístup človeka k emóciám) vyberajú vlastné farebné spektrum a spájajú si tak emóciu s farbou. Princíp tváre, respektíve morfovanie masky používa v ostatnej svojej tvorbe aj Lubosław Pirjankow (alias Allen Mack). Svoju vizualitu čerpá z digitálneho prostredia, z vízie nekonečného digitálneho priestoru, možností generatívnych 3D programov. Adam Szabó (HU) sa zaoberá témou ulice. Zároveň využíva postupy piktogramovej estetiky. Na základe farebne redukovanej škály vytvára plošnú maľbu, ktorá je stratégiou vlastnej autorskej štylizácie. Ödön Szécsi (HU) pracuje s estetikou neoexpresionizmu. Svoje maľby zahusťuje figúrami okolo stola. Estetika masívnosti tela, kompozície inšpirované historickou maľbou, ikonografickými scénami.

Dlhé tiene | Osamotenie

Estetika spoločná pre tri umelkyne Mirjanu Milovanović (SRB), z ktorej diel vystavujeme digitálnu animáciu, Maju Salamończyk (PL), z ktorej tvorby vystavujeme selekciu troch malieb a Alžbetu Hrnčiarovú (SK), ktorá prezentuje sériu malieb z jedného cyklu. Všetky spája estetika dlhých tieňov. Samozrejme ide o diela, ktoré pracujú s estetikou noci, tmy, a dlhých tieňov pouličného nočného osvetlenia. Mnohé z nich sú vyprázdnené bez ľudí. Niekde sa nachádza osamelá figúra človeka, mačky či psa. Pri Alžbete Hrnčiarovej (SK) je zrejmé, že vychádza z nedávneho obdobia pandémie kovidu poznačeného reštrikciami, zákazom vychádzania von s výnimkou len pri venčení zvierat, reflektuje osamelosť človeka. Osamelosť ako emócia z obrazu či osamelosť ako pozorované dianie na statickom obraze je silno prítomná u poľskej autorky Maji Salamończyk (PL). Diela sú tvorené na základe pozorovania autoriek a ich vecného prístupu; častokrát sú podporené fotografickým záznamom ako skicou pre maľbu. Diela ostanú, podnet, z ktorého vznikli časom zanikne. Bude to len situácia. Dôležitým momentom je, či emócia v základných znakoch presiahne kontext svojho vzniku. Diela síce vznikajú z osobnej vizuálnej alebo zážitkovej skúsenosti – podnetu, pozorovania, opakovaného pozorovania reality. Maliarky však doň môžu vložiť aj viac, a to je moment emocionálnej roviny, ktorý by mal pretrvať.

Výstavu podporil Fond na podporu umenia, Poľský inštitút, Fakulta výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Za spoluprácu ďakujeme Stredoslovenskej galérii v Banskej Bystrici. Realizované z grantu KEGA.

Mgr. Ivana Moncoľová, PhD.
Odborná asistentka Katedry teórie a dejín výtvarného umenia FVU

NATÁLIA ŠIMONOVÁ. KONVERGENCIE.

Natália Šimonová sa venuje kolektívnej a osobnej pamäti, ktorú reflektuje cez motívy urbánneho a prírodného prostredia. Pracuje primárne so spomienkami, a to v zmysle určitého reflexívneho procesu s dôrazom na koreláciu medzi priestorom a pamäťou. K príznačným námetom patrí exteriérový mobiliár z čias socializmu na verejných priestranstvách ako prirodzená súčasť našej kultúrnej identity a historických konotácií, napr. preliezačky, brány, ploty, amplióny či sedadlá, ktoré prezentuje ako akési sedimenty.

Názov výstavy poukazuje najmä na autorkin tvorivý postup – konvergentné snahy v používaní techník, médií a v spôsobe práce, ktorými interpretuje zvolené motívy. Šimonová spája výtvarné a nevýtvarné prostriedky, a tak vytvára charakteristické viacvrstvové kombinácie. Zaujíma sa o vnútornú podstatu a principiálne konfliktné vzťahy medzi médiami, ktorých interakciou definuje obrazový priestor. Venuje sa ich výskumu, pričom osobitnú pozornosť kontinuálne venuje hrdzi, s ktorou narába ako s časovou stopou. Programovo skúma jej typické vlastnosti, zvlášť nestálosť a flexibilitu v súlade so svojím umeleckým programom. Zvolené výtvarné médiá sa tak javia ako sporné v súvislosti s hrdzou, keďže tá má nejasné hranice, je nejednoznačná a v zmysle samotného procesu korózie sčasti nehmotná. Okrem toho je pomerne dynamická, prirodzene sa rozrastá, okupuje a zároveň zrastá s plátnom, čím sa organicky prepája aj s inými materiálovými zložkami, pomocou ktorých je budovaný príslušný celok. Na jednom mieste sú teda prítomné viaceré tvorivé jazyky a hrdza je akýmsi kompasom. Autorka takto vnáša do svojich realizácií pocit napätia a nesúrodosti. Spájaním spomenutých komponentov však zároveň vzniká jednota medzi každým gestom a každou vrstvou.

V Šimonovej kreatívnom vyjadrení je neodmysliteľná takisto procesuálnosť, evidentná predovšetkým pri výbere hrdze ako organického, v zásade oxidujúceho materiálu. Autorka ju uprednostňuje tiež vo voľbe konkrétnych motívov – mobiliáru poznačeného zubom času. Symptomatické je aj narábanie so vzniknutými kompozíciami, v ktorých uplatňuje istý rozsah sekundárnych úprav a intervenčných zásahov. Či už ide o opakované tónovanie hrdze farbami v základnej škále, stúpanie na plátna alebo zakomponovanie rôznych deštruktívnych prvkov (napr. spiniek a výrezov) v súlade s preferovaným rozkladom, nepresnosťou a nestálosťou ako základnými princípmi jej diel. S tým súvisí tiež priznaná kresba a pastózny maliarsky rukopis, ktoré konvenujú so zámernou nedokonalosťou realizácií.

V neposlednom rade môžeme názov výstavy vnímať metaforicky, a to skrze Šimonovej signifikantnú tému – spájanie určitých životných skúseností so súčasným prežívaním v akte mentálneho zbližovania, v tomto prípade s miestom prostredníctvom spomienky. Podobne ako pri svojej tvorivej práci kladie výtvarníčka dôraz na viacvrstvové vnímanie reality a vzájomné súvislosti medzi prírodou a urbánnym prostredím. Pracuje najmä so základnými geometrickými útvarmi či líniami, ktoré využíva skôr ako znaky. Tieto elementárne prvky neraz variuje a multiplikuje v rámci kompozície. Transpozíciou toho istého motívu, niekedy v niekoľkých plánoch alebo rôznych uhloch dosahuje efekt nekonečného plynutia. Napriek tomuto až divergentnému prístupu Šimonová pomocou začlenených štruktúr do často abstrahovaných maliarskych skladieb docieľuje ohraničenie plochy, a tak speje ku konečným limitom. Konzistentná práca s týmito mnoho ráz sériovo vytváranými námetmi je takisto konvergentná, ak vezmeme do úvahy narábanie s konkrétnym, meniacim sa urbánnym priestorom. Autorka sa nezriedka repetitívne vracia k rovnakým témam a na miesta, ktoré sa prirodzene premieňajú pod vplyvom vonkajších okolností (počasie či ľudské zásahy), čím prepája minulosť a prítomnosť. Divák sa tak stáva aktívnym účastníkom posunov a reinterpretácie spomienok v porovnaní so súčasnosťou, teda konvergencie starého a nového.

Integrálnym prvkom v Šimonovej tvorbe je tiež priestorové riešenie výstavy, t. z. kontextualizácia a situovanie malieb vo vzťahu k príslušnej ploche a k iným, nevýtvarným súčastiam. Do výstavnej plochy formou site-specific inštalácií začleňuje obvykle rôzne konštrukcie – či už pozostatky verejného mobiliáru, lešenie alebo zväčša kovové elementy určené na stavbu. Prostredníctvom týchto inštalačných prvkov, akoby fluidných vrstiev, keďže im chýbajú steny, znovu naznačuje plynutie – tento raz v protiklade s hmotou (aj v nej umiestnených) malieb predstavujúcich jasné hranice. V predmetnej výstave sa takisto nachádza v zmysle charakteru materiálu pomerne kontrastná inštalácia z jemných pauzovacích papierov dotvorených hrdzou, ktoré pôsobením svetla a vzniknutými štruktúrami pripomínajú imaginatívnu krajinu. Tento

prístup, akým autorka vytvára až kontemplatívny dialóg medzi priestorom, objektami a divákom, sa približuje ku konceptuálnej estetike. Kým v samotných maľbách figuruje skôr gestický prejav alebo abstrakcia interagujúca v istej disharmónii, rytmy a čiary naznačené aj týmito inštalačnými zložkami sú ďalšími medzami a súčasne spájajúcimi časťami autorkinho tvorivého rozprávania.

Kurátorka Mgr. Martina Vyskupová, PhD.
Foto: Matej Kukučka

Natália Šimonová

(*1995, Žiar nad Hronom)

– absolvovala štúdium na Akadémii umení v Banskej Bystrici v roku 2020 (ateliér Rastislava Podobu), kde momentálne pokračuje v doktorandskom štúdiu u Jiřího Davida. Zúčastnila sa na niekoľkých workshopoch na Slovensku, v Poľsku, Maďarsku, ako aj rezidencie vo Francúzsku. Vystavovala na niekoľkých kolektívnych a samostatných výstavách na Slovensku, v Českej republike, Rakúsku, Bulharsku a Francúzsku. Takisto bola laureátkou súťaže Maľba roka 2020. V súťaži Strabag Artaward International 2021 sa dostala do finále a získala Cenu uznania. Žije a tvorí v Prašiciach (okres Topoľčany).

Venuje sa tzv. expandovanej maľbe, t. z. maľbe s presahom za hranice média formou priestorovej inštalácie, komunikácii malieb s priestorom s aktívnym zapojením diváka. Používa kombinácie klasických a neklasických médií, tradičných a netradičných výtvarných techník a postupov (uhoľ, pastel, akryl, olej, frotáž, koláž, dekoláž) a najmä hrdzu, ktorá je pre jej tvorbu charakteristická. Prechádza od figuratívneho až po abstraktné vyjadrenie vychádzajúc z pozorovania krajiny.

„JE DEMOKRACIA V OHROZENÍ?“

Výstavný projekt v spolupráci HUMAN FORA a Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Medzinárodné diskusné fórum o demokracii a ľudských právach zastrešovalo výstavu k X. ročníku HUMAN FORUM (28. – 30. 11. 2023) na tému Posilňovanie demokracie a občianskej spoločnosti ako prevencia rastu extrémizmu. Iniciátorom fóra je občianska platforma NIE V NAŠOM MESTE v Banskej Bystrici. Výstava vznikla ako sprievodné podujatie fóra v priestoroch historickej Radnice mesta Banská Bystrica. Záštitu nad ním prevzala aj prezidentka Slovenskej republiky Zuzana Čaputová.

Grafika, virtuálna realita, olej na plátne či priestorová tvorba. Multimediálne, angažované a mladé súčasné umenie študentstva Akadémie umení v Banskej Bystrici vzniklo v ateliéroch fakulty výtvarných umení ako reakcia na open call výtvarnej roviny Human Forum 2023. Výstava Je demokracia v ohrození? je ukážkou, ako sa komentuje, kritizuje, koloruje a „scitlivuje“ vnímanie rozdielov rozhrania našich realít. Povedomie o základných hodnotách demokratickej spoločnosti si musíme pripomínať rovnako ako slogan z grafiky Matúša Maťátka „Sloboda nie je happy end!“, ktorý vytvoril pre Post Bellum. Umenie kauzality má v spoločnosti úlohu prevencie a deradikalizácie, ktorá má prispievať k šíreniu povedomia tolerancie. Otázku ohrozenia demokracie vizuálne komentovali vystavujúce/ci Sandra Cseresznyésová, Erika Czaková, Zuzana Dolinay, Lukáš Labuda, Matúš Maťátko, Alexandra Pradidová a Pavol Šeliga v spolupráci s kurátorkou výstavy Gabrielou Birošovou.

Výstava bola sprístupnená v priebehu otváracieho dňa Human Forum (28. 11. 2023), počas ktorého prebiehali nepretržite komentované prehliadky, na ktorých hostí sprevádzalo rotujúce študentstvo. Viac si o výstave a samotnom podujatí môžete vypočuť v reportáži rádia BB FM v priloženom QR kóde.

Výstavu finančne podporil Rotary club Banská Bystrica.

Mgr. art. Gabriela Birošová
Študentka doktorandského štúdia FVU

https://podcasters.spotify.com/pod/show/bb-fm/episodes/Obzretie-sa-za-X--ronkom-medzinrodnho-diskusnho-fra-HUMAN-FORUM--2023-e2d0alp/a-aanchph

© Peter Hladký

HORE BIRDY

Rozhranie obrazu slova

V rámci cyklu DUF-art („dočasná umelecká forma“) intervencie v nevýstavných priestoroch Krajskej galérie v Prešove vás pozýva na samostatnú výstavu Gabriela Birošová, doktorandka FVU AU BB na katedre IDM. Výstavný projekt pod kuratelou Michala Murina si môžete pozrieť až do septembra tohto roka (24. 4 - 9. 9. 2024). Slovo ako kľúč k priestoru postavený na architektúre textu a jeho významoch je site-specific inštaláciou medzi konkrétnou a vizuálnou poéziou, postavenou na situačnom, aleatorickom prístupe, ktorý je východiskom a ťažiskom výstavy. Text ® textúra ® objekt. Viac ako dvadsiatka textov a inštalácií vytvára priestorovú poéziu asociácií medzi galériou a text-artovými reakciami tvaroslovia. Zhmotnený vizuálny jazyk sa tak stáva mapou, navigáciou pre recipientov v členitých priestoroch galérie. Je to hra s divákom a playground autorky, do ktorého pozýva „zahrať sa“. O výstave viac píše v kurátorskom texte Michal Murin.

Ako pristúpiť k intervencii do architektúry troch meštianskych domov, ktoré tvoria komplex Krajskej galérie v Prešove. Komplikované vnútorné riešenie dispozícií miestnosti a spojovacích chodieb galérie vytvára mnoho opticky hluchých priestorov, do ktorých sa veľmi ťažko inštalujú výstavné projekty. Jedným z riešení je pracovať priamo na tvári miesta formou site-specific inštalácie. Spojovacím materiálom maltou je slovo a slovo sa stáva aj stavebnou priečkou a múrom, ktorý vyčleňuje jednotlivé priestory, a tak sa stáva ďalším architektúrno-tvorným prvkom. Poézia, slovné hry, asociácie, homonymá, evokácie zasadené do priestoru fungujú ako text vyskakujúci „spoza rohu“ a komentujú stavebné prvky, architektonické výsledky alebo funkcionalitu budovy. Vzniká hravá textová inštalácia postavená na báze poézie autorky Gabriely Birošovej, ktorej sústredená pozornosť na slovné hry a prešprešmyčky vyústili do slam poetry a aktivistickej poézie. AU-torka (ako doktorandka na AU – Akadémii umení v Banskej Bystrici) pracuje s jazykom. Vytvára textové (bonmotné) komentáre k interiérovému (do)riešeniu budovy, čím realitu stavebných úprav vťahuje do sveta umenia. Inokedy citáciami popkultúry vytvára v priestore situačný kon(text). Využíva homonymá, ktorými umožňuje na rôznej úrovni čítať „otvorené dielo“. Dokazuje to aj fakt, že ovládanie lokálneho šarišského dialektu alebo faktov z dejín umenia sú devízami k viacvrstvovému dekódovaniu diela a (do)čítaniu jeho významu.

Zvyšuje sa tak umelecký účinok na diváka, roztvárajú sa potenciály interpretácie a posun zorného uhla prináša neočakávaný význam.

Texty autorky sú umiestnené v mnohých nevýstavných priestoroch a chodbách, a tak návštevník v tzv. slepých priestoroch odsleduje niť uvažovania. V mysli, na pozadí, sa divákovi odohráva situačná a asociačná hra na jazykovom ihrisku Gabriely Birošovej.

Príspevok pripravili:
prof. MgA. Michal Murin, ArtD.
Mgr. art. Gabriela Birošová

Pocta
Podstavcu

3×2×2

3 dni, 2 fázy, 2 lektori. Medzifakultný workshop Tvorivé zdroje performera realizovaný v rámci 20. ročníka medzinárodnej Banskobystrickej teatrologickej konferencie viedli dvaja lektori v priebehu troch dní (21. - 23. novembra 2023). Andrej Kalinka a Milan Kozánek priniesli na akademickú pôdu fyzické techniky ako zdroj pre tvorivý proces výskumu. Pohybové štúdio Fakulty dramatických umení AU v Banskej Bystrici sa tak na krátky čas stalo ostrovom rezonancie.

Každý deň workshopu bol rozdelený do dvoch fáz. Prvá bola zameraná na fyzické techniky cvičenia so základom hudby, ideovej a teoretickej roviny komplementárneho umenia, pričom druhá fáza skúmala tvorivý proces jednotlivca či skupiny.

„Ak som bol umelec a bol som v štúdiu, potom čokoľvek, čo som robil v štúdiu, musí byť umenie. V tomto bode sa umenie stalo viac činnosťou a menej produktom".[1] Takto opisuje Bruce Nauman ikonické dielo, ktoré vzniklo v jeho ateliéri, Walking in an Exaggerated Manner around the Perimeter of a Square (1967-68). Strach zo strachu. Báť sa skutočnosti, že nás čaká náš strach v ateliéri alebo vonku za rohom, je obava zo strápnenia vo svetle výsledku nedokonalosti. „Nemajte strach z dokonalosti – nikdy ju nedosiahnete."[2] Odpútať sa od vedomia nevedomými pohybmi je uvedenie tela do stavu, ktorý Andrej Kalinka pomenúva ako polohocit, kinestézu. Vnímanie vnútorného sveta orgánov pomáha pri rozptýlení o povedomí okolia a fokusuje receptory svalstva. Hľadanie tvorivého zdroja performera v procese tvorby môže byť scenárom samým. Alexandrova metóda ako libreto adaptácie, zatomizovanie a sprítomnenie „je metódou vedomejšieho prepojenia mysle a tela. Prácou s držaním tela, pohybom a sebauvedomením sa snaží o zlepšovanie rovnováhy a koordinácie. Je technikou ako s preventívnym, tak s terapeutickým účinkom."[3] Hra atomizácie vedomia sa dá považovať za hľadanie cesty k metamorfóze ako znova-nájdenie. Korelácia medzi repetíciou a vibráciou je nevyhnutnou tenziou medzi centrom a rytmom. Hľadanie kauzalít, vzťahov je kontrastom voči redundancii. Kalinka delí ľudí na 3 typy: Tí, čo vidia; tí, čo vidia, keď im to ukážete; tí,

[1] MoMA., Bruce Nauman, Walking in an Exaggerated Manner Around the Perimeter of a Square, 2024 [online] dostupné na internete: <https://www.moma.org/collection/works/117947>

[2] Salvador Dalí., 1904–1989, [online] dostupné na internete: <https://citaty-slavnych.sk/citaty-o--strachu/>

[3] Hájková M., Alexanderova metoda, [online] dostupné na internete: <https://fyzioterapie.utvs.cvut.cz/document/show/id/303/>

čo nevidia. Ďalej hovorí: „Úloha umelca je byť senzitívny a touto cestou znázorniť niečo, čo bežne iní nevidia a ukázať im to: uhly, tiene, témy a telo, práve z neho všetko vychádza." Kozánek telo nazýva aj centrom, stredom, z ktorého všetko vychádza. Aby ste pochopili, že existujete, musíte nájsť svoje „ťažisko", východiskovú pozíciu, a teda zistiť, ako existujete, fungujete. Keď nájdete ťažisko, začne rezonovať. Rozhýbanie, rozvibrovanie centra bolo vždy úvodom každého dňa workshopu ako základný východiskový bod. Kozánek vníma centrum a viacvrstvovú väzbu, lamely, „rezonančné pláty: takt, pohyb, hudba, vízia. Človek má dva pláty ako nástroj všetkého." Asi aj preto tí „viacplátoví" vytŕčajú z radu viac. Možno prenesene by sa dalo napísať, že čím viac talentu, tým viac rezonancie.

Vizualitu vnútorného a vonkajšieho sveta popisuje Klinka ako „ideu a hmotu". Ďalej hovorí o bezkontaktnej dobe, ktorá odďaľuje prenos-transfer idey do hmoty. Spomedzi všetkých piatich zmyslov máme spoločné so všetkými živočíchmi len jeden, a to hmat. To je zrejme dôvodom, prečo všetky kognitívne zmysly dostali na workshope zabrať. Impulzy práce so študentstvom preto vychádzali z anatómie pohybu a tela, hry na hudobných nástrojoch či práce s textom ako výtvarným objektom a materiálom. Celý proces sprevádzalo hľadanie osobných limitov a vykročenie z komfortnej zóny. Je to technika, ktorá sa opiera o prácu s hereckým i nehereckým recipientom, z ktorého sa v procese stáva participujúci článok, element.

Po troch dňoch bádania sme sa naučili pozíciu sprítomnenia, našli začiatok bezmednosti a naučili sme sa čeliť našim strachom ich spoznaním. V mene študentstva vám obom ďakujem za workshop, verím že nie posledný. Na záver básnicky dodám: „Umenie je postoj, stoj čo stoj."

Mgr. art. Gabriela Birošová
Študentka doktorandského štúdia FVU

PREZENTÁCIA SÚČASNÉHO UMENIA NA JUBILEJNOM ROČNÍKU SALON D'AUTOMNE V PARÍŽI

Na 120. ročníku jesenného salónu, SALON D'AUTOMNE v Paríži, predstavila svoju tvorbu aj dvojica pedagógov Katedry grafiky FVU Akadémie umení v Banskej Bystrici

Počas jubilejného 120. ročníka tradičného Salon d'Automne v Paríži predstavil Slovenský inštitút v Paríži diela troch slovenských umelcov Andrey Pézmanovej, Patrika Ševčíka a Filipa Jurkovića v kurátorskej koncepcii Niny Vrbanovej, PhD. Výstava sa konala od 18. – 21. januára 2024 v parížskej Grande Halle de la Villette. Grafické diela troch slovenských umelcov boli súčasťou medzinárodného výberu viac ako 1400 multižánrových umeleckých diel z 50 krajín sveta, v Grande Halle de la Villete v Paríži. Vystavené diela našich umelcov tento rok ponúkli svojím aktuálnym spoločenským a environmentálnym obsahom pohľad do mozaiky kvalitnej slovenskej grafiky.

Patrik Ševčík z Katedry grafiky FVU AU v Banskej Bystrici predstavil svoje dielo s názvom „Position". Vo svojej tvorbe sa venuje grafike, grafickému dizajnu využívajúc digitálnu tlač. Špecifickosť jeho dielam dodáva práca s nájdeným a prisvojeným predmetom. Prezentovaná grafika bola vytvorená technikou sieťotlače, ktorej sa autor v posledných rokoch venuje. Filip Jurkovič, taktiež z katedry grafiky FVU AU v BB, sa odprezentoval digitálnou grafikou „Chemtrails". Filip Jurković je multimediálny výtvarník a vo svojej tvorbe reflektuje aktuálne témy spoločnosti. Príkladom je práve cyklus počítačových grafík „Chemtrails", v rámci ktorého pretvoril oblohy známych výtvarných diel. Kolekciu slovenských diel uzatvára dielo výtvarníčky Andrey Pézman, pedagogičky z Katedry grafiky Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. Jej dielo „Untitled" zo série „Rána..." zdôrazňuje spomienkové dedičstvo a prepája dve generácie – syna a otca. Tvorba Andrey Pézman vyniká unikátnymi autorskými knihami, kreatívnym spracovaním aktuálnych tém, ale aj osobným vyrovnávaním sa s hlbokými emóciami, pričom disponuje subtílnou poetikou.

Na tento historický veľtrh umenia, ktorý vo svojich začiatkoch znamenal vznik najvýznamnejších umeleckých smerov, prišlo až 30 000 návštevníkov. Prítomná bola odborná novinárska a umelecká obec, francúzska a medzinárodná verejnosť. Salon d'Automne je neziskové združenie umelcov, založené v roku 1903, uznávané pre svoju verejnoprospešnosť od roku 1920. Jeho cieľom je podporovať a rozvíjať výtvarné umenie na všetkých podujatiach a najmä prostredníctvom výstav vo Francúzsku a v zahraničí. Medzinárodná prehliadka výtvarného umenia „Salon d'Automne" (Jesenný salón) má dlhoročnú tradíciu.

doc. Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD.
Vedúci katedry grafiky FVU
Foto: FB: Institut slovaque de Paris - Slovenský inštitút v Paríži

PAULINA TARARA: HAPPY EVER AFTER.

Výstava v Galérii FX
Termín: 16. – 28. 04. 2024
Kurátorka: Katarína Balúnová
Text: Paulina Tarara

Preklad: Katarína Balúnová

„(...) zhromažďujeme a usporadúvame dokumenty diskurzu, aby sme zachránili spomienku na tých, ktorí v nich boli zaznamenaní, ukladáme tieto texty, obrazy, zvuky, motivovaní strachom z vymazania stôp niečej konkrétnej prítomnosti“.[1]

Šťastne až do smrti – takto sa zvyčajne končia rozprávky v angličtine. Tento výraz naznačuje, že to bude „happy eternal after“, niečo, čo bude trvať večne. Poľský preklad długo i szczęśliwie (dlho a šťastne) predpokladá koniec, ktorý je s tým spojený: hoci dlho, hoci šťastne, nie je to navždy.

Strach zo smrti môže byť veľmi silný. Tento strach sa týka smrti nás samých, ale aj našich blízkych. Nepochybne máme túžbu zanechať po sebe niečo trvalé, porozprávať sa s dávno strateným priateľom alebo členom rodiny. Znovu pocítiť blízkosť vyplývajúcu zo vzťahu s inou osobou, ktorá presahuje hranicu nebytia.

Tri internetové portály: eterni.me, Lifenaut a Eter9 boli (do určitej miery) oživené s cieľom vytvoriť bitový ekvivalent človeka. Nemusíme však čakať 40 rokov, kým sa neurónové siete naučia naše správanie na internete. To sa už deje a pandémia tento proces len urýchlila. Kým pomaly umierame biologickému svetu, rodíme sa vo svete digitálnom. Nadácia Terasem Movement preto ponúka vytvorenie osobných digitálnych Mindfiles, ktoré v budúcnosti povedú k vytvoreniu bitového ekvivalentu ľudského MindClone, čo poskytne možnosť digitálneho života ako informácie po skončení biologického života.[2]

V knihe Archive Fever: A Freudian Impression Jacques Derrida otvára tému archivácie: samotný akt uchová-

1 J. Momro, Derrida w Archiwum. Widma genetyczne, [in:] Czas kultury, 2/2013, s. 96

2 What Are MindClones? https://www.lifenaut.com/mindclone/

vania informácií, ale aj funkcie, ktoré archívy plnia, a moc, ktorá sa s nimi spája. Hneď na začiatku Jacques Derrida spomína slovo archeion, z ktorého pochádza slovo archív. Toto grécke slovo znamená dom, byt, miesto pobytu úradníkov, tých, ktorí verejne vydávajú príkazy. V ich sídle sa ukladali dokumenty, ktorých boli strážcami, ale mali aj právo s týmito dokumentmi disponovať. Archonti mohli tieto archívy interpretovať a spravovať. Existencia archívu je podľa Jacquesa Derridu súbežná s existenciou moci, ktorá má schopnosť pomenovať veci a má rozhodujúci vplyv na ich obsah: čo sa zachová pre budúce generácie a čo sa zabudne. Pri posudzovaní súčasných pokusov o archiváciu osobnosti v kontexte koncepcie archívu Jacquesa Derridu si nemožno nevšimnúť analógie, ktoré sa tu objavujú. Ak si vytvoríme Mindfiles a avatara zodpovedajúceho našej osobnosti, môžeme rozlíšiť päť typov depozitárov:

Tvorcovia algoritmu. Rozhodnutia urobené počas návrhu a výberu typu neurónovej siete, vhodne zvolená trénovacia množina a testovacia množina formujú algoritmus a jeho učebné a rozhodovacie schopnosti. Nemajú vedomosti o konkrétnej archivovanej osobe, ale ich rozhodnutia vo fáze projektu ovplyvňujú spôsob archivácie.

Algoritmus. U niektorých algoritmov sa v určitých situáciách môže vyvinúť ekvivalent traumy alebo strachu z niečoho, čo je spôsobené vonkajšou situáciou. Takéto aspekty ovplyvňujú aj to, ako sa algoritmus učí byť používateľom.

Korporácia. Vlastní technológiu, ktorá umožňuje vytvoriť avatara. Softvér beží na jej serveroch. Má tiež všetky informácie o danej osobnosti: jej preferencie, okruh priateľov, politické názory, rozhodnutia pri nakupovaní a dokonca aj spôsob, akým hovorí a reaguje na konkrétne situácie. V súčasnosti majú spoločnosti oveľa viac informácií o používateľoch zo sociálnych médií, s ich pomocou dokážu spravovať údaje a budovať svoje bohatstvo. Pripomínanie informácií o zosnulom, ktoré sa prejavujú prostredníctvom interakcie s avatarom zo strany rodiny a priateľov, sa uskutočňuje v poradí, ktoré je dané kontrolou (mocou), ktorú má spoločnosť.

Rodina a priatelia. Po smrti používateľa sa stávajú priamymi správcami avatara. Vyžiadanie informácií rodinou a priateľmi sa uskutočňuje za podmienok obmedzených politikou spoločnosti v rámci predpisov, ktoré archivovaná osoba odsúhlasila. Je na rozhodnutí rodiny a priateľov, či budú mať s avatarom každodennú alebo len príležitostnú interakciu.

Archivovaná osoba. O archivácii rozhoduje počas svojho života. Od jej/jeho rozhodnutia závisí, či sa archivácia vôbec uskutoční a aké prvky svojho života sprístupní svojmu avatarovi. S avatarom a informáciami v ňom uloženými disponuje v súlade so zmluvou, ktorú podpísala so spoločnosťou poskytujúcou služby.

Okrem rozhodovania o tom, čo sa uchová a čo sa zabudne, majú správcovia právo interpretovať uchovávané a zdieľané informácie. Každý depozitár to bude robiť na svojej vlastnej úrovni prístupu k informáciám. Vyvstávajú tu dôležité otázky: Budú sa avatarovia môcť vyvíjať a učiť sa ďalšie veci? Ako si bude online alter ego vyberať odpovede na otázky, ktoré mu budú položené? Algoritmus sa bude učiť reakcie konkrétneho človeka niekoľko rokov, ale ako presné budú tieto algoritmy? Reagoval by tento človek, keby bol nažive, rovnako? Bude v tomto prípade obraz biologického náprotivku zachovaný v archívnom obraze avatara skreslený? Bude to stále skutočný archív, keď archonti (rodina, priatelia) stratia schopnosť rozlišovať medzi tým, čím

biologický človek kedysi bol, a tým, čím sa stal avatar? Spôsob, akým je daná osobnosť zaznamenaná a pripomínaná, bude určite významne formovať spomienku na tohto konkrétneho človeka a jeho históriu, rovnako ako archonti, ktorí majú avatara v držbe.

Jacques Derrida, ktorý píše o domestifikácii archívu, upozorňuje na funkcie budovy, v ktorej sa archív nachádzal v starovekom Grécku. Okrem toho, že toto miesto plnilo reprezentatívne a oficiálne funkcie ako sídlo úradníkov, bolo aj súkromným domovom archontov. Mysliteľné súbory sa udomácnili aj na úrovni rodiny a priateľov. Online alter ego ich blízkych môže byť s nimi na ich smartfóne a notebooku, nech sú kdekoľvek. Zosnulý blízky človek môže byť svojej rodine vždy nablízku jednoduchým spustením programu. Zároveň je však potrebné venovať pozornosť skutočnosti, že prostredníctvom činnosti na sociálnych médiách, zdieľania informácií o používateľoch prostredníctvom programov a zariadení korporáciám bez vedomia používateľov[3], sa stráca hranica medzi súkromným a verejným životom, súkromnými a verejne dostupnými informáciami.

Archív, ktorý slúži minulosti, prítomnosti a budúcnosti, je stelesnený v Mindfiles, ktoré uržiavajú všetky uvedené časové stavy súčasne:

• minulosť – osoba, ktorá sa rozhodla stať používateľom projektu, žila;

• prítomnosť – jej/jeho alter ego v súčasnosti žije, môžeme ho skúmať, objavovať, byť s ním, rozprávať sa s ním; pre ľudí, ktorí s týmto alter egom komunikujú, to nie je umelý, ale skutočný a hmatateľný zážitok;

• budúcnosť – avatar prežije pre ďalšie generácie, ktoré ho budú môcť študovať: správanie konkrétnych ľudí, ich zvyky, spôsoby reagovania na rôzne veci.

Náhlenie sa za smrťou a deštrukciou je zároveň impulzom k vytvoreniu archívu, k zachovaniu javov, predmetov, vecí a ľudí naveky. Avatary vznikajú zo strachu pred smrťou, z túžby udržať si niekoho bližšie. Toto správanie spôsobuje túžbu mať s niekým kontakt každý deň (alebo len pri zvláštnych príležitostiach).

„Neexistuje archív bez miesta odoslania, bez techniky opakovania a bez určitej externosti. Neexistuje archív bez pózy."[4] Mindfiles ako archív existuje v kontexte príjemcu – musí existovať vonkajší svet, ktorý ich prijíma, aby digitalizácia niečej osobnosti mala zmysel. Kým takéto osobnostné konštrukty nedostanú vedomie a sú len dokonalým archívom niečieho správania a preferencií, môžu fungovať len v interakcii s rodinou a priateľmi zosnulého človeka.

Archivovateľný obsah sa mení spolu s vývojom technológií a mení sa aj samotný archív. Rozsah, v akom bude uložený, a teda prepísaný, závisí od spôsobu archivácie. V minulosti, ak si niekto chcel pripomenúť konkrétnu osobu a jej úspechy, mohol preskúmať korešpondenciu a články z tlače o tejto osobe. Neskôr bolo možné dohľadať obrazové a zvukové záznamy. V súčasnosti sa pracuje na možnosti zaznamenávať vzory správania konkrétnych ľudí. Už to nie je opis niekoho, nie je to fragment osobných úvah, je to celá osobnosť uložená pre budúce generácie.

Archívy sú len natoľko dobré, ako sú efektívne spôsoby uloženia dát. Mindfiles archív je špecifický a veľmi presný. Nie sú to už písomné pramene, ani fotografie, dokonca ani filmy –je to príležitosť komunikovať s tým, čo človek stelesňoval: vedomosti, ktoré mal, charakter, ktorý prejavoval, všetko, čo tvorilo jeho/jej život. Predtým existoval len jednosmerný prenos, ale teraz sa stáva možnou interakcia so zosnulým.

Alter ego prežije dovtedy, kým technológia, ktorá mu umožňuje existovať, nezastará. To je problém najmä pri zachovaní toku dát, keď staré médiá nie sú kompatibilné s novými zariadeniami. V tomto prípade ide o „raj s dátumom exspirácie". Koncept Happy Ever After sa mení na „żyli długo i szczęśliwie" (dlho a šťastne, ale nie navždy).

Paulina Tarara (1990) je inžinierkou, kognitívnou vedkyňou, intermediálnou umelkyňou a výskumníčkou, ktorá sa zaujíma o otázky na pomedzí umenia a vedy. Vo svojej praxi sa zameriava na problémy súvisiace s mozgovo-počítačovým rozhraním, kognitívnymi technológiami, virtuálnou realitou, transhumanizmom rozšírenej reality, matematickou mysľou a ontológiou digitálnych objektov. Pracuje v diferentných médiách, od klasickej a digitálnej grafiky po video, objekt, kresbu a performance. Paulina Tarara študovala v r. 2014 – 2020 na Jan Matejko Academy of Fine Arts v Krakove a v r. 2023 obhájila druhý magisterský titul v odbore kognitívnej vedy na Jagiellonian University v Krakove, v Poľsku. V roku 2019 absolvovala študijnú stáž na Royal Academy of Fine Arts v belgických Antwerpách. Je členkou poľsko-belgickej performatívnej skupiny PinkTV Only Good News. Momentálne pôsobí ako odborná asistentka na Akadémii umení v Katoviciach.

[3] Informácie - metadáta - odosielané aplikáciami, programami a samotnými zariadeniami o ich polohe a spôsobe používania zariadenia v súčasnosti nepodliehajú žiadnym právnym predpisom

[4] Jacques Derrida, Gorączka archiwum. Impresja Freudowska, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2016, s. 23

GRAPHIC ART LAB

Medzinárodný projekt, ktorý vznikol v rámci Blended intensive programu Erasmus +. Na Katedry grafiky FVU AU v Banskej Bystrici v marci tohto roka hostil 23 študentov zo 4 krajín.

Cieľom Graphic Art Lab bolo vytvoriť a zdieľať so študentmi zahraničných univerzít kurz založený na aktívnej komunikácii medzi pedagógmi a študentmi v oblasti aktuálnych grafických techník. Študenti získali vedomosti, zručnosti v oblasti tradičnej a aktuálnej grafiky a tiež mali možnosť vyskúšať si umeleckú prácu a prax v malých tímoch. Výučba dala šancu všetkým zúčastneným študentom na grafické experimenty v rôznych médiách a rôzne možnosti výtvarných výstupov v konkrétnom grafickom médiu.

Medzinárodný projekt bol organizovaný ako laboratórium a pozostával z niekoľkých častí. Úvodná virtuálna časť projektu sprostredkovala študentom základné informácie o tom, čo ich čaká. Druhá časť zahŕňala prípravu skíc a vizualizácie budúceho diela. Súčasťou boli tiež konzultácie k autorskému projektu a jeho materiálovo-technickej realizácii. Tretia - nosná časť projektu realizovaná prezenčne na katedre grafiky. V rámci nej si na 5-tich kurzoch študenti vytvárali vlastné návrhy v grafických technikách a ich technických a technologických alternatívach s možnosťou prepojenia a kombinácie viacerých grafických techník. Posledná časť projektu prebehla po jeho ukončení. Počas nej študenti a študentky v krátkej online prezentácii odprezentovali výsledky projektu a tiež zdieľali fotodokumentáciu z procesu.

V rámci projektu Graphic Art Lab bolo realizovaných 5 kurzov zameraných na aktuálne formy grafickej tvorby.

Konkrétne boli realizované kurzy:
1) Eko-grafika
2) Alternatívna sieťotlač
3) Digitál vs. analóg
4) Tvorba v AI prostredí, využitie generatívnych foriem v grafike
5) Alternatívna monotypia spojená s želatínovou tlačou a akčné formy kresby a grafiky

Workshop Eko-grafiky mal za cieľ ukázať a naučiť študentov možnosti alternatívnych ekologických/netoxických spôsobov prípravy a vytvorenia matrice a následnej tlače vodou riediteľnými farbami. Týmto spôsobom sa eliminuje toxickosť procesu od prípravy matrice po finálnu tlač grafiky.

Vedúcou kurzu bola dekanka prof. Katarzyna Winczek a jej kolegyňa Barbara Czapor Zaremba z Fakulty umení Univerzity Jana Dlugosza z Czestochowej (PL).

Workshop Digitál vs. analóg sa konal v gescii dvoch pedagógov z Fakulty umení, Technickej univerzity v Radome (PL), prof. Andrzeja Markiewicza (dekana Fakulty umení) a prof. Adama Romaniuka. Na tomto workshope študenti mali možnosť vyskúšať si a realizovať prepojenie digitálnych tlačí s následnou intervenciou ručných graficko kresliarskych vstupov a kombinácií.

Prof. Arkadiusz Marcinkowski z Univezity v Poznani (PL) priniesol pohľad na využitie umelej inteligencie v grafickej tvorbe. Študenti si tak vyskúšali možnosti s generovaním obrazu a komponovaním do vlastných projektov.

Kolegovia z Katedry grafiky, Fakulty umenia, Ostravskej univerzity (CZ) prof. Zbyněk Janáček a doc. Marek Sibinský viedli kurz orientovaný na rôzne formy sieťotlače.

Domáca katedra ponúkala kurzy želatínovej tlače pod vedením Eva Hnatovej ArtD., akad. mal. a alternatívnej monotypie pod vedením doc. Mgr. art. Patrika Ševčíka, ArtD.. Obaja pedagógovia realizovali so študentami aj kurzy akčnej kresby a grafiky.

Na projekte sa zúčastnili univerzity:
Fakulta umení, Univerzita Jana Dlugosza Czestochowa (PL)
Fakulta umení, Technická univerzita Radom (PL)
Fakulta architektúry, Poznań (PL)
Fakulta umenia, Ostravská univerzita, Ostrava (CZ)
Fakulta výtvarných umení, Akadémia umení v Banskej Bystrici (organizátor)

Ide o prvý projekt takéhoto typu realizovaný na Katedre grafiky, v poradí štvrtý v rámci Fakulty výtvarných umení. Organizátorom projektu bol doc. Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD., vedúci katedry grafiky FVU AU v BB.

doc. Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD.
Vedúci katedry grafiky FVU

CORPUS TX

Výstava Adama Macka v Schemnitz Gallery

Adam Macko je vizuálnym umelcom, kurátorom a pedagógom. Individuálna výstava autora v Schemnitz Gallery predstavuje jeho aktuálny projekt viažuci sa k dlhodobému autorskému programu spočívajúcemu v skúmaní hybridných procesov tela a identity, ich nových úrovní a pozícií v súčasnej technologickej, ekonomickej, politickej a biologickej realite.

Pre autora, sústreďujúceho sa na matériu a inštrumenty priestorovej inštalácie, je vlastné telo motívom, skúmaným objektom a umeleckým nástrojom. Práve naň v starších projektoch aplikoval experimentálne procesy a sledoval tak jeho fluiditu a modifikovateľnosť danú vonkajšími politikami. V terminologickom aparáte postmoderny, v umeleckých projektoch a vizuálnej kultúre 80. a 90. rokov, bolo telo nanovo charakterizované v súvislosti s jeho, vtedy aktuálne odkrytou, premenlivou podstatou, pričom tieto procesy neurčuje prírodný faktor. Stabilné (normatívne?) pojmové kategórie ako telo, identita či rod sa ukázali ako fluidné skutočnosti. Hoci sú na výstave Corpus TX prítomné pevné telesné obrysy v motíve torza, Macko narába s ich znejasnením, narúšaním a dekonštruovaním. Zaoberá sa neustálym rozoberaním akoby vopred ustálenej, aj keď nie vždy známej či konkrétnej formy. Vychádzajúc z vlastnej telesnosti skúma viacero naratívov týkajúcich sa jedného tela, preto ho na výstave multiplikuje a variuje.

Uvedomovanie si osobnej telesnosti sa všeobecne prehĺbilo počas epidémie Covid-19, teda v zamrznutom čase (zmena predošlého vnímania času) a v izolácii trávenej v spoločnosti vlastného ohrozeného tela. Toto obdobie podnietilo vznik mnohých kreatívnych foriem a myšlienok, tie však pre bezpečnostné zdravotné opatrenia neboli verejne prezentované. Ostali v intimite, v ktorej vznikli. Na výstave Adama Macka v Schemnitz Gallery sú prítomné aj také, prvýkrát vystavené autorove diela.

Corpus TX predstavuje niekoľko princípov – testovanie svojich telesných a mentálnych hraníc (Macko v projekte z roku 2017 experimentálne strácal a nadobúdal telesnú hmotu), formy referujúce na body shaping kultúru, princípy telesnej modifikácie spájanej s estetikou subkultúr alebo apropriáciu zdravotníckeho dokumentačného materiálu. Macko konštruuje simulakrá symbolických predmetov

do nových vzťahových schém. V najnovších dielach výraznejšie vystupuje organické tvaroslovie. Tieto novotvary biologického charakteru vytvára a následne „sleduje" ich správanie v priestorovej konštelácii.

Povrch je symptómom, ale aj obsahom. Otázne je, nakoľko je stály a ovplyvňovaný živočíšnymi, biologickými faktormi a nakoľko je fluidný v zmysle adaptovania sa do súčasných foriem skutočnosti, ktoré sú rýchlejšie ako evolúcia. Macko v inštalácii používa materiály blízke telu a jeho povrchu na základe vizuálnych, haptických vlastností, ale aj obsahových konotácií. Vytvára znepokojivú a zároveň príťažlivú simuláciu, kde falošná realita je súčasťou naratívu. V jazyku vizuálnych priestorových schém uvažuje o pohybe dát v systémoch ľudského tela, o mutácii, bioetike a pojme „sociálny organizmus".

Adam Macko *1989

je vizuálny umelec a kurátor. V roku 2021 ukončil doktorandské štúdium na Akadémii umení v Banskej Bystrici dizertačnou prácou na tému Hybridný potenciál maľby. Je kurátorom v nezávislej galérií EQO v Spišskom Hrhove a kurátorom súčasného umenia/kunsthistorik Krajskej galérie v Prešove. Svoju tvorbu prezentoval na viacerých samostatných – ACTS OF (BODY) ORNAMENTOLOGY (Turčianska galéria, Martin, 2022), DEGROWTH (Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves, 2021), 404/ARTIST NOT FOUND (Tabačka Gallery, Košice, 2018) a i. – a skupinových výstavách – SUPERHRDINOVIA (Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves, 2022), TILL THE END OF THE WORLD (s Marošom Kontrošom & Petrom Maščákom, Industra Brno, 2019, CZ), VV VUNU #2, VUNU Gallery, Košice, 2018) a mnohé iné.

Od roku 2017 tvorí kurátorské projekty v EQO (priestor interaktívnej kultúry, Spišský Hrhov). Kurátorské projekty pripravil pre viacero galérií, napr. Východoslovenskú galériu (Košice, s Miroslavom Klebanom), Galériu umelcov Spiša (Spišská Nová Ves), Šopa Gallery (Košice, s Jánom Triaškom) či v Schemnitz Gallery (Banská Štiavnica). Venuje sa publikačnej a pedagogickej činnosti na Inštitúte hudobného a výtvarného umenia na FF PU v Prešove.

CORPUS TX;
autor: Adam Macko;
kurátorka: Michaela Šuranská
23. 3. — 26. 4. 2024
Schemnitz Gallery,
A. Sládkoviča 53/2, Banská Štiavnica

Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Mgr. art. Michaela Šuranská, ArtD.
Absolventka FVU

Akadémia umení v Banskej Bystrici

art3.

Časopis Akadémie umení v Banskej Bystrici. Vychádza štvrťročne. Nepredajné.

Vydáva:
Akadémia umení v Banskej Bystrici
Kollárova 22
974 01 Banská Bystrica
IČO vydavateľa – IČO 31 094 970

Dátum vydania:
jún 2024
Číslo:
01 – 02/2024
Ročník:
XIV.

Adresa redakcie:
Rektorát AU, miestnosť č. 120
Telefón:
048/43 20 120
e-mail:
art3@aku.sk
Internet:
www.aku.sk

Predná strana obálky:
Predstavenie Alica v krajine zázrakov
Foto: Juraj Tuček

Zadná strana obálky:
Výstava Human Forum
Foto: Gabriela Birošová

Redakčná rada:
prof. MgA. Ing. Michal Murin, ArtD.
PaedDr. Peter Vítko
doc. Mgr. art. Eva Varhaníková, ArtD.
doc. Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD.
doc. PaedDr. Mária Strenáčiková, PhD.

Redakcia:
doc. Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD./FVU — šéfredaktor
doc. PaedDr. Mária Strenáčiková, PhD./FMU — zástupca šéfredaktora
Marta Holécyová/Sekretariát redakcie
Mgr. art. Katarína Viludová/Public relations AU
PhDr. Alena Vrbanová, PhD./FVU
Karolína Paluchová/FVU
Mgr. art. Gabriela Birošová/FVU
Mgr. et Mgr. art. Anna Arendáriková, PhD./FMU
Mgr. art. Andrej Sontág, ArtD./FMU
Mgr. art. Eva Miškovičová, PhD./FMU
Pavol Béreš/FMU
Mgr. art. Zuzana Budinská, ArtD./FDU
PhDr. Mgr. Kateřina Javorská/FDU
Mgr. art. Janka Ovšonková/FDU
Mgr. art. Richard Sanitra, ArtD./FDU
Mgr. art. Petra Kovalčíková, ArtD./FDU
Mgr. art. Soňa Kočanová, ArtD./FDU
Ing. Ivana Badinská/Knižnica AU

Grafický dizajn a DTP spracovanie:
doc. Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD.

Jazyková korektúra:
doc. PaedDr. Mária Strenáčiková, PhD.

Redakcia si vyhradzuje právo príspevky krátiť, redakčne upraviť alebo aj neuverejniť. Za obsah príspevku zodpovedá autor.

Použité písmo:
Circular (Lineto)
Fazeta (Adtypo – Andrej Dieneš)

Tlač:
Equilibria, s. r. o.

Vytlačené na recyklovanom papieri.

EV 5325/16
ISSN 2453-7349
ISBN 978-80-89555-65-9
EAN 9788089555659

Report z workshopu Kalinka-Kozánek
Foto: Gabriela Birošová